

BS85
.J29

Theological Seminary.

PRINCETON, N. J.

Part of the
ADDISON ALEXANDER LIBRARY,
which was presented by
MESSRS. R. L. AND A. STUART.

B585
J29

J. Addison Alexander,

Sept. 30. 1841.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

BELLUM PAPALE,

SIVE,

CONCORDIA DISCORDS

SIXTI QUINTI, ET CLEMENTIS OCTAVI,

CIRCA

HIERONYMIANAM EDITIONEM.

PRÆTEREA, IN QUIBUSDAM LOCIS GRAVIORIBUS HABETUR
COMPARATIO UTRIVSQUE EDITIONIS, CUM
POSTREMA ET ULTIMA LOVANIENSIVM; UBI MIRIFICA INDUSTRIA
CLEMENTIS, ET CARDINALIVM SUPER CASTIGATIONE
BIBLIORVM DEPUTATORVM, NOTAS DUNTAXAT MARGINALES
LOVANIENSIVM IN TEXTVM ASSUMENDO,
CLARE DEMONSTRATUR.

AUCTORE THOMA JAMES,

NOVI COLLEGII, IN ALMA ACADEMIA OXONIENSI, SOCIO, ET UTRIVSQUE
ACADEMIÆ IN ARTIBUS MAGISTRO.

NOVA EDITIO, E RECENSIONE

JOANNIS EDMUNDI COX, M. A.

E COLL. OMN. ANIM. OXON. ET PAROCHI ALDEBY,
IN AGRO NORFOLCENSI.

“Argentum tuum versum est in scoriam: vinum tuum mixtum est aqua:”
Isa. i, 22.

“Aufer rubiginem de argento, et exhibit vas purissimum.” Prov. xxv, 4.

LONDINI:

HAMILTON, ADAMS, ET CO.;

NORDOVICI: C. MUSKETT; OXONIÆ: J. ABRAMS.

1840.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Princeton Theological Seminary Library

<https://archive.org/details/bellumpapalesive00jame>

ERRATA.

Monitum : p. vi, line 24, for *patent*, read *pateat*.

Index : p. xxxiii, line 11, for *mistum*, read *mixtum*.

MONITUM.

IN his temporibus satis constare videtur, Ecclesiam Romanam maximâ operâ niti, et nervos suos intendere, antiquam et prepollentem potestatem suam rursus arripere et vindicare; atque profectò, in nullis aliis regionibus quam in Insulis Britannicis tantam aciem contentionis aspicimus, hanc finem assequi et comparare.

Si tanti certaminis causam et rationes querimus, satis constat, nihil aliud esse quam iterum omnes gentes potestati et voluntati Pontificis Romani subdere, et quasi jugo et catenis istius superstitionis, (omnis mali fontis et originis in Ecclesiâ Apostolicâ,) mentes et corpora Christianorum subjicere et domare: quamobrem abundè manifestum est, ut perniciem hanc totis viribus, et quasi triplici mentis ære, opponere debemus.

In annalibus hujusce Imperii, nulla tam præclara patent facinora, quam contra hanc vim et potestatem Ecclesiæ Romanæ cognita et vulgata

sunt. Dei providentiam summam et maximam in hoc communis fidei nostræ periculo convenit agnoscere, et supplicare supremum Auctorem, tales revocare homines et scriptores, et quasi ab inferis excitare, ingeniis aptos, et sapientiâ et fortitudine præditos, qui, in aliis temporibus, hoc sanctum certamen susceperunt, et quasi fortissimi milites, ad corporis cruciatum, et usque ad ipsam necem, contenderunt.

Opusculum hoc T. James in istis temporibus emissum est, et, sacro flagrante bello, contra Romanam superstitionem, stetit et floruit maximum præsidium et auxilium. Mihi igitur videtur nullum opus magis idoneum et aptius esse iterum in lucem proferre, atque iisdem argumentis uti, quibus sancta nostra fides, Vera et Catholica, ut ab Apostolis et antiquâ Ecclesiâ olim tradita, defensa, et vindicata fuit.

Restat hujus operis originem breviter narrare. Latina versio sacrosanctarum scripturarum, (Biblia sacra,) populariter dicta St. Hieronimi editio Vulgata, decreta et recepta fuit, ut authentica, et veræ inspirationis digna Consilio Tridentino, anno 1545; sed annis labentibus, et longo tractu temporum editio hæc Vulgata multis corruptionibus et erroribus fædata et vitiata fuit. His maculis remedium opitulari Robertus Stephanus è prelo emisit ex-

imiam suam editionem Bibliæ sacræ, Vulgatæ, annis circiter 1528, et 1540, et specialiter in annis 1545, et 1546. Stephani editiones, et posteriores duæ præcipuè, gravissimâ censurâ Doctorum Sorboniensium prægravabantur, quam ob rem Joannes Hentenius, S. T. Professor Gallicus, novam editionem curavit et edidit, anno 1547, et in hâc editione, omnes labores, et omne acumen Stephani sibimet contulit, et quasi proprios suos reddidit; non necesse est dicere cum beneficio quam maximo sanctæ causæ veritatis Christianæ. Posthac editionem tertiam Lucas Brugensis emisit, cum auxilio et communibus laboribus aliorum Doctorum Lovanio, anno 1573. Vix fateri opus est, quod hæc tertia editio maximâ vigiliâ emendata et correctâ fuit, et iterum in lucem prodita, cum notis criticis ejusdem L. Brugensis. His laboribus Doctorum Lovanii, Sixtus V, in illis temporibus Pontifex Maximus, non omninò favebat; novam igitur recensionem, et cum codice sacro collationem, faciendam jussit, et suis ipsis manibus omnia ferè MSS., et paginas quasque singulas hujusce editionis corrigebat: editum fuit Româ, anno 1590. Codicem hunc, adeo curatum et recensitum, jussit et voluit ab omnibus ecclesiis recipiendum, et in perpetuo stabiliendum. In proximo autem sæculo, editio hæc Pontificis maximi, tam celebrata et authenticiter gravissimo con-

silio decreta, reperta fuit multis erroribus et maculis laborare, et adeo inquinata et vitiosa, ut successor ejus, Gregorius XIV, istam decrevit editionem non amplius in usu accipiendam, et, post obitum Gregorii, Clemens VIII editionem Vulgatam prodidit, ut sibi visum est, majori fide dignam, et in communem Ecclesiæ usum plus aptam et accomodatam. Eruditis satis cognitum est, quod hæc editio postrema magis similis est editioni Doctorum Lovanii, quam editioni Sixti V. Tanta hæc discrimina, has discrepantias, et mutationes, in periculum veræ fidei, (omni scilicet Pont. Max. sibi vindicanti editionem suam erroribus carere,) bene notavit doctissimus et celeberrimus iste vir, T. James, S. T. B. Anglicus. In memoriam tanti viri fateri debemus, quod maximo studio et eximiâ vigilantia, singulas quasque editiones inspexit et comparavit, et in hoc opere assequendo summas animi vires impendebat, et multos errores, mutationes multas, discrimina haud perpauca, discrepantias plures, multa addita, et multa errata et adempta inter editiones Sixtinas, Clementinas, et istam Doctorum Lovanii, invenit et indicavit.

Ut satis et manifeste patent ista Romanæ Ecclesiæ audacia, semper jactans quod in erroribus nullis incidere potest, animum meum induxi, hoc opus doctissimi T. James iterum in lucem proferre,

studiosissimè recensitum et correctum, et, ut valde spero, magis utile redditum. Ad hoc consilium assequendum comparavi et juxta posui codicem sacrum cum exemplariis Veteris et Novi Testamenti Sixti V, (Ed. 1590,) Clementis VIII, (Eds. 1592, 1593,) et cum editionibus Lovaniensibus, et cum codicibus sacris in Bibliothecâ Bodleianâ, Oxoniensi.

In hoc munere, si aliquid mihi met ipsi arrogare liceat, fateri non erubuissem, quod verbum cum verbo, literam cum literâ, patienter, et summâ vigiliantâ, studiosissimè comparavi. Quod editio hæc postrema operis viri eruditissimi in his temporibus utilis reperiatur, valde spero et desidero, ut valeat nunc ut olim multum ardeo et exopto, et hâc spe editionem hanc publicis manibus commendo.

Si labores nostri in hoc opere edendo prosperè eveniant, nihil plus precor et rogo, quod ut ad gloriam et honorem Nominis Istius abundet, sine quo nullum laude dignum, nullum aut bonum aut sanctum, contingere posset.

J. E. COX.

Aldeby, in Ag. Norfol.

14 Cal. Dec. 1840.

REVERENDISSIMO

IN DEO PATRI

JOANNI ARCHIEPISCOPO CANTUARIENSI,

ET TOTIUS ANGLIÆ PRIMATI,

THOMAS JAMES PROSPERAM SALUTEM IN HOC SEculo, ET FELICITATEM PERPETUAM IN FUTURO, HUMILLIME PRECATUR.

JAM tandem, Archi-præsul in Deo et coram hominibus reverendissime, ad perpetuam pontificum Romanorum infamiam, reique tam nefariè cœptæ perfectæque memoriam, exegi monumentum: quod statuo ad pedes *Gamalielis*, hoc est, reverendæ paternitatis tuæ, tuique similium, ad quorum pedes me nutriri et erudiri cum *Paulo* (sed paulò negligentius) fateor patiorque. Equidem facturum me operæpretium, cum opus hoc (à nullo quod sciam tentatum) primùm in manus sumerem, certò credebam: sed ut certior fierem, visum est communicare consilia cum eruditis doctrina, et provectoris ætate: feci, consului, *Oxoniam*, *Rainaldum*, *Hollandum*, duo luminaria magna illius Academiæ; *Londini*, *Baldgaium*, *Monfordum*, *Luidum*, stellas lucentes in firmamento hujus cœli: quid multa? opus probatur, judicatur non inutile; immò censetur fructuosum, utile, necessarium. Quamobrem perrexi multò alacrius in cœpto itinere, nec refrœnari potui, aut volui, desideria mea, antequam satisfaceret expectationi eorum, qui me currentem incitarunt, et quorum monita sequi mihi semper religio fuit,

et futura est. En igitur opus multorum nec dierum, nec horarum (nam unius mensis curriculo acta, transacta sunt omnia, liber scriptus, exscriptusque :) veruntamen sensi (expertus loquor) in tam parvo opere non parvos labores, et quod legenti erit (uti spero) gratum et jucundum, mihi scribenti fuit laboriosum et molestum. Quid ita? quia necesse fuit ordinem propositum servanti, quem mihi *Sixti*¹ arrogancia præscripserat, egregiè ineptire; notando singula mutata, addita, vel detracta, discrepantia in aliqua parte vel particula; ut nullus apex nec apicula in posterum in ulla editione reperiri posset, quæ juxta eam *Sixti* ad unguem non emendaretur. Hinc igitur commotus sum ut scriberem variam orthographiam, varios accentus, puncta varia, quæ minutiae sunt si ad illas monstrosas discrepantias comparerentur, quæ tot tantæque sunt in illorum libris, ut in tantis magistris in Israel ferendæ non sint. Gravis controversia oritur inter Papistas et nos de *Hieronymi* versione: fuisse *Hieronymum* linguarum peritissimum constans et recepta est Protestantium et Papistarum omnium opinio; et certo certius est, *Hieronymum* pro peritia sua in linguis, edidisse interpretationem Bibliorum omnibus suis numeris absolutam; sed quæ sit ea, aut ubi sit, non convenit inter nos et Papistas, dubitatur adhuc, et adhuc sub iudice lis est. Sed demus ultrò, quod invitis difficulter extorquebunt, editionem, quam vulgata dicunt, hanc ipsam esse, quam *Hieronymus* olim à se scriptam per manus ad posteros transmiserat. Esto: Jam cum habeamus adversarios confitentes varias editiones vulgatas, à *Stephano*, *Hentenio*, *Lovaniensibus*, *Sixto* et *Clemente* variis temporibus et variis modis elu-

¹ Sixtus in Præfat.

cubratas, cedo, quæ Biblia volunt in tot dissentientibus Bibliorum editionibus pro veris, legitimis, authenticis, et indubitatis in omnibus publicis privatisque disputationibus, lectionibus, prædicationibus, et explanationibus recipienda et tenenda esse. Si *Stephani* industriam laudant, improbant labores *Hentenii*; Si *Hentenum* probant, irriti sunt labores *Lovaniensium*: Si *Lovanienses* diligentes fuerunt (et fuerunt certè) quid opus fuit gemina industria *Sixti*? Sed hîc, dicet fortasse aliquis, explodatur *Stephanus*, jaceat *Hentenus*, frigeant *Lovanienses*, at *Sixtus* audiendus est quia Papa, et quia Papa audiendus tanquam Oraculum; labi, errare, decipi humanum est; at Papa humanum nihil ad se pertinere putat, deus est, errare non potest, in causa fidei nec fallit nec fallitur: ac sanè si quis attenderet superba et portentosa verba *Sixti* in præfatione, facilè animum induceret suum ut crederet, à nato *Adamo* ad infantem jam editum, Solem non vidisse scientiorem, præ quo omnes Pontifices qui sunt, fuerunt, aut futuri sunt sorderent: sed hæc verba sunt et verba tantùm, dicit sed nihil probat. Similes sunt *Lutheri* discipuli omnes, ait *Bellarminus*,¹ è quorum libris si jactationes, mendacia, scommata, maledicta, convitia tollerentur, ex maximis voluminibus vix libelli perexigui effici possent: videat *Bellarminus* utrum in *Sixtum* ejusque sequaces non recidat quod dicit. Item illud eodem loco;² de hæresiarchois plura dici possent, sed unum est vitium omnibus commune superbia. Sed ad reprimendum superbiam, et retundendum blasphemiam hujus *Sixti*, supra Deum et omne quod vocatur deus, se exaltantis, non opus est aliunde accersito auxilio à Calvinistis, Lutheranis, aut

¹ Bellar. contr. 4 tom. i, p. 328.

² Page 325.

Zuinglianis (sic enim per opprobrium pios appellant) satis erit supérque omnibus factum, credo, si Papam cum Papa, *Sixtum* cum *Clemente*, *Quintum* cum *Octavo*, ignorantiam cum scientia, tenebras cum luce, antiquitatem errorum cum novitate veritatis contendere faciam. Liquebit enim ex odio hujus comparationis (nam comparationes omnes sunt odiosæ) quàm dispar et dissimilis sit ratio *Sixti* et *Clementis*; ait *Clemens*, negat *Sixtus*: ait *Sixtus*, negat *Clemens*. O ridendam discrepantiam, et crassam stultitiam Pontificum Romanorum! miseret me illorum, sed fortasse stultos nos putarunt cum ista scriberent; at multò stultiores illi qui eodem spiritu, hoc est, secundum pseudocatholicos Apostolico, divino; revera fanatico, impio, diabolico, spirant calidum frigidum; verum falsum: sed magna est veritas et prævalebit. Elucubravit ante annos plus septem Biblia¹ sua perpetuò valitura *Sixtus Quintus*, Pontifex optimus maximus: secundo post anno *Clemens* procudit novam editionem Bibliorum usque adeo contrariam priori, ut non cognoscas eandem esse: et tamen utrâque recipienda et tenenda est. Utri creditis? confidentissimus de Bibliis suis *Sixtus*, metuens sibi de suis *Clemens*, arrogans hic, modestus ille, sed duntaxat modestus; mendax hic et ille: pro *Sixto* faciunt² *Lovanienses*, *Stephanus* bona ex parte, *Hentenius*, et quotquot editiones receptæ sunt in ecclesia Romana per spatium multorum annorum: pro *Clemente* nuda veritas Hebraica, Chaldaica, Græca. Apage igitur *Sixte* cum inveteratis et obsoletis erroribus; ad emendatiorem

¹ Sixti Biblia edita sunt anno Dom. 1590. Clemens emendavit et edidit anno Dom. 1592, in folio, et 1593, in quarto.

² Secus accidit in novo Testamento.

Clementis confuge Papista, tanquam ad portum et columnam veritatis hortante Jesuita. Quod si impetrare poterit *Antonius Possevinus*¹ à moderno Papa (quemadmodum graciosus est et multùm potest apud eundem) ut pergere velit sanctitas ejus (si liberum beatitudini ejus tempus à negotiis gravioribus concedatur) in emendando et conferendo Biblia cum originalibus linguis in quibus scripta sunt, hoc est cum Græco fonte et Hebraica veritate, nihil veritus hæderam *Ionæ*, aut verba *Hieronymi*² de multa non mutando ad offensionem populi vitandam, magnam inibit apud omnes bonos gratiam tum ipse *Clemens*, tum etiam alii studiosi veritatis vera dicentem scribentémque cupidissimè sequentur. Interim velim et rogo, Apostolo monente, ut omnia probent, et quod bonum est teneant. Ita veritas eò aliquando unde vi dejecta est, restituta gloriosè triumphabit de inimicis suis, et tum demum vera erit alioqui insulsa et ridenda eorum gloriatio;³ *Non sunt editiones nostræ ut editiones illorum, et inimici nostri sunt judices.*

¹ Ant. Possevinus Bib. selectæ, l. 2, c. 8.

² Hieron. epist. ad Suniam et Fretellam. Præfat. evangel. ad Damasum.

³ Bellar. l. con. Gen. pag. 170.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

ÆTERNUS ille cœlestium, terrestriumque rerum omnium conditor, ac moderator Deus, Ecclesiam sanctam, veluti deliciarum Paradisum, sua ipsemet dextera, tanquam providus Agricola, variis plantis, stirpibusque mirificè consevit, simulque uberrimo sacrarum eandem scripturarum fonte, pluribus quasi fluviis, in universum terrarum orbem diffuso, sic irrigavit, ut sancta mysteria, oraculaque divina, quæ sacris continentur libris, sicut in cunctarum gentium salutem parabantur, ita à tribus illis potissimum enunciarentur linguis, quæ in omnium auribus nationum maximè percrebuerunt, nec non sanctissimæ Crucis titulo consecratæ, Salvatoris nostri Regnum, Hebræis, Græcis ac Latinis literis prædicarunt. Verum callidissimus, ac nequissimus humani generis hostis, cujus invidia mortis aculeus, cujus superbia peccandi magisterium fuit, nullum non movit lapidem, ut cœlestem divini verbi sementem quantum in ipso erat, aut nascentem opprimeret, aut extirparet enatam, aut adultam vitaret: id verò præcipuè omni conatu, ac machinatione tentavit, ut sacrorum quædam corruptissimæ Bibliorum editiones prodirent, atque ita impietas sub pietatis figura delitesceret, ac populis scoria pro argento, fel draconum pro vino, pro lacte sanies obtruderetur. Cumque non in Hæreticis tantum, sed in Catholicis etiam quibusdam, tametsi consilio dissimili, subortum sit nimium quoddam nec planè

laudabile studium, et quasi libido Scripturas Latinè interpretandi: idem malorum omnium artifex Satanæ per illos, licèt nihil tale cogitantes, ex hac ipsa tam incerta, ac multiplici versionum diversitate et varietate sumpta occasione, sic miscere omnia, atque in dubium revocare, et, si fieri posset, rem eò perducere contendit, ut, dum Scripturarum verbis diversi interpretes aliam atque aliam formam, ac speciem induunt, nihil in iis certi, nihil rati, ac firmi, nulla denique inviolabilis auctoritas sine magna difficultate reperiri posse videretur, ita ut hoc sæculo,¹ valde timendum fuerit, ne in priscum illud editionum Chaos rediremus, de quo B. *Hieronymus* inquit: Apud Latinos tot sunt exemplaria, quot Codices: et unusquisque pro arbitrio suo addidit, vel subtraxit, quod ei visum est; et utique non potest verum esse, quod dissonat.² Itidemque sanctus Augustinus dixit, Latinos scripturarum interpretes nullo modo numerari posse. Ut enim (ait) cuique primis fidei temporibus in manus venit Codex Græcus, et aliquantulum facultatis sibimet utriusque linguæ habere videbatur, interpretari ausus est. Quare huic morbo³ sacrosancta Tridentina Synodus mederi cupiens statuit ut ex omnibus, quæ circumferuntur sacrorum librorum Latinis editionibus, ipsa Vetus, ac Vulgata, quæ longo tot sæculorum usu in Ecclesia probata est editio, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, et expositionibus pro authentica hebeatur, et nemo illam rejicere quovis prætextu audeat, vel præsumat. Hæc autem Vulgata editio cum una esset, variis lectionibus in plures quodam modo distracta videbatur. Quarum licèt nonnullas, aut veterum Codicum, aut sanctorum Patrum invexisset auctoritas, plurimæ nihilominus vel ex injuria temporum, vel ex librorum incuria, vel ex impressorum imperitia, vel ex temerè emendantium licentia, vel ex recentiorum interpretum audacia,

¹ In præfatione in Josue et in præfat. quatuor Evangeliorum. Tom. 3.

² Lib. 2, c. 11, de Doctr. Christiana. Tom. 3.

³ Sess. 4 decreto de editione, et usu sacrorum librorum.

qui Ecclesiæ filii cum sint, minus tamen Ecclesiæ doctoribus, quàm Judæorum Rabbini morem sibi gerendum putarunt: vel demum ex Hæreticorum scholiis ad marginem, captiosisque fallaciis obrepserant. Et, quamvis in hac tanta lectionum varietate nihil hujusque repertum sit, quod fidei, et morum causis tenebras offundere potuerit; verendum tamen fuit, ne, crescente magis, ac magis in dies addendi, detrahendique temeritate, hæc probatissima Scripturarum Editio, quam vinculum pacis, fidei unitatem, charitatis nexum, dissentientium consensionem, certissimam in rebus dubiis normam esse oportebat, plerisque contra, schismatis, et hæresis inductio, dubitationum fluctus, involutio quæstionum, discordiarum seges, et piarum mentium implicatio multiplex evaderet.¹ Quòd in septuaginta interpretum Græca editione beatus Hieronymus, in Latina vero sanctus Augustinus olim accidisse commemorant, tanta autem labes ne adhuc ulterius serperet, sensimque in Vulgatam editionem nostram manaret, sapienter eadem Œcumenica Synodus Tridentina decrevit ut hæc ipsa Vetus, et Vulgata editio posthac quàm emendatissime imprimeretur. Verum quia nihil profuisset hujus Editionis auctoritatem gravissimo sanxisse decreto, si illius quæ germana esset lectio nesciretur, sacerque textus ita disputantium pateret arbitrio, ut is, qui adversus perfidum hostem, tanquam validissimus mucro districtus fuerat, idem et clypeus fieri posset, quo debilitati jam, cæsique hostis latera tegerentur. Id igitur nos indignè ferentes, eòque indignius, quod per hosce jam viginti duos annos, qui à dicto Tridentini Concilii decreto, ad nostri usque Pontificatus exordium interfluxerant, licet hujusmodi opus aliquando cœptum fuerit, tamen ob alias fortasse occupationes intermissum, nullumque huic imminenti malo remedium adhibitum fuerat: ac propterea tanto impensiore cura ac studio id prosequendum censentes, quanto magis, et ab omnibus Dei

¹ In præfatione in Esdras et Nehemiam. Idem in priori præfatione in Paralip. tom. 3. Epistola 10, ad Hieronymum, tom. 2.

ecclesiis expetitur, et a synagogis Satanæ reformidatur; cum primum ad Apostolicam beati Petri sedem divina nos miseratione, meritis licet imparibus, evocavit; nihil tandem antiquius habuimus, quam ut primo quoque tempore, optatissimam istam Vulgatæ editionis emendationem aggrederemur. Itaque viros complures doctos, qui sanctarum Scripturarum, sacræ Theologiæ, multarumque linguarum scientia, ac diturno variarum rerum usu, acrique, cum aliquid discernendum est, iudicio, ac solertia præstarent, delegimus, ac simul congregavimus, ut in germana, sinceraque sacri textus editione perquirenda, strenue laborarent, nobisque adiumento forent. Nos enim rei magnitudinem perpentes, ac provide considerantes ex præcipuo, ac singulari Dei privilegio, et ex vera, ac legitima successione Apostolorum Principis B. Petri, pro quo Dominus ac Redemptor noster, ab æterno Patre pro sua reverentia procul dubio exauditus,¹ non semel tantum, sed semper, rogavit ut ejus fides, non humana carne, et sanguine, sed eodem Patre inspirante ei revelata, nunquam deficeret: cui etiam Dominus injunxit ut cæteros Apostolos in eadem fide confirmaret:² qui denique, sicuti confidimus, divinam pro nobis opem usque ad consummationem sæculi, Ecclesiæ Catholicæ promissam, implorare non cessat, ad nos in ejusdem Petri Cathedra, in qua ejus vivit potestas, et excellit auctoritas, Deo sic disponente constitutos,³ totum hoc iudicium propriè, ac specialiter pertinere, Dei omnipotentis auxilio suppliciter invocato, et ipsius Apostolorum Principis auctoritate confisi, ob publicam sanctæ Dei Ecclesiæ utilitatem haudquaquam gravati sumus, inter alias Pontificiæ sollicitudinis occupationes, hunc quoque non mediocrem accuratæ lucubrationis laborem suscipere, atque ea omnia perlegere, quæ alii collegerant, aut senserant, diversarum lectionum rationes perpendere, sanctorum Doctorum sententias recognoscere: quæ quibus ante-

¹ Heb. 5.

² Lucæ 22. S. Leo serm. in Nativit. SS. Petri et Pauli.

³ S. Leo. serm. 2.

ferenda essent, dijudicare, adeo, ut in hoc laboriosissimæ emendationis curriculo, in quo operam quotidianam, eamque pluribus horis collocandam duximus, aliorum quidem labor fuerit in consulendo, noster autem in eo, quod ex pluribus esset optimum, deligendo: ita tamen, ut Veterem multis in Ecclesia abhinc sæculis receptam lectionem omninò retinuerimus. Novam interea Typographiam in Apostolico Vaticano Palatio nostro ad id potissimum magnificè extruximus, atque ad ejus curam, Congregationem aliquot sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, et insigne Collegium doctissimorum virorum fere ex omnibus Christiani orbis nationibus, et celeberrimis studiorum Generalium universitatibus, amplis, opulentisque redditibus dotatum deputavimus, ut in ea emendatum jam Bibliorum volumen excuderetur: eaque res quo magis incorrupte perficeretur, nostra nos ipsi manu correximus, si qua prelo vitia obseperant, et quæ confusa, aut facile confundi posse videbantur, ea intervallo scripturæ, ac majoribus notis, et interpunctione distinximus. Cæterum, nostri ne hujus consilii, institutique rationes ignorentur, sed potius universæ Ecclesiæ Catholicæ, ipsique posteritati notissimæ, ac testatissimæ relinquuntur, cunctique facile intelligant, quisnam ordo in hoc opere conficiendo, quæ lex, ac methodus inita, quæ indagandi veri norma a nobis servata sit: illud sane omnibus certum, atque exploratum esse volumus, nostros hos labores, ac vigiliis, nunquam eo spectasse, ut nova editio in lucem exeat, sed ut Vulgata vetus ex Tridentinæ Synodi præscripto, emendatissima, pristinæque suæ puritati, qualis primum ab ipsius interpretis manu, styloque prodierat, quoad ejus fieri potest, restituta imprimatur. In hac autem germani textus perinvestigatione, satis perspicue inter omnes constat, nullum argumentum esse certius, ac firmiter, quam antiquorum, probatorumque Codicum Latinorum fidem, quos tam impressos, quam manuscriptos, ex Bibliothecis variis conquirendos curavimus. In quacunque igitur lectione plures vetustiores, atque emendatioris libri consentiri reperti sunt, ea jure optimo, tanquam primigenii

textus verba, aut his maxime finitima, retinenda decrevimus. Id vero ad germanam editionem constabiliendam, præsidium sicubi desideratum est, tunc sanctorum Patrum, veterumque expositorum enarrationes, quibus diversa scripturarum loca, et libros illustrarunt, subsidio fuere: in quibus, quidquid e re nostra observatum fuit, id in hujus operis partem adscitum est. In iis tandem, quæ neque Codicum, neque Doctorum magna consensione satis munita videbantur, ad Hebræorum, Græcorumque exemplaria duximus confugiendum, non eo tamen, ut inde Latini interpretis errata corrigerentur, sed ut in eorum verborum locum, quæ, cum apud Latinos ambigua sint, potuissent, quo non oporteret, inflecti, certum aliquid, atque indubitatum sufficeretur, sive ut, quod apud nos variantibus Codicibus inconstans, diversum, ac multiplex erat, id uniforme, consonum, uniusque modi, ipsorum fontium veritate perspecta, sanciretur. Sapienter enim B. Hieronymus¹ in explanandis sacris Scripturis Doctor Maximus admonerat, ut quemadmodum in novo Testamento, si quando apud Latinos quæstio exoritur, et est inter exemplaria varietas, ad fontem Græci sermonis, quo novum Testamentum est scriptum, recurri solet: ita si quando inter Græcos, Latinosque diversitas est in veteri Testamento, tunc ad Hebræam recurramus veritatem, ut quidquid de fonte proficiscitur, hoc quæramus in rivulis: quod etiam B. Augustinus² iis, qui Scripturam tractant, inter alias regulas tradidit. Laudabilem itaque sanctorum Patrum consuetudinem religiose secuti sumus, dum in iis, quæ apud Latinos nimis ambigue dicta, seu variata habentur, Hebrææ, Græcæque linguæ fidem, et Codices inspeximus; sed, ne id licentius fieret, quam æquum erat solers cautio adhibita fuit. Neque enim ignoramus multos esse, qui plerasque Latinæ hujus editionis voces, ac locutiones, proprie, aut eleganter, aut perspicuè, aut breviter, aut copiose magis, aut tanquam verbis ad verba demensis, à La-

¹ In epistola ad Suniam et Fretellam. tom. 3.

² S. Aug. l. 2. Doct. Chr. cap. 14 et 15. tom. 3. et lib. 11. contra Faustum. c. 2. tom. 6.

tino interprete verti potuisse existiment. Verum de his minuta nimium, et angusta concertatio videtur: neque enim tanti sunt, ut non iis et antiquioris Ecclesiæ religio, et sanctissimorum Patrum jure anteponatur auctoritas: prorsusque indignum est, B. Gregorio¹ teste, ut sub Donati regulis verba cœlestis oraculi restringantur: ac tanta per se est Vulgatæ editionis auctoritas, tamque excellens præstantia, ut majorem desiderare, penitus inane videatur. Qui namque in ea libri continentur (ut a majoribus nostris quasi per manus traditum nobis est) retenti sunt partim ex communi, et antiquissima quadam editione Latina, quam sanctus Hieronymus² Vulgatam editionem, B. Augustinus Italiam, sanctus Gregorius Veterem translationem appellant, quam sanctus itidem Augustinus cæteris, quæ tunc plurimæ in usu erant, etiam præferendam censuit, quod esset verborum tenacior cum perspicuitate sententiæ; partem ex sancti Hieronymi translatione adsciti fuere, quibus idcirco quantus honor deferendus sit, is facile intelligit, qui eorum Interpretis dignitatem agnoscit. Fuit enim sanctus Hieronymus (ut inter cæteros idem B. Augustinus³ testatur) Græco, Latino, et Hebræo, eruditus eloquio, et ex occidentali ad orientalem transiens Ecclesiam, in locis sanctis, literisque sacris, ad decrepitam usque vixit ætatem: atque omnes, qui ante illum ex utraque orbis parte de doctrina Ecclesiastica scripserant, pene vidit, aut legit: eumque non modo *Augustinus*, *Chromatius*, *Paulinus*, cæterique sanctissimi Episcopi, sed etiam *Damascus* Pontifex Romanus de Scripturarum locis consulebant. Nec immerito tantam apud omnes nominis celebritatem, in sanctarum præsertim Scripturarum scientia, adeptus fuerat. Cum ad eam consequendam, nullis vigiliis, nullis peregrinationi-

¹ Epist. ad Leandr. in expos. Job cap. 5.

² S. Hieron. comment. in Isaïæ cap. 49. tom. 4. S. August. l. 2. de Doctr. Christ. cap. 15. tom. 3.

³ Epist. ad Leandrum in expositionem Job cap. 5. lib. 1. contra Julianum Pelagianum. tom. 7.

bus perpercerit, et doctissimos quosque in Gallia audiverit: *Constantinopoli Gregorium Nazianzenum, Alexandriae Didymum*, et alios alibi conquisiverit, usus denique clarissimis Hebrææ linguæ Magistris: non enim uno aliquo Doctore contentus fuit, sed plurimos, eosque eruditissimos adhibebat: non rerum modo, verum etiam nominum sedulus indagator.¹ Quinimmo et loca ipsa, quæ in scripturis sæpe commemorantur, inspexit, idque ad intelligentiam scripturarum summo opere sibi profuisse testatur. Quicumque igitur tanti Interpretis sanctitatem, ingenium, eruditionem, solertiam, Magistros, labores, illud, in quo vixit, seculum, cum linguarum omnium, ac præsertim Hebrææ studia florere, diligenter spectaverint; facile iudicium damnabunt eorum, qui aut tam eximii Doctoris Lucubrationibus non acquiescunt, aut etiam meliora, seu paria præstare se posse confidunt. Multo sane rectius sanctus *Isidorus*, venerabilis *Beda* Presbyter, sanctus *Remigius*, *Alcuinus*, *Fortunatus*, *Rabanus Maurus*, sanctus *Anselmus*, *B. Bernardus*, *Haymo*, *Richardus*, et *Hugo Victorini*, *Petrus Cluniacensis*, *Rupertus Abbas*, aliique complures egregii doctores, qui per mille ab hinc annos in Ecclesia claruerunt, qui *Hieronymi* versione ita in omnibus disputationibus, enarrationibus, declamationibus usi sunt, ut ceteræ, quæ pene innumerabiles erant, quasi lapsæ de Catholicorum Patrum manibus obsoleverint. Ideoque legimus apud sanctum *Isidorum*,² quoniam de Hebræo in Latinum eloquium sanctus tantummodo *Hieronymus* sacras Scripturas convertit, ejus Editione generaliter omnes Ecclesias usquequaque uti, eo quòd veracior est in sententiis, et clarior in verbis. Et ante *Isidorum* *B. Gregorius Magnus* fere idem senserat.³ Nec Latini modo Patres, sed Hebræi quoque, Græcique cum Latinos alios interpretes negligant, aut ignorent, *Hieronymum* tamen amplissimo suo testimonio, et honore dignum

¹ In præfat. libri Paralipom. ad Dominionem et Rogatianum. tom. 3.

² Lib. 1. de officiis divinis cap. 12.

³ Lib. 20. Moral. cap. 24. tom. 2.

esse censuerunt. Nam de Hebræis idem *Augustinus*:¹ de Græcis autem ipsemet sanctus *Hieronymus* scribit, a *Sophronio* viro optime erudito Psalterium, et Prophetas, quos *Hieronymus* ex Hebræo in Latinum verterat, in Græcum eleganti sermone translatos fuisse. Quemadmodum ergo laudabile est, ubicunque nostri Codices ipsi per se aut conciliari, aut intelligi non possunt, linguarum externarum præsidia quærere; ita, cum id necessarium non est, levissimis de causis majorum nostrorum sanctitatem, sapientiam, consensum, vetustissimamque Ecclesiæ consuetudinem non vereri, temeritas plane, pertinaciaque censenda est. Atque idcirco B. *Hieronymus*, qui Hebræos, Græcosque interrogandos esse dubiis in rebus admonet; idem etiam sentit, eo non nisi parce, et quanto rarius fieri potest (ne, quæ longo recepta sunt usu, fluctuent) recurrendum.² Qua de causa, ad novi Testamenti translationem, quamvis hortante *Damaso* Pontifice, tardior fuit, pium appellans laborem, sed periculosam præsumptionem judicare de ceteris, ipsum ad omnibus judicandum, senis mutare linguam, et canescentem jam mundum ad initia retrahere parvulorum. Quis enim doctus pariter, vel indoctus, cum in manus volumen sumpserit, et a saliva, quam semel imbibit, viderit discrepare quod lectitat, non statim erumpat in vocem, falsarium illum clamitans, et sacrilegum,³ qui audeat in veteribus literis addere, mutare, corrigere? Notissimumque est illud de Jonæ cucurbita, quæ in Veteri editione legebatur; pro qua cum *Hieronymus* hederam posuisset, quodam in Africa Episcopo interpretationem *Hieronymi* in Ecclesia lectitante, factus est tantus tumultus in plebe propter unius verbi dissonantiam, ut coactus sit Episcopus, ne sacerdotio dejiceretur, damnare quod legerat. Quare merito sacra Tridentina Synodus⁴ veteris Vulgatæ editionis libros non aliter, quam prout in

¹ Lib. 18 de civitat. Dei, cap. 43. tom. 5. De viris illustribus in Sophronio.

² In præfat. quatuor Evangeliorum. tom. 3.

³ Epist. 10 et 11. tom. 1.

⁴ Sess. 4.

Ecclesia legi consueverunt, pro canonicis suscipiendos decrevit. Nos autem ut hæc Vetus editio, quæ nunc prodit nostro excusa prelo, ejusdem Synodi præscripto modis omnibus responderet, non solum veteres, et ab Ecclesia receptos loquendi modos conservavimus, sed etiam Apocrypha rejecimus, authentica retinuimus. Nam tertium et quartum *Esdrae* libros inscriptos, et tertium *Machabæorum*, quos Synodus inter Canonicos non annumerat, assentientibus etiam in hoc prædictis Cardinalibus Congregationis super Typographia Vaticana deputatæ, ab hac editione prorsus explosimus. Orationem etiam *Manassæ*, quæ neque in Hebræo, neque in Græco textu est, neque in antiquioribus Manuscriptis Latinis exemplaribus reperitur; sed in impressis tantum post Librum secundum *Paralipomenon* affixa est, tanquam insutam, adjectam, et in textu sacrorum librorum locum non habentem, repudiavimus. Nonnullas etiam aliquando sententias, quæ aliunde accersitæ, Vulgatæ editioni interpositæ erant, neque in antiquis exemplaribus, neque in sanctorum Patrum Commentariis inveniebantur, delevimus. Hanc denique editionem à variis, qui vitio multorum irrepserant, erroribus accurate emendavimus, et purgavimus, atque in pristinam veritatem summa diligentia restituimus. Neque vero est quòd quispiam miretur, si aliqua sacræ scripturæ loca aliter in sanctis quibusdam Doctoribus legerit, quam in hac Editione conscripta sunt. Nam *Ambrosius*, *Augustinus*, et alii plurimi septuaginta Interpretum editionem plerumque secuti fuerunt. Ad laudem igitur ad gloriam Omnipotentis Dei, Catholicæ fidei conservationem, et incrementum, ac sacrosanctæ universalis Ecclesiæ utilitatem, hac nostra perpetuo valitura constitutione, de eorundem venerabilium Fratrum nostrorum *S. R. E.* Cardinalium super Typographia Vaticana deputatorum consilio, et assensu, quorum opera, et industria, in hac ipsa Vulgatæ editionis emendatione, in rebus præsertim gravioribus usi sumus, et ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus, ac declaramus, eam Vulgatam sacræ, tam veteris,

quam Novi Testamenti paginæ Latinam Editionem, quæ pro authentica à Concilio Tridentino recepta est, sine ulla dubitatione, aut controversia censendam esse hanc ipsam, quam nunc, prout optime fieri potuit, emendatam, et in Vaticana Typographia impressam in universa Christiana Republica atque in omnibus Christiani orbis Ecclesiis legendam evulgamus, decernentes, eam prius quidem universali sanctæ Ecclesiæ, ac sanctorum Patrum consensione, deinde vero generalis Concilii Tridentini decreto, nunc demum etiam Apostolica nobis a Domino tradita auctoritate comprobata, pro vera, legitima, authentica, et indubitata, in omnibus publicis privatisque disputationibus, lectionibus, prædicationibus, et explanationibus recipiendam, et tenendam esse. Districtius vero inhibemus, ne unquam perpetuis futuris temporibus, novæ Vulgatæ editionis posthac Bibliorum sine expressa Apostolicæ Sedis licentia textus imprimatur: neve quisquam privato, aut peculiari suo sensu aliam editionem sibi confingere, neve hanc ipsam veterem Vulgatam a nobis, ut præfertur, restitutam editionem, intra decem annos a Dat. præsentium numerandos, tam citra, quam ultra montes, alibi, quam in nostra Typographia Vaticana, imprimere audeat, vel præsumat. Elapso autem præfato decennio, eam cautionem adhiberi præcipimus, ut nemo sanctas scripturas typis mandare præsumat, nisi habito prius exemplari in Typographia Vaticana excuso, eodemque Inquisitoris hæreticæ pravitatis ejus Provinciæ, vel, si Inquisitor in ea Provincia non sit deputatus, Episcopi ejusdem loci manu propria subscripto, juxta illud, ne minima quidem particula mutata, addita vel detracta. Postquam vero libri sacri sic fideliter excusi fuerint, nec tunc quidem vendantur, aut evulgentur, nisi prius delato rursus ad Inquisitorem, vel, deficiente Inquisitore, ad Episcopum exemplari ab eis antea subscripto, iidem libri juxta illud impressi, cum eo diligenter, et accurate collati, et Inquisitoris, vel in eventum prædictum, Episcopi signo, aut chirographo quod inter se prorsus concordent fidem faciente, et attestante,

approbati extiterint. Verum, quoniam ex variis, quæ hactenus ad marginem adscribi consueverant, lectionibus, illud sequitur incommodi, ac molestiæ, quod, cum primum hujusmodi varietas oculis objicitur, lectoris animum ab eo, quod tunc instat agendum, avocat, illumque alieno plane tempore ad ea, quæ in Codicibus dissonant inter se conferenda traducit, nec facile est in tanta lectionum multiplicitate scripturas inoffenso pede percurrere, et ea quasi silva diversitatis oblata, quæ quibus præponenda sint, internoscere; Nos optimum factu, piisque omnibus gratum fore arbitrati, ut Ecclesiæ filii ab his perplexitatibus, ejusdem¹ Ecclesiæ judicio, liberentur, utque eos, quibus unum baptisma, una fides, una spes vocationis est, dissentiens non dividat lectio scripturarum, quarum potissimum indifferens consensus eos debuit in unitatem Spiritus copulare; Auctoritate, et tenore præmissis mandamus, ut Vulgatæ editionis Biblia posthac non nisi uniformia imprimantur, nec aliquid a textu diversum in margine scribatur. Quæ vero antehac quibuscumque in locis impressa sunt, juxta hunc nostrum textum ad verbum, et ad literam corrigantur. Idque tam impressis, quam in imprimendis Missalibus, Breviariis, Officiis Beatæ Mariæ Virginis, Psalteriis, Ritualibus, Pontificalibus, Ceremonialibus, et aliis Ecclesiasticis Libris, quoad eas tantum scripturæ lectiones, et verba, quæ ex Vulgata editione sumpta, atque in eisdem libris inserta fuisse constat; ubique servetur. Si quis autem Typographus in quibuscumque Regnis, Civitatibus, Provinciis, et locis tam nostræ, et S. R. E. ditioni in temporalibus subjectis, quam non subjectis Biblia, sacramque Scripturam intra decennium prædictum quoque modo; lapso autem decennio aliter quam juxta hujusmodi exemplar ab Inquisitore, seu, in ejus defectum, ab Episcopo sibi tradendum, etiam minima aliqua particula mutata, addita, vel detracta, aut ad marginem, vel in textu adscripta, etiam per modum scholiorum, annotationum, vel glossæ, typis mandare, aut sic quidem codices impressos, et emendatos, sine tamen dicto

¹ Eph. 4.

signo, et attestazione, quod cum priori exemplari, sibi, ut præfertur, tradito concordent, vendere, venales habere, aut alias edere, vel evulgare; aut, si quis Bibliopola a se, vel ab aliis quibusvis, etiam ad hanc usque diem, vel in futurum, ante, vel post Dat. præsentium literarum impressos libros, seu imprimendos, a præfata per nos restituta, et correctæ Editione in aliquo discrepantes, vel juxta eam ad unguem non emendatos, ac simili Inquisitoris, seu Episcopi subscriptione non approbatos, seu cum additionibus, aut variis lectionibus ad marginem conscriptis excusos, pariter vendere, venales proponere, vel evulgare præsumpserit; is, qui in supradictis casibus, sive eorum quolibet nostræ huic constitutioni non paruerit, ultra amissionem omnium librorum, ut alias temporales, arbitrio iufligendas pœnas, etiam majoris excommunicationis sententiam eo ipso incurret, a qua, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio, quam pro tempore existente Romano Pontifice absolvi non possit. Quod si Inquisitor, aut Episcopus aliud exemplar ab eo, quod in Vaticana Typographia impressum est, quoque modo discordans Typographo ad imprimendum tradiderit, vel impressum suo signo, aut subscriptione approbaverit, quod revera ab eo discordet; in eum, si Antistes fuerit, etiamsi Archiepiscopali, Primatali, Patriarchali, vel alia majori præfulgeat dignitate, interdicti ingressus Ecclesiæ; si autem inferior, excommunicationis sententiam ipso facto incurrendum ex nunc per præsentem ferimus, ita ut ab alio, quam a Romano Pontifice absolutionis, aut relaxationis beneficium consequi nequeat. Et nihilominus tam Inquisitor, seu Episcopus ipse, qui hujusmodi libros a præfata impressione Vaticana differentes approbaverit, quam etiam Typographus, seu Bibliopola, qui nostris superius expressis præceptis, ac prohibitionibus in aliquo non obtemperaverit, in Congregatione Cardinalium sanctæ Romanæ, et universalis Inquisitionis adversus hæreticam pravitatem pro tempore deputatorum, seu coram Judice, vel Judicibus ab eadem Congregatione delegatis, de hujusmodi facto in districto judicio rationem reddere teneatur, ac pro modo culpæ seve-

ris pœnis ejusdem Congregationis, seu Judicis, vel Judicum ab ea deputandorum arbitrio puniatur. Cæterum, si manuscripta, vel impressa Biblia hujus etiam vulgatæ Editionis, ob characterum venustatem, seu ob aliquod insigne Codicis ornamentum, sive ob impressionis præstantiam, vel ob notationes ad marginem scriptas asservantur, et juxta nostrum hoc exemplar emendata non fuerint, ea in iis, quæ huic nostræ Editioni non consenserint, nullam in posterum fidem, nullamque auctoritatem habitura esse decernimus, ac declaramus: Mandantes universis, et singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisque Ecclesiarum, et locorum etiam Regularium Prælati, per universum orbem constitutis, ut præsentem Constitutionem in suis quisque Ecclesiis, Provinciis, Civitatibus, Diœcesibus et jurisdictionibus curent perpetuo, firmiter, et inviolate ab omnibus observari, contradictores, et inobedientes per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, atque in Generalibus, Provincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis, nec non quarumcumque Ecclesiarum, Ordinum, Congregationum, Collegiorum, atque Universitatum, etiam Studiorum Generalium, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore pacifice observatis Privilegiis quoque, Indultis, et literis Apostolicis, illis, eorumque vel earum Prælati, Superioribus, et personis per quoscumque Romanos Pontifices, Prædecessores nostros, ac nos, et Sedem prædictam motu proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, et alias sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, et sæpius approbatis et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi

de consensu certarum personarum, vel nisi sub certis modo et forma inibi expressis, derogari possit, et alias factæ derogationes nullæ sint eo ipso, ac pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et expressa mentio habenda, seu quævis alia exquisita forma ad hoc servanda foret. Tenores hujusmodi pro expressis habentes ad effectum præsentium duntaxat, derogamus, ac nolumus illa cuiquam adversus præmissa in aliquo suffragari; aut, si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem præsentis literas in valvis Basilicæ Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Urbe, et Cancellariæ Apostolicæ de more publicari, et intra quatuor menses, eos, qui citra montes sunt; qui vero ultra montes, intra octo menses a die publicationis hujusmodi numerandos, perinde arctare, et efficere, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent: Decernentes ut earum transumptis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, ac sigillo Prælati Ecclesiastici obsignatis, eadem ubique habeatur fides, quæ ipsis originalibus exhibitis, vel ostensis haberetur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, declarationis, decretorum, voluntatum, prohibitionis, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum *Petri*, et *Pauli* Apostolorum ejus se noverit incursum. *Dat. Romæ apud sanctam Mariam majorem, Anno Incarnationis Dominicæ 1589. Kalendis Martii, Pontificatus nostri Anno Quinto.*

INDEX

LOCORUM MANU IPSIUS SIXTI QUINTI VEL ALIORUM POST IMPRESSIONEM CORRECTORUM.

DELETO alio nescio quo vócabulo superinducitur ex nova impressi-
one castigationeque, verbum *prioribus*. Gen. xli, 10.

Vox *Jasubitarum* expuncto alio vocabulo. Num. xxvi, 8.

Hæc duo verba *in circuitu*. 4 Reg. vi, 15.

Verbum *Josue* bis in eodem cap. nimirum 2 Esdr. xii, 2, cum antea
Jesue per incuriam typographi (ut est maxime probabile) impri-
meretur; hæc duo vocabula calamo correctæ reperio, cætera vero
ope manuque typographi.

Dispuncta voce *latitudinem*, imprimatur de novo vox *altitudinem*.

Libro Judith i, 1. quæ tamen correctio, usque adeo displicuit
Clementi, ut versis vocabulis curaret, ut contrarium cudaretur.

Hæc verba Job xviii, 11. delitis aliis *involvert pedes ejus*.

Ita vocula, *ea*. Psal. cxlviii, 6.

Verbum, *est*, Prov. xxx, 27. manu correctum reperio.

Vox, *venit*. Cant. ii, 8.

Litera *a* in voce *Cantica* quæ est in titulo libri.

Verbum *greges*. Cant. iv, 2. et rursum ver. 3.

Vocabulum *videbis*. Cant. vii, 1.

Verba hæc *de deserto*. Cant. viii, 5.

Ultima syllaba in verbo *quoniam*, et integrum vocabulum *immortali-
tas*. Lib. Sap. viii, 14.

- Vox *denotatio* (hoc etiam notatum volo) Ecclesiastici cap. v, 15. correxit hoc manus Sixti vel aliorum.
- Vox, *inclinentur*. Isa. xiv, 11.
- Hæc verba, *nunc quid*, Isa. lii, 5. ubi vides vocabulum correctum, egere et ipsum quoque correctione alia.
- Verba hæc, *Exue me*. Baruch. iv, 16.
- Vox *limatus*. Ezech. xxi, 7. antea *lumatus* erat in impressis exemplaribus, hoc palam est, quia soluto glutine, apparet syllaba prior ejusdem vocis.
- Verbum, *limpidissimam*. Ezech. xxvi, 13.
- Vox, *cornua*, notatur calamo, tum infra vocem, tum etiam in margine perinde ac si delendum foret. Dan. vii, 6.
- Hæc verba Danielis in eod. cap. xiv, *quatuor sunt regna, quæ consurgent de terra*, notantur, sed quem in finem Hercules, nescio.
- Hæc verba, *in Jerusalem*, Sixtus deleverat cum ea a Clemente in editione Bibliorum suorum unde ignorantia crassa dejecta essent, restituantur, verba extant Zach. xii, 5.
- Verbum, *relinquatis*, relictum est ab ignavo et oscitante typographo. In novo Testamento particula, *et*, vel aliqua alia ejusmodi particula deletur, in Actibus Apostolorum vii, 6. præter quem errorem alium non reperio, excepto nisi quod verbum *pro* abundet, 1 Petri iii, 11. quod tamen ipsum obeliscum Sixti effugere non potuit. Itaque frustra aut sine summis atque gravissimis rationibus non sunt illa gloriosa verba aureis literis inscribenda præposita Novo Testamento ex ultimo Apoc.
- Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate sancta, et de his, quæ scripta sunt in libro isto.* Nam ea fuit correctio hujus libri ut omnia bene, ut vulgo, vel ut de Deo dicitur Gen. i, ver. ult. valde bene videret: verum metuens sibi in veteris Testamenti

correctionibus, et emendationibus (quanquam in Veteri Testamento non minus locum habeant quam in Novo) consulto omisit hæc verba *Sixtus*: quod rite factum ab eo, ejusdem editionis cum *Clementis* comparatio, quam in sequentibus (lector benevole, quisquis es tibi exhibemus) justissime comprobabit. Quod si utramque editionem qui sciunt Hebraice ad Lydium lapidem originalium linguarum, in quibus scripta sunt biblia reducerint, invenient illam querelam Domini de *Judæis* apud *Isaiam* non minus veram de Papistis pontificiaque Bibliorum depravatione, quam quæ apud Sagram. “*Argentum tuum versum est in scoriam: vinum tuum mistum est aqua.*” Isa. i, 22.

BIBLIA SACRA

VULGATÆ EDITIONIS SIXTI QUINTI PONT. MAX. JUSSU

RECOGNITA ATQUE EDITA.

“*Accipe et devora.*” *Apoc.* 10.

ROMÆ

EX TYPOGRAPHIA APOSTOLICA VATICANA

In folio, 1592, et in quarto, 1593.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

IN multis, magnisque beneficiis, quæ per sacram Tridentinam Synodum Ecclesiæ suæ Deus contulit, id in primis numerandum videtur, quòd inter tot Latinas editiones Divinarum Scripturarum, solam veterem ac vulgatam, quæ longo tot sæculorum usu in Ecclesia probata fuerat, gravissimo Decreto authenticam declaravit. Nam, ut illud omittamus, quòd ex recentibus editionibus non paucae ad hæreses hujus temporis confirmandus licenter detortæ videbantur : ipsa certe tanta versionum varietas, atque diversitas magnam in Ecclesia Dei confusionem parere potuisset. Jam enim hac nostra ætate illud fere evenisse constat, quod sanctus *Hieronymus*¹ tempore suo accidisse testatus est, tot scilicet fuisse exemplaria, quot codices ; cum unusquisque pro arbitrio suo adderet, vel detraheret. Hujus autem veteris ac vulgatæ Editionis tanta semper fuit auctoritas, tamque excellens

¹ Præfat in *Josue*.

præstantia, ut eam cæteris omnibus Latinis editionibus longe anteferendam esse, apud æquos Judices, in dubium revocari non posset. Qui namque in ea Libri continentur (ut a majoribus nostris quasi per manus traditum nobis est) partem ex sancti *Hieronymi*¹ translatione, vel emendatione suscepti sunt; partim retente ex antiquissima quadam editione Latina, quam Sanctus *Hyeronimus* communem et Vulgatam, sanctus *Augustinus* Italam, sanctus *Gregorius*² Veterem translationem appellat. Ac de veteris quidem hujus, sive Italæ editionis sinceritate atque præstantia præclarum sancti *Augustini* testimonium extat in secundo libro de *Doctrina Christiana*, ubi Latinis omnibus editionibus, quæ tunc plurimæ circumferebantur, Italam præferendam censuit, quòd esset, ut ipse loquitur, verborum tenacior cum perspicuitate sententiæ. De sancto vero *Hieronymo* multa extant veterum Patrum egregia testimonia: eum enim sanctus *Augustinus* hominem doctissimum, ac trium linguarum peritissimum vocat, atque ejus translationem ipsorum quoque Hebræorum testimonio veracem esse confirmat. Eundem sanctus *Gregorius*³ ita prædicat, ut ejus translationem, quam novam appellat, ex Hebræo eloquio cuncta verius transfudisse dicat: atque idcirco dignissimam esse, cui fides in omnibus habeatur. Sanctus autem *Isidorus* non uno in loco *Hieronimianam*⁴ versionem ceteris omnibus anteponit, eamque ab Ecclesiis Christianis communiter recipi ac probari affirmat,

¹ S. Hiero. in c. 49. *Isaiæ* S. Aug. lib. 2, de *Doctrina Christi* c. 14.

² S. Greg. Epist. Dedic ad *Leandrum* c. 5, in sin. S. August. ubi supra. Lib. 18, de *Civit. Dei* c. 43.

³ Lib. 20, moral. 24.

⁴ Lib. 6. *Etymol.* c. 5.

quòd sit in verbis clarior, et veracior in sententiis. *Sophronius* quoque, vir eruditissimus, sancti *Hieronymi*¹ translationem non Latinis modo, sed etiam Græcis valde probari animadvertens, tanti eam fecit, ut Psalterium et Prophetas ex *Hieronymi* versione in Græcum eleganti sermone transtulerit. Porro qui secuti sunt, viri doctissimi, *Remigius, Beda, Rabanus, Haymo, Anselmus, Petrus Damiani, Richardus, Hugo, Bernardus, Rupertus, Petrus Lombardus, Alexander, Albertus, Thomas, Bonaventura*, cæterique omnes, qui his nongentis annis in Ecclesia floruerunt, sancti *Hieronymi* versione ita sunt usi, ut ceteræ, quæ pene innumerabiles erant, quasi lapsæ de manibus Theologorum, penitus obsoleverint. Quare non immerito Catholica Ecclesia sanctum *Hieronymum* Doctorem maximum, atque ad Scripturas sacras interpretandas divinitus excitatum ita celebrat, ut jam difficile non sit illorum omnium damnare iudicium, qui vel tam eximii Doctoris lucubrationibus non acquiescunt, vel etiam meliora, aut certè paria præstare se posse confidunt. Cæterum ne tam fidelis translatio, tamque in omnes partes Ecclesiæ utilis, vel injuria temporum, vel impressorum incuria, vel temere emendantium audacia, ulla ex parte corrumpetur, eadem sacrosancta Synodus Tridentina illud Decreto suo sapienter adjecit, ut hæc ipsa vetus ac vulgata Editio emendatissimè, quoad fieri posset, imprimeretur: neque ulli liceret eam sine facultate et approbatione Superiorum excudere. Quo Decreto simul typographorum temeritati ac licentiæ modum imposuit, et Pastorum Ecclesiæ in tanto bono quàm diligentissime retinendo, et conservando, vigilantiam, atque industriam excitavit

¹ Lib. 1, de Divin off. 12.

Et quamvis insignium Academiarum Theologi in Editione vulgata pristino suo nitori restituenda magna cum laude laboraverint; quia tamen in tanta re nulla potest esse nimia diligentia, et codices manuscripti complures et vetustiores Summi Pontificis jussu conquisiti, atque in Urbem advecti erant; et demum, quoniam executio generalium Conciliorum, et ipsa Scripturarum integritas ac puritas ad curam Apostolicæ Sedis potissimum pertinere cognoscitur; ideo Pius IV, Pontifex Maximus, pro sua in omnes Ecclesiæ partes incredibili vigilantia, lectissimis aliquot sanctæ *Romanæ* Ecclesiæ Cardinalibus, aliisque tum Sacrarum literarum, tum variarum linguarum peritissimis viris, eam provinciam demandavit, ut vulgatam editionem Latinam, adhibitis antiquissimis codicibus manuscriptis, inspectis quoque Hebraicis, Græcisque Bibliorum fontibus; consultis denique veterum Patrum commentariis, accuratissime castigarent. Quod itidem institutum Pius V prosecutus est. Verum Conventum illum ob varias, gravissimasque Sedis Apostolicæ occupationes jamdudum intermissum, *Sixtus V* divina providentia ad summum Sacerdotium evocatus, ardentissimo studio revocavit, et opus tandem confectum typis mandari jussit. Quod cum jam esset excusum, et ut in lucem emitteretur, idem Pontifex operam daret, animadvertens non pauca in sacra Biblia preli vitio irrepsisse, quæ iterata diligentia indigere viderentur, totum opus sub incudem revocandum censuit atque decrevit. Id vero cum morte præventus præstare non potuisset, *Gregorius XIV* qui post Urbani VII duodecim dierum Pontificatum Sixto successerat, ejus animi intentionem executus perficere aggressus est, amplissimis aliquot Cardinalibus, aliisque doctissimis viris ad hoc

iterum deputatis. Sed eo quoque, et qui illi successit, Innocentio IX brevissimo tempore de hac luce subtractis; tandem sub initium Pontificatus *Clementis VIII*, qui nunc Ecclesiæ universæ gubernacula tenet, opus, in quod *Sixtus V* intenderat, Deo bene juvante perfectum est. Accipe igitur Christiane Lector, eodem Clemente summo Pontifice annuente, ex Vaticana Typographia veterem ac vulgatam sacræ Scripturæ Editionem, quanta fieri potuit diligentia castigatam: quam quidem sicut omnibus numeris absolutam, pro humana imbecillitate affirmare difficile est, ita cæteris omnibus, quæ ad hanc usque diem prodierunt, emendatiorem, puriorèmq; esse, minime dubitandum. Et vero quamvis in hac Bibliorum recognitione in codicibus manuscriptis, Hebræis, Græcisque fontibus, et ipsis veterum Patrum commentariis conferendis non mediocre studium adhibitum fuerit; in hac tamen pervulgata Lectione sicut nonnulla consultò mutata, ita etiam alia, quæ mutanda videbantur, consultò immutata relicta sunt; tum quòd ita faciendum esse ad offensionem populorum vitandum sanctus *Hieronymus*¹ non semel admonuit: tum quòd facile fieri posse credendum est, ut majores nostri, qui ex Hebræis, et Græcis Latina fecerunt, copiam meliorum, et emendatiorum librorum habuerint, quàm ii, qui post illorum ætatem ad nos pervenerunt, qui fortasse tam longo tempore identidem describendo minus puri atque integri evaserunt; tum denique quia sacræ Congregationi Amplissimorum Cardinalium, aliisque eruditissimis viris ad hoc opus à Sede Apostolica delectis propositum non fuit, novam aliquam editionem cudere, vel antiquum interpretem ulla ex parte corrigere, vel

¹ Epist. ad Suniam et Fretellam Præf. Evangel. ad Damasum.

emendare; sed ipsam veterem, ac vulgatam Editionem Latinam à mendis veterum librariorum necnon pravarum emendationem erroribus repurgatam, suæ pristinæ integritati, ac puritati, quoad ejus fieri potuit, restituere; eaque restituta, ut quàm emendatissime imprimeretur juxta Concilii Œcumenici Decretum pro viribus operam dare. Porro in hac Editione nihil non canonicum, nihil adscititium, nihil extraneum apponere visum est: atque ea causa fuit, cur Liber tertius et quartus *Esdræ* inscripti, quos inter Canonicos libros sacra Tridentina Synodus non annumeravit, ipsa etiam Manasse⁷ regis Oratio, quæ neque Hebraice, neque Græce quidem extat, neque in manuscriptis antiquioribus invenitur, neque pars est ullius Canonici libri, extra Canonicæ Scripturæ seriem posita sint: et nullæ ad marginem concordantiæ (quæ posthac inibi apponi non prohibentur) nullæ notæ, nullæ variæ lectiones, nullæ denique præfationes, nulla argumenta ad librorum initia conspiciantur. Sed sicut Apostolica sedes industriam eorum non damnat, qui concordantias locorum, varias lectiones, præfationes sancti *Hieronymi*, et alia id genus in aliis editionibus inseruerunt; ita quoque non prohibet, quin alio genere characteris in hac ipsa Vaticana editione ejusmodi adjumenta pro studiosorum commoditate, atque utilitate in posterum adjiciantur; ita tamen, ut lectiones variæ ad marginem ipsius Textus minime annotentur.

⁷ Ed. 1593, 4to "Manasse;" Ed. 1592, fol. "*Manassæ*."

CLEMENS PAPA VIII

ad perpetuam rei memoriam.

CUM sacrorum Bibliorum vulgatæ editionis Textus summis laboribus, ac vigiliis restitutus, et quàm accuratissime mendis expurgatus, Benedicente Domino, ex nostra Typographia Vaticana in lucem prodeat; Nos, ut in posterum idem Textus incorruptus, ut decet, conserveatur, opportune providere volentes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium districtius inlibemus, ne intra decem annos à data præsentium numerandos, tam citra, quàm ultra montes alibi quàm in nostra Vaticana Typographia à quoquam imprimatur Elapso autem præfato decennio, eam cautionem adhiberi precipimus, ut nemo hanc sanctarum Scripturarum editionem typis mandare præsumat, nisi habito prius exemplari in Typographia Vaticana excuso: cujus exemplaris forma, ne minima quidem particula de Textu mutata, addita, vel ab eo detracta, nisi aliquod occurrat, quod Typographicæ incuriæ manifeste ad scribendum sit inviolabiliter observetur. Si quis vero Typographus in quibuscunque Regnis, Civitatibus, Provinciis, et locis tam nostræ et S. R. Editioni in temporalibus subjectis, quàm non subjectis, hanc eandem sacrarum Scripturarum

editionem intra Decennium prædictum quoquo modo, elapso autem Decennio aliter quàm juxta hujusmodi exemplar, ut præfertur, imprimere, vendere, venales habere, aut aliàs edere vel evulgare, aut si quis Bibliopola à se vel ab aliis quibusvis, post datam præsentium, hujus Editionis impressos libros, seu imprimendos à præfato restituto et correcto Textu in aliquo discrepantes, seu ab alio, quàm à Typographo Vaticano, intra decennium excusos, pariter vendere, venales proponere vel evulgare præsumpserit, ultra amissionem omnium librorum, et alias arbitrio nostro infligendas pœnas temporales, etiam majoris excommunicationis sententiam eo ipso incurrat : à qua nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constitutus, absolvi non possit. Mandamus itaque universis et singulis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, cæterisque Ecclesiarum et locorum, etiam regularium Prælati, ut præsentis literas in suis quisque Ecclesiis et jurisdictionibus ab omnibus inviolate perpetuo observari curent ac faciant. Contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis ; Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac in Generalibus, Provincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, ac quarumcunque Ecclesiarum, Ordinum, Congregationum, Collegiorum, atque Universitatum, etiam Studiorum generalium juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ac privilegiis, indultis, ac literis Apostolicis in contrarium quomodocunque emanatis, et emanandis : quibus omnibus ad hunc effectum latissime de-

rogamus, ac derogatum esse decernimus. Volumus autem, ut præsentium transumptis etiam in ipsis voluminibus impressis eadem, in iudicio et extra, fides ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent *exhibita* vel *ostensa*.¹

Dat. Romæ, *apud* Sanctum Petrum
sub Annulo Piscatoris, die, 9,
 Novembris, 1592. *Pontif. nostri*
Anno 1.

M. Vestrius Barbianus.

¹ Ed. quarto 1593. *exhibita*, vel *ostensa*. ed. fol. 1592.

ABBREVIATIONES QUIBUS UTI COGIMUR BREVITATIS
ERGO IN COLLATIONIBUS HORUM BIBLIORUM.

Cl.	} significat	{	<i>Biblia Clementis vel Biblia restituta à Clemente.</i>					
Six.			<i>Biblia edita primo à Sixto Quinto.</i>					
Lov.			<i>Biblia Lovaniensium.</i>					
Addit.			aliquid	{	<i>additum</i>	} à <i>Clemente.</i>		
Detr.							<i>detractum</i>	
Com.								<i>commutatum</i>
Com. gen.			Commu- tatio- nem	{	<i>generis</i>	} in	{	<i>genus.</i>
Com. per.					<i>personæ</i>			<i>personam.</i>
Com. cas.					<i>casus</i>			<i>casum.</i>
Com. num.					<i>numeri</i>			<i>numerum.</i>
Com. temp.	<i>temporis</i>	<i>tempus.</i>						
Com. sen.	<i>sententiæ</i>	<i>sententiam</i>						
Contr.	<i>Apertam contrarietatem vel contradicti- onem.</i>							
Transp.	<i>Transpositionem vocabulorum.</i>							
Or. var.	<i>Orthographiam variam.</i>							
MS.	<i>Manuscriptos codices.</i>							
H.	consensum cum	{	<i>Hebraico</i>	} <i>fonte.</i>				
G.			<i>Græco</i>					
C.	<i>Chaldaicum paraphrasim.</i>							

“Contestor omni audienti verba prophetiæ libri hujus : Si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate sancta, et de his quæ scripta sunt in libro isto.” Apoc. c. 22, v. 18 et 19.

ELENCHUS EORUM, QUÆ IN VULGATA VERSIONE BIBLIORUM EX
 EDITIONIBUS *SIXTI QUINTI*, ET *CLEMENTIS OCTAVI*, SUNT
 VEL ADDITA, VEL DETRACTA, VEL COMMUTATA, VEL LAPSU
 MEMORIÆ, VEL ALIO QUOVIS MODO SUPPOSITA, FACTA DILI-
 GENTI LOCORUM, ET LIBRORUM COMPARATIONE.

LIBER GENESIS.

CAP. 1.

Commu- tatio.	2 Spiritus <i>Dei</i> ferebatur super aquas. <i>Cl.</i> 10. MS. <i>Rab.</i> H. C. G.
	2 Spiritus <i>Domini</i> , etc. <i>Six.</i> Lov.
Aliquid detract. à Clement.	27 Creavit Deus hominem ad imaginem suam: ad imaginem Dei creavit illum. <i>Cl.</i> 21. MS. <i>Rab.</i> H. C. G.
	25 Creavit Deus hominem ad imaginem <i>et</i> <i>similitudinem</i> suam: ad imaginem Dei, etc. <i>Six.</i> Lov.

CAP. 2.

Detract.	12 <i>Ibi</i> invenitur bdellium. <i>Cl.</i> 9 <i>Ibique</i> invenitur. <i>Six.</i> Lov.
Com.	15 Posuit eum in <i>paradiso</i> voluptatis. <i>Cl.</i> 12 In <i>paradisum</i> voluptatis. <i>Six.</i> Lov.
Transpos. vocab.	18 Non est bonum <i>esse hominem</i> solum. <i>Cl.</i> 13 <i>Hominem esse.</i> <i>Six.</i>

CAP. 3.

- Detr. 11 Cui dixit : quis enim indicavit tibi. *Cl.*
 8. MS. H. C. G.
 8 Cui dixit *Dominus*. *Six.* Lov.
- Com. 18 Et comedes *herbam* terræ. *Cl.* H.
 15 *Herbas*. *Six.* Lov.
- Detr. 19 Vesceris pane, donec. *Cl.* 8. MS. R.
 H. C.
 16 Vesceris pane *tu*o, donec. *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Com. 5 Ad Cain *verà*. *Cl.*
 5 Ad Cain *autem*. *Six.* Lov.
- Detr. 7 Statim in foribus peccatum aderit? *Cl.*
 12. MS. R. H.
 6 Peccatum *tu*um aderit? *Six.* Lov.
- Detr. 9 *Num* custos fratris. *Cl.*
 8 *Numquid* custos. *Six.*
 15 Posuitque Dominus Cain signum. *Cl.*
 15 *In* Cain signum. *Six.* Lov.

CAP. 5.

- Detr. 3 Et genuit ad imaginem et similitudinem
 suam. *Cl.* 8. MS. *Rab.* H. C. G.
 3 Genuit *filium* ad imaginem. *Six.* Lov.
- Detr. 22 Et ambulavit Henoch cum Deo, et vixit
 postquam genuit Mathusalam. *Cl.*
 22 Et vixit *Henoch* postquam genuit Ma-
 thusalam. *Six.*
- Orthog. 31 *Cam.* *Cl.*
 var. ult. *Cham.* *Six.* Lov.

CAP. 6.

- Detr. 17 Universa quæ in terra sunt. *Cl.*
 14 *Et* universa quæ, etc. *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Addit. 21 Consumptaque est omnis caro quæ movebatur super terram, volucrum, *animantium* bestiarum, omniumque reptilium. *Cl.* Lov.
- 17 Volucrum, bestiarum, omniumque reptilium. *Six.*
- Addit. et var. dis-
punctio. 23 Tam reptile quam volucres cœli: *et* deleta sunt de terra. *Cl.* Lov.
- 18 Tam reptile quam volucres cœli deleta sunt de terra. *Six.*

CAP. 8.

- Detr. 9 Extenditque manum, et apprehensam intulit. *Cl.*
- 8 Extenditque manum *suam*, et etc. *Six.* Lov.

CAP. 9.

- Detr. 5 De manu viri, et fratris ejus requiram. *Cl.* 16 MS. *Rab.* H. C. G.
- 5 Et *de manu* fratris ejus requiram. *Six.* Lov.
- Detr. 10 In jumentis et pecudibus terræ cunctis, quæ egressa sunt. *Cl.*
- 8 *Cunctisque* quæ egressa sunt. *Six.* Lov.
- Detr. 12 Hoc signum fœderis quod do. *Cl.*
- 10 Hoc *est* signum. *Six.* Lov.
- Detr. 16 Eritque arcus in nubibus. *Cl.* 1. MS. R. H. C.
- 12 Eritque arcus *meus*. *Six.* Lov.
- Com. 17 Hoc *erit* signum fœderis. *Cl.* MS. Q.
- 13 Hoc *est* signum. *Six.* Lov.

Addit. 22 Verenda scilicet patris sui esse nudata.
Cl.

18 Patris sui nudata. *Six.*

Orth. var. 23 *Japheth. Cl.*

19 *Japhet. Six. Lov.*

CAP. 10.

Detr. 7 Filii Chus. *Cl.*

7 Filii *autem* Chus. *Six. Lov.*

Orth. var. 7 *Sabatacha. Cl.*

7 *Sabathacha. Six. Lov.*

Com. 18 Et *posthæc* disseminati sunt. *Cl.*

14 *Per hos* disseminati sunt. *Six. Lov.*

Detr. 19 Usque Gazam. *Cl.*

15 Usque *ad* Gazam. *Six. Lov.*

Detr. 31 Isti filii Sem. *Cl.*

24 Isti *sunt* filii Sem. *Six. Lov.*

CAP. 11.

Detr. 6 Unus est populus, et unum labium omnibus. *Cl.*

5 Et unum *est* labium omnibus. *Six. Lov.*

CAP. 12.

Com. 1 Quam monstrabo tibi. *Cl. 3. MS. H. C. G.*

1 Quam *monstravero. Six. Lov.*

Com. 12 Uxor *ipsius* est. *Cl.*

10 Uxor *illius. Six. Lov.*

CAP. 13.

Detr. 14 Leva oculos tuos et vide à loco. *Cl. 10. MS. Rab. H. C. G.*

14 Leva oculos tuos *in directum* et vide. *Six. Lov.*

Detr. 17 Surge et perambula. *Cl. 10. MS. H. C. G.*

17 Surge *ergo. Six. Lov.*

CAP. 14.

- Orth. var. 1 Rex *Gentium*. *Cl.* Ed. 1593. (gentium, Ed. 1592.)
 1 Rex *gentium*. *Six.* Lov.
- Orth. var. 3 Vallem *silvestrem*. *Cl.* Ed. 1593. (Silvestrem, Ed. 1592.)
 2 Vallem *Silvestrem*. *Six.* Lov.
- Detr. 5 Percusseruntque Raphaim in *Astaroth-carnaim*. *Cl.* 12. MS. R. *Rab.* H. C. G.
 4 In *Astaroth et Carnaim*. *Six.* Lov.
- Orth. var. 6 *Chorræos*. *Cl.*
 4 *Chorrhæos*. *Six.* *Corrhæos*. Lov.
- Detr. 7 Venerunt ad fontem Misphat. *Cl.* 10. MS. *Rab.* H. C. G.
 5 Venerunt *usque* ad fontem. *Six.* Lov.
- Detr. 14 Et persecutus est usque Dan. *Cl.*
 10 Et persecutus est *eos* usque Dan. *Six.* Lov.
- Detr. 15 Usque Hoba, quæ est ad lævam Damasci. *Cl.* 13. MS. R. H. C. G.
 11 Usque Hoba, *et Phænicem*, quæ est ad *Six.* Lov.

CAP. 16.

- Detr. 1 Non genuerat liberos. *Cl.* 13. MS. R. H. C. G.
 1 Non genuerat *sibi* liberos. *Six.* Lov.

CAP. 18.

- Com. 2 Et adoravit in *terram*. *Cl.* Lov.
 2 Et adoravit in *terra*. *Six.*
- Com. 4 *Lavate pedes vestros*. *Cl.*
 3 *Laventur pedes vestri*. *Six.* Lov.

- Com. 5 *Confortate cor vestrum. Cl.*
 4 *Confortetur cor. Six. Lov.*
- Orth. var. 5 *Locutus. Cl.*
 4 *Loquutus. Six. Lov.*
- Com. 20 *Clamor Sodomorum et Gomorrhæ. Cl.*
 19 *Et Gomorrhæorum. Six. Lov.*
- Com. 28 *Delebis, propter quadraginta quinque,*
universam urbem. Cl. Lov.
 27 *Quia quadraginta quinque. Six.*
- CAP. 19.
- Com. 29 *Cum enim subverteret Deus. Cl. Lov.*
 25 *Cum autem subverteret Deus. Six.*
- CAP. 20.
- Trans. vo. 7 *Nunc ergo redde viro suo uxorem, quia*
propheta est: et orabit pro te et
vives. Cl.
 8 *Nunc ergo redde viro suo uxorem et*
orabit pro te: quia propheta est et
vives. Six. Lov.
- Addit. 16 *Et quocunque perrexeris: mementoque*
te deprehensam. Cl.
 15 *Memento te deprehensam. Six. Lov.*
- CAP. 21.
- Com. 15 *Subter unam arborum quæ ibi erant.*
Cl.
 12 *Subter unam arborem quæ ibi erat. Six.*
Lov.
- CAP. 22.
- Or. var. 2 *Vade in terram visionis. Cl. Ed. 1593.*
(Terram, Ed. 1592.)
 2 *Vade in Terram visionis. Six. Lov.*
- Detr. 5 *Ego et puer illuc usque properantes. Cl.*
 4 *Ego autem et puer. Six. Lov.*

- Or. var. 11 Ecce *Angelus* Domini. *Cl.*
 10 Ecce *angelus* Domini. *Six.* Lov.
 Com. 12 Nunc cognovi quòd *times Deum* et non
 pepercisti. *Cl.* 3. MS. R. *Rab.* H. G.
 11 Nunc cognovi quòd *timeas Dominum*,
 et non pepercisti. *Six.* Lov.
 Detr. 20 His *ita* gestis. *Cl.*
 17 His *itaque* gestis. *Six.* Lov.

CAP. 23.

- Detr. 13 Circumstante plebe. *Cl.*
 9 Circumstante plebe *ejus.* *Six.* Lov.
 Com. 15 Terra, quam postulas, *quadringentis*
siclis argenti valet. *Cl.*
 11 *Quadringentos siclos.* *Six.* Lov.

CAP. 24.

- Transp. 24 Filia sum Bathuelis, filii *Melchæ* quem
 peperit ipsi *Nachor.* *Cl.* 15. MS.
 H. C. G. Q. N.
 19 Filia sum Bathuelis, filii *Nachor*, quem
 peperit ei *Melcha.* *Six.* Lov.
 Com. 52 Procidens adoravit in *terram* Dominum.
Cl. 9. MS. H. C. G. Lov.
 41 In *terra.* *Six.*
 Detr. 66 Cuncta quæ gesserat, narravit Isaac. *Cl.*
 8. MS. H. C. G.
 53 Narravit *domino suo* Isaac. *Six.* Lov.

CAP. 25.

- Com. gen. 9 Sita est in agro Ephron filii Seor He-
 in gen. thæi, è regione Mambre, *quem* emerat
 à filiis Heth. *Cl.*
 7 *Quam* emerat. *Six.* Lov.

- Or. var. 11 *Juxta puteum. Cl.*
8 *Juxta Puteum. Six. Lov*
- Or. var. 15 *Jethur. Cl.*
15 *Jetur. Lov.*
10 *Itur. Six.*
- CAP. 26.
- Or. var. 18 *Philistiim. Cl.*
14 *Philisthiim. Six. Lov.*
- Detr. 34 *Duxit uxores. Cl. 1. MS. H. C. G.*
26 *Duxit uxores duas. Six. Lov.*
- CAP. 27.
- Com. per. 12 *Et inducam super me maledictionem*
in pers. *pro benedictione. Cl. Missale Rom-*
anum. H. C. G.
6 *Inducat super me. Six. Lov.*
- Com. et 21 *Accede huc, ut tangam te fili mi. Cl.*
detr. 13 *Accede ad me, ut tangam te fili mi.*
Six. Lov.
- CAP. 28.
- Com. 20 *Si fuerit Deus mecum. Cl. MS. R.*
Rab. H.
14 *Dominus mecum. Six. Lov.*
- CAP. 29.
- Or. var. 24 *Vidit Liam. Cl. Lov.*
22 *Lian. Six.*
- CAP. 30.
- Com. 8 *Comparavit me Deus cum sorore mea.*
Cl.
6 *Dominus. Six. Lov.*
- Detr. 16 *Et ad me, inquit, intrabis. Cl.*
14 *Et ait: ad me, inquit, intrabis. Six.*
Lov.

- Detr. 25 Dimitte me ut revertar in patriam, et ad
 terram meam. *Cl.* 10 MS.
- 21 Ut revertar in patriam *meam*. *Six.* Lov.
- Detr. 26 Tu nosti servitutem qua servivi tibi. *Cl.*
 13. MS. H. C. G.
- 22 Tu *verò* nosti. *Six.* Lov.
- Com. 30 Benedixitque tibi *Dominus*. *Cl.*
 25 Benedixitque tibi *Deus*. *Six.* Lov.
- Com. num. 33 Furti me *arguent*. *Cl.* 3. MS. H. C. G.
 28 Furti me *argues*. *Six.* Lov.
- CAP. 31.
- Com. 29 Deus patris *vestri*. *Cl.* 4. MS. H. C.
 23 Patris *tui*. *Six.* Lov.
- CAP. 32.
- Com. 1 Jacob *quoque* abiit itinere *quo* cœperat.
Cl. 7. MS. *Rab.*
- 1 Jacob *autem* abiit itinere *quod* cœperat.
Six. Lov.
- Com. 18 Munera misit domino *meo* Esau. *Cl.*
 12 Domino *suo*. *Six.* Lov.
- Com. 30 Vidi *Deum* facie ad faciem. *Cl.* MS.
 R. H. G.
- 23 Vidi *Dominum* facie. *Six.* Lov.
- CAP. 34.
- Com. temp. 23 Unum *efficiemus* populum. *Cl.*
 15 Unum *efficiamus* populum. *Six.* Lov.
- Detr. 30 Quibus *patratis*. *Cl.*
 20 Quibus *perpetratis*. *Six.* Lov.
- CAP. 36.
- Or. var. 20 Filii Seir *Horrei*. *Cl.* Ed. 1593. Ed.
 1592, *Horræi*.
 15 *Horræi*. *Six.* Lov.

- Com. gen. 24 Iste est Ana qui invenit aquas calidas
in solitudine, cum pasceret *asinos* Se-
beon patris sui. *Cl.*
18 Cum pasceret *asinas*. *Six. Lov.*
CAP. 37.
- Or. var. 36 Vendiderunt Joseph in Ægypto *Puti-*
phari. Cl.
29 *Phutiphari. Six. Lov.*
CAP. 38.
- Detr. 10 Percussit eum Dominus, quòd rem de-
testabilem faceret. *Cl.*
10 *Eò quod rem. Six. Lov.*
CAP. 39.
- Com. 9 Et peccare in *Deum* meum. *Cl. 9. MS.*
H. C. G.
6 In *Dominum* meum. *Six. Lov.*
CAP. 40.
- Detr. 1 His *ita* gestis. *Cl.*
1 His *itaque* gestis. *Six. Lov.*
CAP. 41.
- Com. 11 Vidimus somnium *præsagum* futurorum.
Cl.
5 *Præsagium. Six. Lov.*
- Or. var. 26 *Ubertatis. Cl.*
14 *Hubertatis. Six. Lov.*
- Detr. 44 Dixit quoque rex ad Joseph. *Cl. 10.*
MS. Rab. H. C. G.
26 Rex *Ægypti. Six. Lov.*
- Or. var. 45 Deditque illi uxorem Aseneth filiam *Pu-*
tiphare. Cl.
27 *Putipharis. Six. Lov.*

- Addit. et 50 Nati sunt *autem* Joseph filii duo. *Cl.*
 detr. 32 *Natique* sunt Joseph. *Six.* Lov.
- CAP. 43.
- Addit. 5 *Sin* autem non vis, non ibimus. *Cl.*
 4 *Si* autem. *Six.* Lov.
- Com. 11 Sumite de optimis terræ *fructibus.* *Cl.*
 MS. G.
 10 *Frugibus.* *Six.* Lov.
- Detr. 14 Et remittat vobiscum fratrem vestrum
 quem tenet et hunc Benjamin. *Cl.* 5.
 MS. H. C. G.
- Com. 12 Quem tenet *in vinculis.* *Six.* Lov.
 27 *Salvus* ne est pater vester. *Cl.*
 22 *Sanus* ne. *Six.* Lov.
- CAP. 44.
- Detr. 17 *Respondit* Joseph. *Cl.*
 15 *Responditque* Joseph. *Six.* Lov.
- CAP. 46.
- Com. 2 Audivit eum per visionem *noctis* vocan-
 tem se. *Cl.*
 1 *Nocte.* *Six.* Lov.
- CAP. 47.
- Com. temp. 18 Non *celabimus* Dominum nostrum.
Cl.
 16 Non *celamus.* *Six.* Lov.
- CAP. 50.
- Com. temp. 8 Quæ *dereliquerant* in Terra Gessen.
Cl.
 7 *Dereliquerunt.* *Six.* Lov.
- Or. var. 10 Veneruntque ad Aream *Atad.* *Cl.*
 9 *Arad.* *Six.* Lov.

- Com. num. 17 Nos quoque oramus ut *servis Dei patris*
 et casus. *tui* dimittas. *Cl.* 1. MS. R. H. C. G.
 13 Ut *servo Dei patri tuo.* *Six.* Lov.

LIBER EXODI.

CAP. 1.

- Com. 6 Omnique cognatione *illa.* *Cl.*
 3 *Sua.* *Six.* Lov.
 Transp. 18 Quibus *ad se accersitis*, rex ait. *Cl.*
 10 Quibus *accersitis ad se.* *Six.* Lov.

CAP. 2.

- Transp. 14 Quis *te constituit* principem. *Cl.*
 11 Quis *constituit te.* *Six.* Lov.
 Detr. 22 Deus enim patris mei adjutor meus
 eripuit me de manu Pharaonis. *Cl.*
 19 *Et eripuit me.* *Six.* Lov.
 Com. 25 Et respexit Dominus filios Israel et
cognovit eos. *Cl.* Lov.
 22 *Liberavit eos.* *Six.*

CAP. 3.

- Com. 14 Dixit *Deus* ad Moysen. *Cl.*
 14 Dixit *Dominus.* *Six.* Lov.
 Com. ca- 15 Hoc memoriale meum in *generationem*
 sus. *et generationem.* *Cl.*
 15 *Generatione et generationem.* *Six.*
 Lov.
 Detr. 20 *Extendam enim* manum meam. *Cl.* 10.
 MS. *Rab.* et, H. C. G.
 19 *Extendamque* manum meum. *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Detr. 4 Extendit, et tenuit, *versa*que est in virgam. *Cl.* Lov.
 4 *Reversa*que. *Six.*
- Transp. 13 Obsecro, *inquit*, Domine, mitte quem missurus es. *Cl.*
 12 Obsecro Domine, *inquit*. *Six.* Lov.
- Com. temp. 14 Ecce ipse *egreditur* in occursum tuum. *Cl.*
 13 Ipse *egredietur*. *Six.* Lov.
- Detr. 25 Sponsus sanguinum ob circumcisionem *Cl.* 8. MS. H.
 24 *Tu mihi es* ob circumcisionem. *Six.* Lov.
- Detr. 28 Narravitque Moyses Aaron omnia verba Domini quibus miserat eum. *Cl.*
 27 *Pro* quibus miserat eum. *Six.* Lov.

CAP. 5.

- Com. temp. 14 Quare non *impletis* mensuram laterum sicut prius. *Cl.*
 12 *Implestis*. *Six.* Lov.
- Com. casus. 19 Videbantque se præpositi filiorum Israel in *malo*, è quò diceretur eis. *Cl.* 4. MS. *Rab.* H. G.
 17 In *malum* è quòd. *Six.* Lov.

CAP. 6.

- Transp. 8 Daboque illam *vobis possidendam*. *Cl.*
 6 *Possidendam vobis*. *Six.* Lov.
- Orth. var. 15 *Soar*. *Cl.*
 13 *Sohar*. *Six.* Lov.
- Orth. var. 23 *Sethri*. *Cl.* Lov. *Ed.* Antwp. 1590.
 21 *Zethri*. *Six.* Lov. *Ed.* Rom. fol. 1592.

- Addit. 29 Omnia quæ *ego* loquor tibi. *Cl.*
 27 Omnia quæ loquor tibi. *Six. Lov.*
 CAP. 7.
- Or. var. 1 Constitui te *Deum* Pharaonis. *Cl.*
 1 *deum.* *Six. Lov.*
 CAP. 8.
- Or. var. 16 Etsint *sciniphes* in universa terra *Ægypti*
Cl.
 14 *ciniphes.* *Six. Lov.*
 CAP. 9.
- Transp. 3 Et *boves et oves.* *Cl.*
 2 *oves et boves.* *Six. Lov.*
- Addit. 4 Ut *nihil* omnino pereat. *Cl.*
 3 Ut *nil* omnino pereat. *Six. Lov.*
- Detr. 27 Dominus justus : ego et populus meus,
 impii. *Cl.*
 23 *Et* ego et populus. *Six. Lov.*
 CAP. 10.
- Com. temp. 5 Quæ *operiat* superficiem terræ. *Cl.*
 3 Quæ *operiet.* *Six. Lov.*
 CAP. 11.
- Detr. 10 Fecerunt omnia ostenta quæ scripta
 sunt, coram Pharaone. *Cl. 9. MS.*
 H. C. G. Q. N.
 9 Omnia *signa et* ostenta. *Six. Lov.*
 CAP. 12.
- Transp. 9 Sed *tantum assum* igni. *Cl.*
 8 Sed *assum tantum* igni. *Six. Lov.*
- Detr. et com. 35 Feceruntque filii Israel sicut præceperat
 casus. *Moyses. Cl.*
 33 Sicut præceperat *Dominus Moisi.* *Six.*
Lov.

- Detr. 37 Sexcenta ferè millia peditum virorum,
absque parvulis. *Cl.* 12. MS. H. C.
35 Absque parvulis *et mulieribus.* *Six.*
Lov.

- Com. ca- 42 Nox ista est observabilis *Domino.* *Cl.*
sus. 40 *Domini.* *Six.* Lov.

CAP. 13.

- Com. 9 Et quasi *monimentum* ante oculos tuos.
Cl.

8 *Monumentum.* *Six.* Lov.

- Com. 16 Et quasi appensum quid, ob recordatio-
nem, *inter* oculos tuos. *Cl.* 6. MS.
Rab. H. C. *Textui* R. et G. *consen-*
tiunt.

15 *Ante* oculos tuos. *Six.* Lov.

- Com. 17 Non eos duxit *Deus* per viam. *Cl.*
16 *Dominus.* *Six.* Lov.

CAP. 14.

- Addit. 3 *Coarctati* sunt in terra. *Cl.* Lov.
2 *Coartati* sunt. *Six.*

- Com. ca- 5 Immutatumque est cor Pharaonis et ser-
sus. vorum ejus super *populo.* *Cl.*
4 *Populum.* *Six.* Lov.

CAP. 16.

- Or. var. 1 *De terra* Ægypti. *Cl.* *Ed.* 1593. (*Ed.*
1592. *de Terra.*)

1. *De Terra.* *Six.* Lov.

- Contrar. 3 *Cur eduxistis* nos in desertum istud. *Cl.*
2 *Induxistis.* *Six.* Lov.

- Com. 7 *Audivit* enim murmur vestrum. *Cl.*
pers. 5 *Audivi.* *Six.* Lov.

- Or. var. 36 *Ephi. Cl. Ed. 1593. Ed. 1592. ephi.*
 34 *ephi. Six. Lov.*
- CAP. 17.
- Com. 14 Scribe hoc ob *monimentum* in libro.
Cl. Ed. 1593. Ed. 1592. monumen-
tum.
- 14 Ob *monumentum. Six. Lov.*
- CAP. 18.
- Com. 12 Obtulit ergo Iethro cognatus Moisi ho-
 locausta et hostias *Deo. Cl. MS. R.*
H. G.
- 9 *Domino. Six. Lov.*
- Com. 19 Et erit *Deus* tecum. *Cl.*
- 15 Et erit *Dominus* tecum. *Six. Lov.*
- Com. 21 Viros *potentes* et timentes Deum. *Cl.*
 16. *MS. R. Rab. H. C. G.*
- 16 Viros *sapientes* et timentes Deum. *Six.*
Lov.
- CAP. 21.
- Com. 36 *Sin* autem sciebat quod bos cornupeta
 esset. *Cl.*
- 31 *Si* autem. *Six. Lov.*
- CAP. 22.
- Com. 6 Si egressus ignis invenerit *spinas*, et
 comprehenderit acervos frugum. *Cl.*
 5. *MS. R. Rab. H. C. G.*
- 6 Invenerit *spicas. Six. Lov.*
- CAP. 23.
- Contr. 18 Non immolabis super fermento sangui-
 nem victimæ *meæ. Cl. 9. MS. Rab.*
H. C. G.
- 19 Victimæ *tuæ. Six. Lov.*

CAP. 24.

- Detr. 5 Immolaveruntque victimas pacificas Domino, vitulos. *Cl.* 4. MS. R. *Rab.*
H. C. G.
5 Vitulos *duodecim.* *Six.* Lov.

CAP. 25.

- Com. num. 33 *Sphæruleque* simul, et *lilium.* *Cl.*
22 *Sphæruleque* simul, et *lilia.* *Six.* Lov.
Addit. 38 Fiant *de auro purissimo.* *Cl.*
26 Fiant auro purissimo. *Six.* Lov.

CAP. 26.

- Detr. 5 Altera alteri possit *aptari.* *Cl.*
5 *adaptari.* *Six.* Lov.
Com. 34 Pones et propitiatorium super arcam
testimonii in *Sancto* sanctorum. *Cl.*
29 In *Sancta* sanctorum. *Six.* Lov.

CAP. 27.

- Com. ult. Perpetuus erit cultus per successiones
eorum à filiis Israel. *Cl.*
ult. *Coram* filiis Israel. *Six.* Lov.

CAP. 28.

- Or. var. 20 *Chrysolitus.* *Cl.*
16 *Chrysolithus.* *Six.* Lov.

CAP. 30.

- Com. 16 Ut sit *monimentum.* *Cl.* Ed. 1593.
Ed. 1592. "monumentum."
14 *Monumentum.* *Six.* Lov.

CAP. 31.

- Com. 9 *Labrum* cum basi sua. *Cl.*
3 *Labium.* *Six.* Lov.
Or. var. 11 *Aromatum.* *Cl.* Lov.
3 *Aromathum.* *Six.*

CAP. 32.

- Com. 16 Factas opere *Dei*. *Cl.* MS .R. H. G.
 13 *Domini*. *Six.* Lov.
- Diversitas 28 Cecideruntque in die illa quasi *viginti*
 in numeris. *tria* millia hominum. *Cl.* H. *Ferme*
tria millia hominum. 9 MS. R. *Rab.*
 H. C. G.
- 22 Quasi *triginta tria* millia hominum.
Six. Lov.

CAP. 35.

- Or. var. 6 *Hyacinthum*. *Cl.* Ed. 1593. Ed. 1592.
 “*Hyacinthum*.”
- 5 *Hyacinthum*. *Six.* Lov.
- Com. num. 16 Labrum et *basim* ejus. *Cl.* 7. MS. R.
 H. C. G.
- 6 Et *bases* ejus. *Six.* Lov.
- Or. var. 23 Pelles arietum rubricatas, et *ianthinas*.
Cl. MS.
- 9 *Hyacinthinas*. *Six.* Lov.

CAP. 37.

- Com. 11 Et fecit illi *labium* aureum per gyrum.
Cl. Lov.
- 6 *Labrum* aureum. *Six.*

CAP. 38.

- Com. num. 14 Cum basibus suis unum *tenebat* latus.
Cl. MS. R.
- 8 *Tenebant*. *Six.* Lov.

CAP. 39.

- Com. 33 Aliud operimentum de *ianthinis* pelli-
 bus. *Cl.* MS.
- 14 De *hyacinthinis* pellibus. *Six.* Lov.

CAP. 40.

- Detr. 5 Tentorium in introitu tabernaculi pones.
Cl. 8. MS. H. C. G.
- 3 In introitu tabernaculi *testimonii* pones.
Six. Lov.
-

LIBER LEVITICI.

CAP. 2.

- Com. 11 NEC quidquam frumenti *ac* mellis adolebitur. *Cl.* Lov.
 6 *Aut* mellis. *Six.*
- Com. cas. 11 Adolebitur in sacrificio *Domino.* *Cl.*
 6 *Domini.* *Six.* Lov.
- Addit. 13 In omni oblatione *tua* offeres sal. *Cl.*
 8 In omni oblatione offeres sal. *Six.* Lov.
- Detr. 14 Torrebis igni, et confringes in morem
 farris. *Cl.* Lov.
- 9 Torrebis *eas* igni. *Six.*

CAP. 4.

- Com. 2 Anima *quæ* peccaverit per ignorantiam.
Cl.
- 1 Anima *cum* peccaverit. *Six.* Lov.
- Com. cas. 6 Cumque intinxerit digitum in *sanguine.*
Cl.
- 3 In *sanguinem.* *Six.* Lov.
- Addit. 35 Cremabit super altare *in* incensum *Domini.* *Cl.*
- 19 Cremabit super altare incensum *Domini.*
Six. Lov.

CAP. 5.

- Detr. 8 Ita ut collo *hæreat*. *Cl.*
 3 *Adhæreat*. *Six.* Lov.
 Or. var. 11 *Thuris*. *Cl.* Lov.
 6 *Turis*. *Six.*

CAP. 6.

- Com. 9 Ignis *ex eodem altari erit*. *Cl.*
 3 *In eodem altari erit*. *Six.* Lov.
 Com. 16 Comedet in loco *Sancto Atrii* tabernaculi. *Cl.* “*sancto in atrio.*” MS. R. H. C. G.
His conformiter Radulphus legisse videtur.
 7 In loco *Sanctuarii*. *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Or. var. 12 Collyridas olei *admistione* conspersas. *Cl.* Lov.
 8 *Admixione*. *Six.*

CAP. 8.

- Detr. 4 *Fecit* Moyses ut Dominus imperaverat. *Cl.*
 2 *Fecitque*. *Six.* Lov.
 Com. cas. 28 Eo quòd consecrationis esset oblatio, in odorem suavitatis, sacrificii *Domino*. *Cl.* I. MS. R. H. G.
 14 *Domini*. *Six.* Lov.

CAP. 9.

- Com. num. 3 Tollite hircum pro peccato, et vitulum, atque agnum *anniculos*. *Cl.* 5. MS. H. C. a *Rad. et G. textui consentiunt.*
 2 *Anniculum*. *Six.* Lov.

Com. num. 22 Et extendens *manus* ad populum. *Cl.*
 10 *Manum. Six. Lov.*

CAP. 10.

Or. var. 1 *Thuribulis. Cl. Lov.*
 1 *Turibulis. Six.*

Addit. 8 *Dixit quoque dominus* ad Aaron. *Cl.*
 9 *Dixitque. Six. Lov.*

Com. temp. 9 Quando *intratis* in tabernaculum testimonii. *Cl.*
 9 *Intrabitis. Six. Lov.*

Com. temp. 18 Comedere *debueritis* eam in *Sanctuario.*
 et modi. *Cl.*

14 *Debueratis Six. Lov.*

CAP. 13.

Com. 12 Et operuerit omnem *cutem* a capite usque ad pedes. *Cl.*

7 *Omnem carnem. Six. Lov.*

Or. var. 18 *Ulcus. Cl.*

10 *Hulcus. Six. Lov.*

Com. 36 In flavum colorem sit *immutatus. Cl.*
 17 *Commutatus. Six. Lov.*

CAP. 14.

Com. 43 Sin autem postquam eruti sunt lapides, et pulvis *erasus. Cl.*

12 *Elatas. Six. Lov.*

Com. cas. 49 Et in *purificationem* ejus sumet duos passeret. *Cl. MS. H. G. Pro textu Rad. facit.*

14 Et in *purificatione. Six. Lov.*

CAP. 15.

Com. 9 Sagma super *quo* sederit, immundum erit. *Cl.*

8 Super *quod. Six. Lov.*

Com. num. 27 Quicumque tetigerit *ea*, lavabit vestimenta sua. *Cl.*

22 Tetigerit *eam*. *Six.* Rad. G. Lov.

Com. num. 31 Docebitis ergo filios Israel ut caveant *immunditiam*. *Cl.*

24 *Immunditias*. *Six.* Lov.

CAP. 18.

Or. var. 20 *Commistione*. *Cl.* Lov.

18 *Commixtione*. *Six.*

CAP. 19.

Com. 20 Quæ sit ancilla etiam *nubilis*. *Cl.* H.

16 *Nobilis*. *Six.* Lov.

CAP. 20.

Addit. 9 Qui maledixerit patri suo, aut matri, morte moriatur : *patri, matrique maledixit*, sanguis ejus sit super eum. *Cl.* Lov.

7 Morte moriatur : sanguis ejus sit super eum. *Six.*

CAP. 21.

Detr. 5 Non radent caput. *Cl.* Lov.

2 Non radent *sacerdotes* caput. *Six.*

CAP. 22.

Com. 24 Omne animal, quod contritis, vel *tusis*, vel sectis, ablatisque testiculis est. *Cl.*

17 Contritis, vel *tonsis*. *Six.* Lov.

CAP. 23.

Com. 14 Usque ad diem qua *offeretis* ex ea Deo vestro. *Cl.*

9 *Offeratis*. *Six.* Lov.

CAP. 24.

- Detr. 11 Cumque blasphemasset nomen, et maledixisset ei. *Cl.*
 6 Nomen *Domini*. *Six.* Lov.
- Detr. 16 Lapidibus opprimet eum omnis multitudo. *Cl.* 2 MS. H. C. G.
 8 Omnis multitudo *populi*. *Six.* Rad. Lov.

CAP. 25.

- Com. num. 6 Et advenæ qui *peregrinantur* apud te. *Cl.* MS. R. H. C. *At à Rad. non tollitur.*
 3 *Peregrinatur*. *Six.* G. Lov.

CAP. 26.

- Addit. 2 Custodite sabbata mea, et pavete *ad Sanctuarium* meum. *Cl.*
 2 Pavete Sanctuarium. *Six.* Lov.
- Com. 44 *Et tamen* etiam cum essent in terra hostili. *Cl.*
 27 *Attamen*. *Six.* Lov.
- Detr. 45 Ego Dominus. *Cl.* 3 MS. H. C. G.
 26 Ego Dominus *Deus*. *Six.* Lov.
- Detr. ib. Inter se et filios Israel. *Cl.*
 ib. Inter se et *inter* filios. *Six.* Lov.

CAP. 27.

- Contr. 27 Quod si immundum est animal, redimet qui obtulit, juxta æstimationem *tuam*. *Cl.* 2. MS. H. Q. N.
 17 Juxta æstimationem *suam*. *Six.* Lov.

- Com. 27 Vendetur alteri *quantócumque* à te fuerit æstimatum. *Cl.*
 17 *Quantúmcumque. Six. Quantumcunque. Lov.*
- Com. 28 Non *vendetur*, nec redimi poterit. *Cl.*
 18 Non *veniet. Six. Lov.*

LIBER NUMERORUM.

CAP. 1.

- Com. 51 Cum proficiscendum fuerit, deponent Levitæ tabernaculum: cum *castrametandum*, erigent. *Cl. i. MS. Q.N.*
 22 Cum *castrametanda*, erigent. *Six. Lov.*

CAP. 2.

- Com. num. 2 Castrametabuntur *fili* Israel. *Cl. 3. MS. R. Rab.*
 1 *Filiorum* Israel. *Six. Lov.*
- Detr. 8 *Omnis* de stripe ejus exercitus pugnatorum. *Cl.*
 4 *Omnisque. Six. Lov.*
- Com. 9 Universi qui in castris Judæ *enumerati* sunt. *Cl.*
 5 *Annumerati. Six. Lov.*

CAP. 3.

- Or. var. 24 *Eliasaph. Cl.*
 15 *Heliasaph. Six. Lov.*
- Com. num. 49 Et quos *redemerant. Cl.*
 31 *Redemerat. Six. Lov.*

CAP. 4.

- Addit. 46 Et quos *recenseri* fecit ad nomen Moy-
ses et Aaron. *Cl. R. H. C. G.*
24 Et quos fecit ad nomen. *Six. Lov.*

CAP. 5.

- Com. num. 3 Ne contaminent ea cum *habitaverim*
et pers. vobiscum. *Cl. H.*
1 *Habitaverint. Six. Lov.*

CAP. 7.

- Com. cas. 84 Hæc in *dedicatione* altaris oblata sunt.
Cl. MS. R. Rab.
18 In *dedicationem. Six. Lov.*

CAP. 8.

- Com. temp. 15 Et postea *ingredientur. Cl.*
et modi. 7 *Ingrediantur. Six. Lov.*

CAP. 10.

- Com. cas. 13 Juxta imperium Domini *in manu* Moysi.
Cl.
11 *Per manum. Six. Lov.*

CAP. 11.

- Detr. 21 Et ait Moyses : sexcenta millia. *Cl. 4.*
MS. Rab. H. C. G.
18 Et ait Moyses *ad Dominum. Six. Lov.*
Com. 31 Ventus autem egrediens à Domino,
arreptuns trans mare coturnices de-
dit. *Cl. Ed. 1593. "arreptas." Ed.*
1592.
29 *Arreptas. Six. Lov.*
Detr. 32 Congregavit coturnicum, qui parum,
decem coros. Cl.
30 Coturnicum *multitudinem. Six. Lov.*

CAP. 12.

- Detr. 2 Quod cum audisset Dominus, (erat enim.)
Cl.
- 2 Cum audisset Dominus, *iratus est. Six.*
Lov.
- Detr. 4 Statim locutus est ad eum. *Cl.*
- 2 Locutus est *Dominus. Six. Lov.*

CAP. 14.

- Detr. 10 Apparuit gloria Domini super tectum
fœderis cunctis filiis Israel. *Cl. 6.*
MS. H. C. G.
- 6 Cunctis *videntibus* filiis Israel. *Six.*
Lov.
- Detr. 19 Dimitte, obsecro, peccatum populi hujus.
Cl. 2. MS. R. H. C. G.
- 12 Populi *tui* hujus. *Six. Lov.*

CAP. 15.

- Detr. 3 Et feceritis oblationem Domino in holo-
caustum, aut victimam, vota solven-
tes. *Cl.*
- 1 Victimam *pacificam. Six. Lov.*
- Detr. 36 Cumque eduxissent eum foras, obrue-
runt lapidibus. *Cl.*
- 16 Obruerunt *eum* lapidibus. *Six. Lov.*

CAP. 16.

- Com. gen. 11 *Quid* est enim Aaron? *Cl.*
5 *Quis. Six. Lov.*
- Detr. 15 Tu scis quòd *ne* asellum quidem. *Cl.*
8 Quod *nec* asellum. *Six. Lov.*
- Com. cas. 34 Omnis Israel, qui stabat per gyrum,
fugit *ad clamorem* pereuntium. *Cl.*
- 19 *A clamore. Six. Lov.*

- Com. cas. 37 Præcipe Eleazaro filio Aaron *sacerdoti.*
Cl. Lov. H.
 20 *Sacerdotis. Six.*
 CAP. 17.
- Detr. 3 Una virga cunctas seorsum familias con-
 tinebit. *Cl.*
 1 Cunctas *eorum. Six.* Lov.
 CAP. 18.
- Addit. 3 Ut ad vasa Sanctuarii et *ad* altare non
 accedant. *Cl.*
 2 Ad vasa Sanctuarii et altare. *Six.* Lov.
- Com. gen. 13 Universa frugum initia, *quas* gignit hu-
 mus. *Cl.*
 11 *Quæ* gignit. *Six.* Lov.
- Detr. 29 Optima et electa erunt. *Cl.*
 20 Optima et electa erunt *cuncta. Six.* Lov.
 CAP. 20.
- Com. num. 20 At ille respondit : non *transibis. Cl.* 2.
 MS. H. C. G.
 16 *Transibitis. Six.* Lov.
 CAP. 21.
- Com. 5 Locutusque contra *Deum* et Moysen
 ait. *Cl.* 1. MS. R. H. G. *Ut autem*
Textus habet, legunt Rab. et C.
 4 *Dominum. Six.* Lov.
- Detr. 15 Ut requiescerent in *Ar. Cl.*
 14 *Arnon. Six.* Lov.
- Or. var. 19 *Matthana. Cl.*
 16 *Mathana. Six.* Lov.
- Addit. 20 *De Bamoth, vallis est in regione Moab.*
Cl.
 18 *Bamoth, vallis est, etc. Six.* Lov.

- Or. var. 27 *Proverbio. Cl.* Ed. 1593. "proverbio."
Ed. 1592.
24 *proverbio. Six.* Lov.
Or. var. 32 *Jazer. Cl.*
28 *Jaser. Six.* Lov.

CAP. 22.

- Detr. 4 *Ipse erat eo tempore rex in Moab. Cl.*
2 *Ipse autem erat. Six.* Lov.
Detr. 8 *Manentibus illis apud Balaam. Cl.*
7 *Manentibus autem illis. Six.* Lov.
Addit. 18 *Si dederit mihi Balac plenam domum
suam argenti et auri. Cl.* Lov.
14 *Plenam domum argenti. Six.*
Com. temp. 20 *Si vocare te venerunt homines isti,
surge. Cl.*
16 *Venerint. Six.* Lov.
Com. per. 37 *Misi nuncios ut vocarem te. Cl. 7.*
et num. MS. H.
31 *Vocarent. Six. C. et G.* Lov.

CAP. 23.

- Or. var. 5 *Loqueris. Cl.* Lov.
5 *loqueris. Six.*
Com. num. 14 *Impositis supra vitulo atque ariete.
Cl.*
12 *Vitulis atque arietibus. Six.* Lov.

CAP. 24.

- Addit. 13 *Plenam domum suam argenti. Cl.* Lov.
7 *Plenam domum argenti. Six.*

CAP. 25.

- Or. var. 1 *Settim. Cl.*
1 *Setim. Six.* Lov.

CAP. 26.

- Detr. 12 Jamin, ab hoc familia Jaminitarum. *Cl.*
 4 *Et Jamin ab. Six. Lov.*
- Or. var. 34 *Thersa. Cl.*
 12 *Tersa. Six. Lov.*
- Com. 62 *Quia non sunt recensiti inter filios Is-*
rael. Cl. 2. MS. H. C. G.
 24 *Qui non. Six. Lov.*

CAP. 30.

- Addit. sen. 11 *Uxor in domo viri cum se voto constrinx-*
erit et juramento, si audierit vir, et
tacuerit nec contradixerit sponsioni,
reddet quodcumque promiserat. (Ed.
Clem. legit, quodcumque. Ed. Lov.
legit quodcumque.) Sin autem extem-
plo contradixerit, non tenebitur pro-
missionis rea: quia maritus contra-
dixit, et Dominus ei propitius erit.
Si voverit, et juramento se constrinx-
erit. Cl. H. Lov.
5. *Uxor in domo viri si voverit, et juramento*
se constrinxerit. Six.

CAP. 31.

- Addit. 6 *Vasa quoque sancta, et tubas ad clan-*
gendum tradidit ei. Cl.
 3 *Vasaque sancta. Six. Lov.*
- Com. ca- 16 *Et prævaricari vos fecerunt in Domino.*
 sus *Cl.*
 9 *Dominum. Six. Lov.*

CAP. 32.

- Or. var. 3 *Saban. Cl. Lov.*
 2 *Saba.*

- Com. 35 *Etroth*, et *Sophan*. *Cl.*
 20 *Roth*. *Six*. *Lov.*
 CAP. 33.
- Or. var. 16 *Venerunt ad sepulchra concupiscentiæ*.
Cl.
 13 *Sepulchra*. *Six*. *Lov.*
- Or. var. 24 *Arada*. *Cl.* Ed. 1593. *Harada*. Ed.
 1592.
 21 *Harada*. *Six*. *Lov.*
- Or. var. 40 *Qui habitabat ad meridiem*. *Cl.*
 36 *Meridiem*. *Six*. *Lov.*
- Or. var. 44 *Ieabarim*. *Cl.*
 40 *Ieabarim*. *Six*. *Lov.*
 CAP. 34.
- Or. var. 4 *Per ascensum Scorpionis*. *Cl.*
 1 *Ascensum scorpionis*. *Six*. *Lov.*
- Com. casus 4 *Perveniant à meridie usque ad Cades-*
barne. *Cl.*
 1 *Ad meridiem*. *Six*. *Lov.*
- Detr. 11 *Rebla*. *Cl.*
 4 *Reblatha*. *Six*. *Lov.*
- Or. var. 23 *Hanniel*. *Cl.*
 11 *Haniel*. *Six*. *Lov.*
- Com. temp. 29 *Quibus præcepit Dominus*. *Cl.*
 17 *Præceperat*. *Six*. *Lov.*
 CAP. 35.
- Addit. 19 *Propinquus occisi, homicidam interficiet,*
statim ut apprehenderit eum, interficiet. Si per, et etc. *Cl.* H. Q. N.
 19 *Statim ut apprehenderit eum, interfici-*
etur. *Lov.*
 10 *Statim ut apprehenderit eum. Si per,*
etc. *Six.*

- Or. var. 20 *Quippiam. Cl.* Lov. 1590.
 11 *Quidpiam. Six.* Lov. 1583.
-

LIBER DEUTERONOMII.

CAP. 1.

- Com. temp. 4 *QUI habitabat in Hesebon. Cl.*
 2 *Habitavit. Six.* Lov.
 Detr. 19 *Transivimus per eremum terribilem et
 maximam, quam vidistis. Cl. 8. MS.
 H. C. G.*
 12 *Et maximam solitudinem. Six.* Lov.
 Com. num. 31 *Et in solitudine (ipse vidisti.) Cl. H.*
 19 *(Ipsi vidistis.) Six.* Lov.

CAP. 2.

- Addit. 21 *Populus magnus, et multus, et proceræ
 longitudinis. Cl.*
 13 *Populus magnus, et proceræ longitudo-
 nis. Six.* Lov.

CAP. 4.

- Com. 28 *Nec odorantur. Cl.* Lov.
 20 *Odorant. Six.*
 Detr. 30 *Novissimo tempore reverteris ad Domin-
 um. Cl.*
 22 *Novissimo autem tempore. Six.* Lov.
 Com. 33 *Sicut tu audisti, et vixisti. Cl. 6. MS.
 Rab. H. C. G.*
 24 *Vidisti. Six.* Lov.

- Com. modi. 39 Scito ergò hodie, quòd Dominus ipse
sit Deus. *Cl.*
27 Ipse est Deus. *Six. Lov.*
CAP. 5.
- Detr. 24 Vocem ejus audivimus. *Cl.*
21 Vocem enim ejus audivimus. *Six.*
Lov.
CAP. 6.
- Com. 4 Dominus Deus noster, *Dominus* unus
est. *Cl.* 3. MS. R. H. C. G.
3 Dominus Deus noster *Deus* unus est.
Six. Lov.
CAP. 8.
- Com. 1 *Cave* diligenter ut facias. *Cl. Lov.*
1 *Attende. Six.*
CAP. 10.
- Or. var. 3 *Settim. Cl.*
2 *Setim. Six. Lov.*
CAP. 11.
- Com. temp. 8 Et possitis introire, et possidere Terram,
ad quam *ingredimini. Cl. Lov.*
3 *ingrediemini. Six.*
CAP. 12.
- Com. gen. 3 Dissipate aras *eorum. Cl.*
3 *earum. Six. Lov. H.*
- Com. temp. 11 Quidquid præcipuum est in muneribus,
quæ *vovebitis* Domino. *Cl.*
8 *vovistis. Six. Lov.*
- Com. num. 12 In urbibus vestris *commoratur. Cl.* 6.
MS. H. C. G.
9 *Commorantur. Six. Lov.*

CAP. 15.

- Detr. 7 Si unus—ad paupertatem *venerit. Cl.*
8 *devenit. Six. Lov.*

CAP. 16.

- Com. 4 Non apparebit *fermentum* in omnibus
terminis tuis. *Cl.*
4 *fermentatum. Six. Lov.*
- Transp. et 22 Nec facies tibi, neque *constitues statu-*
Com. temp. *am. Cl.*
- et modi. 16 Nec facies tibi *statuam*; neque *consti-*
tuas. Six.
- 22 Nec facies tibi *statuam*; neque *consti-*
tues. Lov.

CAP. 17.

- Contr. 8 Inter lepram et lepram. *Cl. H.*
6 Inter lepram et *non* lepram. *Six. Lov.*
- Com. 12 Qui autem superbierit, nolens obediere
sacerdotis imperio—*et* decreto iudicis,
moriatur homo ille. *Cl. H.*
- 9 *ex* decreto iudicis moriatur homo ille.
Six. Lov.

CAP. 18.

- Detr. 1 Non habebunt sacerdotes et Levitæ,—
partem et hæreditatem cum reliquo
Israel. *Cl. H. G. Lov.*
- 1 Cum reliquo *populo. Six.*
- Com 10 *Nec* sit maleficus, nec incantator. *Cl.*
Lov.
- 6 *Non* sit maleficus, etc. *Six.*

CAP. 21.

- Com. num. 15 Si habuerit homo uxores duas,—*genuerintque ex eo liberos. Cl. 4. MS.*
 6 *Genueritque ex eis liberos. Six. Lov.*
 Com. temp. 18 Qui non *audiat* patris aut matris imperium, *Cl.*
 7 *audierit. Six. Lov.*

CAP. 24.

- Contr. 6 Quia animam suam *opposuit* tibi. *Cl.*
 4 *apposuit. Six. Lov.*

CAP. 25.

- Com. 7 Non vult frater viri mei suscitare *nomen* fratris sui in Israel. *Cl. 4. MS.*
 H. C. G.
 6 *Semen. Six. Lov.*

CAP. 26.

- Addit. 11 *Et epulaberis in omnibus bonis. Cl.*
 5 *Epulaberis. Six. Lov.*

CAP. 28.

- Detr. 40 Quia defluent, et *peribunt. Cl.*
 37 *deperibunt. Six. Lov.*
 Com. 57 Illuvie *secundarum*, quæ egrediuntur de medio feminum ejus. *Cl.*
 48 *Secundinarum. Six. Lov.*

CAP. 29.

- Com. num. 11 Liberi et uxores vestræ, et *advena* qui tecum *moratur* in castris. *Cl. 6. MS. H. G.*
 7 Et *advenæ* qui tecum *morantur* in castris. *Six. Lov.*
 Contr. 19 Et *absumat* ebria sitientem. *Cl.*
 11 *Assumat. Six. H. Lov.*

CAP. 30.

- Detr. et 3 Reducet Dominus Deus tuus *captivita-*
Com. cas. *tem tuam*, ac miserebitur tui. *Cl.* 3.
 MS. *Rab.* H. C.
- 1 Reducet *te* Dominus Deus tuus *de cap-*
 tivitate tua. *Six.* Lov.
- Com. temp. 5 Majoris numeri te esse faciet quàm *fu-*
et modi. *erunt* patres tui. *Cl.*
- 2 *Fuerint.* *Six.* Lov.

CAP. 31.

- Addit. 6 Nec paveatis *ad* conspectum eorum. *Cl.*
 Lov.
- 5 Nec paveatis conspectum. *Six.*

CAP. 32.

- Com. temp. 30 Quomodo *persequatur* (5. MS.) unus
et modi. mille, et duo *fugent* decem millia.
 Cl. 3. MS. Q. N.
- 33 *Persequabatur* unus mille et duo *fuga-*
 bant. *Six.*
- 30 *fugarent.* Lov.
- Com. temp. 39 Ego *occidam*, et ego vivere *faciam.* *Cl.*
 Lov.
- 42 Ego *occido* et ego vivere *facio.* *Six.*
- Com. cas. 49 Ascende in montem istum Abarim, id
 est, *transituum.* *Cl.* Lov.
- 49 Id est *transitum.* *Six.*

CAP. 34.

- Addit. 2 Et omnem terram *Juda* usque ad mare
 novissimum. *Cl.* 8. MS. R. H. C. G.
- 1 Omnem terram usque ad mare. *Six.*
 Lov.
-

LIBER JOSUE.

CAP. 2.

- Contr. 17 et 18 Innoxii erimus si—ingredientibus
nobis Terram, signum fuerit funiculus
iste coccineus. *Cl.* Lov.
14 Signum *non* fuerit. *Six.* MS. Q. R.

CAP. 3.

- Detr. 1 Morati sunt ibi tres dies. *Cl.*
1 *Per* tres dies. *Six.* Lov.
Or. var. 16 Procul ab urbe, quæ vocatur *Adom.*
Cl.
14 *Edom.* *Six.* “*Adam.*” 12. MS. R. H.
C. Lov.
Com. 17 Populus autem incedebat contra *Jeri-*
cho. *Cl.* R. H. C. G.
14 Incedebat contra *Jordanem.* *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Detr. 15 Sicut timuerant Moysen, dum *advive-*
ret. *Cl.*
8 *Adhuc viveret.* *Six.* Lov.
Contr. 23 Siccante Domino Deo *vestro* aquas ejus
in conspectu vestro. *Cl.* 5. MS.
H. C. G. q.
13 Deo *nostro.* *Six.* Lov.

CAP. 6.

- Com. ca- 2 Ecce dedi in *manu tua* Jericho. *Cl.* 3.
sus et num. MS. H. C.
2 In *manus tuas.* *Six.* Lov.

Com. temp. 4 Septimo autem die sacerdotes *tollunt*
et modi. septem buccinas. *Cl.*

4 *Tollent. Six. Lov.*

Com. et 24 Urbem autem, et omnia, quæ *erant* in
detr. ea, succenderunt. *Cl. H. C. G.*

20 Omnia quæ *inventata sunt* in ea. *Six.*
Lov.

CAP. 7.

Detr. 5 Et corruerunt ex eis triginta sex homi-
nes. *Cl.*

4 Triginta *et* sex homines. *Six. Lov.*

CAP. 8.

Com. 5 *Accedemus* ex adverso contra urbem.
Cl. 6. MS. R. H. C. G.

3 *Ascendemus. Six. Lov.*

CAP. 9.

Addit. 4 *Et callidè cogitantes* tulerunt sibi ciba-
ria. *Cl. 3. MS. H. C. G.*

2 Callidè cogitantes. *Six. Lov.*

Com. 8 Quinam estis vos? *et unde venistis?* *Cl.*

4 *Aut unde venistis. Six. Lov.*

CAP. 10.

Com. 22 Aperite os speluncæ, et *producite* ad me
quinque reges. *Cl. Lov.*

19 *Adducite. Six.*

Com. 23 *Eduxerunt* ad eum quinque reges de
spelunca. *Cl. 12. MS. H. G.*

20 *Adduxerunt. Six. Lov.*

Com. 24 Cumque *educti* essent ad eum. *Cl. 14.*
MS. H. G.

21 *Adducti. Six. Lov.*

Or. var. 41 Omnem terram *Gozen* usque Gabaon.
MS. H. C. G. Ed. 1593. Ed. 1592,
“*Gosen.*”

34 *Gessen. Six.*

CAP. 11.

Addit. 2 Habitabant in montanis—in campestri-
bus quoque et *in* regionibus Dor juxta
mare. *Cl.*

1 In campestribus quoque et regionibus
Dor juxta mare. *Six. Lov.*

Detr. 8 *Ita* percussit omnes, ut nullas dimiteret
ex eis reliquias. *Cl.*

7 *Itaque* percussit omnes. *Six. Lov.*

Detr. 12 Omnes per circuitum civitates, *regesque*
earum cepit. *Cl.*

10 *Reges quoque* earum cepit. *Six. Lov.*

Contr. 19 Non fuit civitas quæ se traderet filiis
Israel, præter Hevæum. *Cl. 1. MS.*
H. C.

16 Quæ se *non* traderet. *Six. Lov.*

Com. 22 In quibus *solis* relictis sunt. *Cl.*

19 *Solùm. Six. Lov.*

CAP. 15.

Detr. 1 A termino Edom, desertum Sin. *Cl. 8.*
MS. H. C. G.

1 —*Usque ad* desertum Sin. *Six. Lov.*

CAP. 17.

Com. 12 Sed cœpit Chananæus habitare in terra
sua. Cl. 3. MS. Q.

10 *Ipsa. Six. Lov.*

CAP. 18.

- Com. temp. 2 *Remanserant* autem filiorum Israel septem tribus. *Cl.* MS. R.
 2 *Remanserunt.* *Six.* Lov.
 Addit. et 18 Descenditque *ad Abenboen.* *Cl.*
 com. 13 Descenditque *Abemboen.* *Six.*
 18 Descenditque *Abemboen.* Lov. Ed. 1583. *Abenboen.* Lov. Ed. 1590.

CAP. 24.

- Com. per. 27 En lapis iste erit vobis in testimonium,
 et num. quòd *audierit* omnia verba Domini.
Cl. audieris. 5. MS. R. H. G.
 23 *Audieritis.* *Six.* Lov.

LIBER JUDICUM.

CAP. 1.

- Addit. 9 Habitabat in montanis, et ad meridiem
et in campestribus. *Cl.*
 9 Ad meridiem in campestribus. *Six.*
 Lov.

CAP. 3.

- Com. 24 Forsitan purgat alvum in æstivo *cubiculo.* *Cl.*
 20 *Cænaculo.* *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Addit. 21 Qui soporem morti *consocians* defecit,
 et mortuus est. *Cl.*
 17 *Socians.* *Six.* Lov.

CAP. 9.

- Detr. 7 Audite me viri Sichem, ita audiat vos
Deus. *Cl.*
- 6 Ita *ut* audiat vos Deus. *Six.* Lov.
- Com. modi 19 *Lætamini* in Abimelech, et ille lætetur
in vobis. *Cl.*
- 15 *Lætemini.* *Six.* Lov.

CAP. 11.

- Detr. 1 Fuit illo tempore Jephthe Galaadites vir
fortissimus. *Cl.*
- 1 Fuit *itaque.* *Six.* Lov.

CAP. 12.

- Or. var. 6 Dic ergo *Scibboleth*: quod interpretatur
Spica. *Cl.*
- 6 *Schibboleth.* *Six.* Lov.

CAP. 14.

- Contr. 3 Numquid non est mulier—in omni po-
pulo *meo.* *Cl.* H.
- 2 *Tuo.* *Six.* Lov.

- Com. 11 Dederunt ei sodales triginta, *ut* essent
cum eo. *Cl.*
- 11 *Qui* essent. *Six.* Lov.

CAP. 16.

- Com. 9 Qui rupit vincula, quo modo si rumpat
quis filum de *stuppæ* tortum *putamine.*
Cl.
- 9 De *stupa* tortum *sputamine.* *Six.* Lov.

CAP. 17.

- Detr. 2 Benedictus filius meus Domino. *Cl.*
Lov.
- 2 Benedictus filius meus à Domino. *Six.*

Addit. et 2 et 3 Benedictus filius meus Domino.
 Detr. *Reddidit ergo eos matri suæ, quæ
 dixerat ei: consecravi, et vovi hoc
 argentum Domino. Cl. Lov.*

2 et 3 Benedictus filius meus à Domino.
Consecravi enim, et vovi, etc. Six.

CAP. 18.

Com. 1 In diebus illis *non* erat rex in Israel. *Cl.*
 Lov.

1 *Necdum* erat. *Six.*

Detr. 8 *Reversique* ad fratres suos responderunt.
Cl. Lov.

8 *Reversi* itaque. *Six.*

Com. 31 In diebus illis *non* erat rex Israel. *Cl.*
 Lov.

26 *Nec* erat. *Six.*

CAP. 19.

Com. 5 Gusta prius *pauxillum* panis, et com-
 forta stomachum. *Cl.*

4 *Pusillum*, *Six. Lov.*

CAP. 20.

Com. 16 Ut capillum quoque possent percutere,
 et nequaquam in alteram partem *ictus*
 lapidis deferretur. *Cl. Lov.*

9 *Jactus* lapidis. *Six.*

LIBER RUTH.

CAP. 1.

Com temp. 11 Num ultra *habeo* filios in utero meo? *Cl.*

7 *Habebo. Six. Lov.*

- Com. 12 Revertimini filiæ *meæ*. *Cl.*
 7 *Mi. Six. Lov.*
 CAP. 2.
- Com. 22 Melius est, filia *mea*. *Cl.*
 20 *Mi. Six. Lov.*
 CAP. 4.
- Com. gen. 15 De nuru enim tua natus est, *quæ* te di-
 ligit. *Cl.*
 12 *Qui. Six. Lov.*
-

REGUM PRIMUS.

- CAP. 1.
- Com. 9 Ante postes *templi* Domini. *Cl.*
 7 Ante postes *domus*. *Six. Lov.*
- Trans. 19 Venerunt *in* domum suam Ramatha. *Cl.*
 15 Domum suam *in* Ramatha. *Six. Lov.*
 CAP. 2.
- Detr. 11 Abiit Elcana Ramatha, in domum suam.
Cl.
 16 *In* Ramatha. *Six. Lov.*
- Com. cas. 11 Ante faciem Heli *sacerdotes*. *Cl. Ed.*
 forte 1593. *Ed. 1592. Sacerdotis.*
 16 *Sacerdotis. Six. Lov.*
- Com. 30 Quicumque *glorificaverit* me, glorifica-
 bo eum. *Cl.*
 34 Quicumque *honorificaverit. Six. Lov.*

CAP. 3.

- Com. cas. 2 Oculi ejus caligaverant, nec poterat videre : *lucerna* Dei antequam extingueretur. *Cl.*
- 2 *Lucernam. Six. Lov.*
- Detr. 3 Samuel dormiebat in templo Domini. *Cl.*
- 2 Samuel *autem. Six. Lov.*

CAP. 4.

- Detr. et interp. var. 1 Convenerunt Philistiim in pugnam : *et* egressus est Israel obviam Philistiim. *Cl.*
- 1 Convenerunt Philistiim in pugnam. Egressus est *namque. Six. Lov.*
- Contr. 9 Ne serviatis Hebræis, sicut et illi servirunt *vobis. Cl. H.*
- 10 *Nobis. Six. Lov.*
- Addit. 21 Et vocavit puerum Ichabod, dicens : Translata est gloria de Israel, *quia capta est arca Dei* et pro socero suo, et pro viro suo ; et ait. *Cl. H. Lov.*
- 23 Et vocavit puerum Ichabod dicens : Translata est gloria de Israel pro socero suo et pro viro suo. Et ait. *Six.*

CAP. 7.

- Com. 10 Cæsi sunt à *facie* Israel. *Cl.*
- 11 A *filiis* Israel. *Six. Lov.*

CAP. 9.

- Com. 26 Surge, *et* dimittam te. *Cl. R. H. C. G.*
- 24 *Ut. Six. Lov.*

CAP. 10.

- Com. 12 Et quis pater *eorum*? *Cl.* MS. R.
Hier. H. C. (textui autem suffra-
gantur. G.)
- 12 *Ejus?* *Six.* Lov.

CAP. 12.

- Detr. 6 Dominus qui fecit Moysen et Aaron, et
 eduxit patres nostros de Terra Ægypti.
 Nunc ergo state, etc. *Cl.* 9. MS.
 H. C.
- 6 Dominus qui fecit Moysen et Aaron, et
 eduxit patres nostros de terra Ægypti,
adest. Nunc ergo state. *Six.* Lov.
- Detr. et 11 Et misit Dominus *Jeroboal*, et Badan,
 Com. et Jephthe, et Samuel et eruit vos de
 manu inimicorum vestrorum. *Cl.* 13.
 MS. R. *Hier. H. G. Paraphrastes*
autem C. recenset quidem sub hoc
nomine Samsonem: verum quis hoc
loco Badan dicatur, exponens. Tres
sunt Latini libri, qui Barac non
annumerant. His Hier. H. et C. suf-
fragantur, nam G. pro Badan, Ba-
rac nominant.
- 10 Et misit Dominus *Jerobaal*, et Badan
 et *Samson* et *Barach* et Jephthe, et, etc.
Six. Lov.
- Detr. 15 Erit manus Domini super vos, et super
 patres vestros. *Cl.* Lov.
- 13 *Sicut* et super. *Six.*
- Com. cas. 23 Absit autem a me hoc peccatum in *Do-*
minum. *Cl.*
- 21 In *Domino.* *Six.* Lov.

CAP. 13.

- Detr. 18 Tertius autem verterat se ad iter termini
imminentis valli Seboim contra de-
sertum. *Cl.* 6. MS. R. B. H. C. G.
20 Ad iter termini *in Terra Sabaa* immin-
nentis valli. *Six.* Lov.

CAP. 14.

- Detr. et 2 In extrema parte Gabaa sub malogran-
Com. ato, quæ erat in *Magron*: et erat
populus, etc *Cl.*
2 Sub malogranato, quæ erat in *agro*
Gabaa. *Six.* Lov.
Com. 14 In media parte *jugeri.* *Cl.*
14 *Jugeris.* *Six.* Lov.
Detr. 15 Et factum est miraculum in castris, per
agros. *Cl.* 10. MS. B. H. C. *at ab*
R. et G. additur.
15 *Et per agros.* *Six.* Lov.
Com. 15 Et conturbata est terra. *Cl.* MS. B
H. C. G.
15 *Sunt castra.* *Six.* Lov.
Error. 34 Adducat ad me unusquisque bovem
typogr. suum et *et* arietem. *Cl.* 1593.
34 Bovem suum, et arietem. *Six.* Lov. et
Cl. 1592.

CAP. 15.

- Com. 22 Ut obediatur voci *Domini.* *Cl.* Lov.
20 *Ejus.* *Six.*
Detr. 32 Et dixit Agag. *Cl.* Lov.
30 Et dixit *Samuel* Agag. *Six.*

CAP. 16.

Detr. 7 Homo enim videt ea quæ *parent. Cl.*
Lov.

9 *Apparent. Six.*

Detr. 12 *Surge, unge eum, ipse est enim. Cl.*

14 *Surge, et unge eum. Six. Lov.*

CAP. 17.

Com. 5 *Lorica squamata induebatur. Cl.*

4 *Hamata. Six. Lov.*

CAP. 18.

Detr. sen- 6 Porro cum reverteretur percusso Phi-
tentia. lishæo David, egressæ sunt mulieres.
Cl. 6. MS. R. B. H. C. G.

6 Porro cum reverteretur percusso Phi-
lishæo David, *et ferret caput ejus
in Jerusalem*, egressæ sunt mulieres.
Six. Lov.

Com. cas. 17 Non sit manus mea in *eum*, sed sit su-
per eum. *Cl. 2 MS.*

16 Non sit manus mea in *eo*, etc. *Six. Lov.*

Com. cas. 20 Dilexit autem David Michol filia Saul
altera. Cl.

19 *Alteram. Six. Lov.*

CAP. 19.

Com. per. 3 Ego autem egrediens stabo juxta patrem
meum, in agro ubicumque *fueris.*
Cl. 3. MS. H. C. G.

3 *Fuerit. Six. Lov.*

CAP. 20.

Contr. 9 Absit hoc a *te. Cl. 6. MS. R. H. C. G.*

9 *Me. Six. Lov.*

- Com. 22 Si dixerō puero : Ecce sagittæ *intra* te sunt, tolle eas. *Cl.* Lov.
 19 *Citra* te sunt. *Six.*
- Transp. 42 Dominus sit inter me, et te, et inter *semen meum, et semen tuum.* *Cl.*
 39 *Inter semen tuum, et semen meum.* *Six.* Lov.

CAP. 22.

- Detr. 7 Audite nunc filii Jemini. *Cl.* 6. MS. B. H. C. G.
 6 Audite *me* nunc filii Jemini. *Six.* Lov.
- Com. 15 *Deum.* *Cl.* R. H. G.
 13 *Dominum.* *Six.* Lov.

CAP. 24.

- Detr. in- 7 et 8 Ne faciam hanc rem domino meo, teg. sen. christo Domini, ut mittam manum in eum quia christus Domini est. Et confregit David viros suos sermonibus. *Cl.* 9. MS. R. B. H. C. G.
 8 et 9 Quia christus Domini est, *Vivit Dominus, quia nisi Dominus percusserit eum, aut dies ejus venerit ut moriatur, aut descendens in prælium perierit, propitius mihi sit Dominus, ut non mittam manum meam in christum Domini.* Et confregit David viros suos sermonibus. *Six.* Lov.
- Addit. 9 Surrexit autem et David post eum. *Cl.*
 11 Surrexit autem David. *Six.* Lov.

CAP. 25.

- Detr. mul. 6 Sit fratribus meis, et tibi pax, et domui tuæ pax, et omnibus, quæcunque habes, sit pax. Audivi quòd tonderent pastores tui. *Cl.* 6. MS. R. H. C. G.
- 5 Et omnibus quæcunque habes sit pax. *Ex multis annis salvos faciens tuos, et omnia tua.* Audivi quòd tonderent pastores tui. *Six.* Lov.

CAP. 27.

- Addit. 3 Ipse et viri ejus; *vir* et domus ejus, et *David*, et duæ uxores ejus. *Cl.* Ed. 1593. (Ed. 1592. delet *et David.*)
- 3 Ipse et viri ejus, et domus ejus, et duæ uxores ejus. *Six.* Lov.

CAP. 28.

- Contr. 21 Posui animam meam in manu *mea.* *Cl.* H.
- 20 *Tua.* *Six.* Lov.

CAP. 30.

- Com. gen. 19 Nec defuit *quidquam* à parvo usque ad magnum. *Cl.* 2. MS.
- 16 *Quisquam.* *Six.* Lov.

CAP. 31.

- Com. 7 Videntes autem *viri* Israel. *Cl.* 5 MS. R. B. H. C. G.
- 7 *Filii* Israel. *Six.* Lov.
- Detr. 12 et 13 Et combusserunt ea ibi: et tulerunt ossa eorum. *Cl.*
- 10 Et combusserunt ea ibi *igni.* *Six.* Lov.

SECUNDUS LIBER REGUM.

CAP. 2.

- Detr. 5 Benedicti vos Domino. *Cl.* Lov.
 4 *A* Domino. *Six.*
- Com. 13 Hi *ex* una parte piscinæ, et illi *ex* altera. *Cl.*
 11 Hi *in* una. *Six.* Lov.
- Detr. 22 Recede, noli me sequi. *Cl.*
 20 Recede, *et* noli me sequi. *Six.* Lov.

CAP. 3.

- Transp. et Or. var. 1 Facta est ergo longa concertatio inter domum *Saul* et inter domum *David*. *Cl.* H.
 1 Inter domum *David*, et inter domum *Saulis*. *Six.* Lov.
- Com. cas. 20 Fecit *David* *Abner*, et *viris* ejus qui venerant cum eo, convivium. *Cl.* Lov.
 18 Et *vir*. *Six.*

CAP. 6.

- Detr. mul. 12 Nunciatumque est regi *David* quòd benedixisset Dominus *Obededom*, et omnia ejus propter arcam Dei. Abiit ergo *David*, et adduxit arcam Dei. *Cl.* 10. MS. R. H. C. G. Q. N.
 12 et 13 Nunciatumque est regi—propter arcam Dei. *Dixitque David: Ibo, et reducam arcam cum benedictione in domum meam.* Abiit ergo, etc. *Six.* Lov.

- Detr. mul. 13 Immolabat bovem, et arietem, et David saltabat totis viribus ante Dominum. *Cl.* 9. MS. R. H. C.
- 14 Immolabat bovem et *ovem* et arietem, et David *percutiebat in organis armigatis*, et saltabat totis viribus, etc. *Six.* Lov.
- Detr. mul. 21 Dixitque David ad Michol: Ante Dominum, qui elegit me potius quàm patrem tuum. *Cl.* 7. MS. R. H. C.
- 21 Dixitque David ad Michol: *vivit Dominus, quia ludam* ante Dominum qui elegit, etc. *Six.* Lov.
- Com. vel error typogr. forte. 21 Præcepit mihi ut essem dux super populum Domini in Israel, et *Judá*, (Ed. 1593,) et vilior fiam plus quam sanctus sum. *Cl.* Ed. 1592. "*ludam.*"
- 21 In Israel, et *ludam*, et vilior. *Six.* Lov.
- CAP. 8.
- Detr. mul. 8 Et de Bete, et de Beroth civitatibus Adarezer tulit rex David æs multum nimis. Audivit autem Thou. *Cl.* 10. MS. R. H. C. G.
- 8 Æs multum nimis *de quo fecit Salomon omnia vasa ærea in templo: et mare æneum, et columnas, et altare.* Audivit autem Thou. *Six.* Lov.
- Detr. mul. 13 Fecit quoque sibi David nomen cum reverteretur capta Syria in Valle Salinarum, cæsis decem et octo millibus: et posuit in Idumæa. *Cl.* 6. MS. R. H. C. G.

10 Cæsis decem et octo millibus: *et in Gebelem ad viginti tria millia*: et posuit in Idumæa. *Six.* Lov.

CAP. 9.

Contr. 11 Miphiboseth comedet super mensam *meam* quasi unus de filiis regis. *Cl.* Lov. R. H. C.

12 Super mensam *tuam*. *Six.* 10. MS.

CAP. 10.

Detr. et com. num. 15 Videntes igitur *Syri quoniam corruissent* coram Israel. *Cl.* 7. MS. R. H. C. G.

15 Videntes igitur *fili Ammon quoniam Syrus expavit, et quoniam corruisset* coram Israel. *Six.* Lov.

Addit. 19 Timueruntque Syri auxilium præbere *ultra* filiis, etc. *Cl.* 1. MS. H. C. G.

20 Auxilium præbere filiis Ammon. *Six.* Lov.

CAP. 11.

Or. var. 2 Accidit ut surgeret David de *strato* suo. *Cl.*

2 *stratu*. *Six.* Lov.

Detr. 25 Varius enim eventus est belli, nunc hunc, et nunc illum consumit gladius. *Cl.*

21 *Et* nunc hunc, et nunc illum. *Six.* Lov.

CAP. 12.

Com. 19 Cum ergo David *vidisset* suos mussitantes. *Cl.* 9. MS. H. C. G.

18 *audisset*. *Six.* Lov.

Com. modi. 23 Nunc quia mortuus est, quare *jejunem?*
Cl.

22 *jejunno?* *Six.* Lov.

CAP. 13.

Detr. 2 Deperiret eam valde. *Cl.*

1 *In* eam. *Six.* 2. MS.

Or. var. 10 Infer cibum in *conclave.* *Cl.*

9 *Conclavi.* *Six.* Lov.

Detr. 28 Observate cum temulentus fuerit Am-
mon, et dixero vobis. *Cl.* Ed. 1593.

28 Temulentus fuerit *vino.* *Six.* *Cl.* Ed.
1592. Lov.

Com. 37 Luxit ergo David filium suum *cunctis*
diebus. *Cl.*

36 *multis.* *Six.* Lov.

CAP. 15.

Com. num. 7 Post *quadraginta* autem annos, dixit
Absalom ad regem David. *Cl.* Lov. H.

6 *Quatuor.* *Six.* MS. Q. N.

Com. temp. 10 *Regnavit* Absalom in Hebron. *Cl.*

9 *Regnabit.* *Six.* Lov.

Addit. 16 Et *dereliquit* rex decem mulieres. *Cl.*

16 *reliquit.* *Six.* Lov.

Detr. 23 Cunctus populus incedebat contra viam,
quæ respicit ad desertum. *Cl.* 10.

MS. R. H. C. G.

22 Contra viam *olivæ.* *Six.* Lov.

Detr. 24 Deposuerunt arcam Dei. *Cl.*

23 Arcam *fæderis* Dei. *Six.* Lov.

- Detr. 34 Et dixeris Absalom : Servus tuus sum, rex : sicut fui servus patri, sic ero servus tuus. *Cl.* 9. MS. R. H. C.
- 31 Servus tuus sum, rex, *patere me vivere* : sicut fui, etc. *Six.* G. Lov.
- Com. 36 Sunt *autem* cum eis duo filii. *Cl.*
- 33 *enim.* *Six.* Lov.

CAP. 16.

- Detr. et Com. num. 1 Apparuit Siba in occursum ejus cum duobus asinis—et centum massis palatharum, et *utre* vini. *Cl.* 6. MS. R. H. C. G.
- 1 *duobus utribus.* *Six.* Lov.
- Detr. 2 Et dixit rex Sibæ. Quid sibi volunt hæc? Responditque Siba : Asini, domesticis regis ut sedeant. *Cl.* Lov.
- 2 Responditque Siba : *Domine mi rex,* asini *pro* domesticis, etc. *Six.*
- Com. 9 Quare maledicit canis hic *mortuus* domino meo regi. *Cl.*
- 9 *moriturus.* *Six.* Lov.
- Com. 11 Ecce filius meus, qui egressus est de utero meo, quærit animam meam : quanto magis *nunc* filius Jemini? *Cl.*
- 11 *Hic* filius. *Six.* Lov.

CAP. 18.

- Detr. 22 Quid vis currere fili mi? non eris boni nuncii bajulus. *Cl.* 6 MS. H. C. G.
- 20 Fili mi? *veni huc,* non eris, etc. *Six.* Lov.

CAP. 19.

- Detr. mul. 10 et 11 Usque quo siletis, et non reducit̄is regem? rex vero David misit ad Sadoc.
Cl. 16. MS. R. H. C.
- 9 Et non reducit̄is regem? *et consilium totius Israel venit ad regem.* Rex vero, etc. *Six.* G. Lov.
- Detr. mul. 11 (Sermo autem omnis Israel pervenerat ad regem in domo ejus.) Fratres mei. *Cl.* 9. MS. H. C. G.
- 10 (In domo ejus,) *quia dixerat rex: hæc dicetis ad populum Juda: Fratres mei.* *Six.* Lov.
- Com. gen. 22 Quid mihi, et vobis *filiæ* Saruicæ? *Cl.* 17 *Filii.* *Six.* Lov.
- Com. 35 Cibus *et* potus. *Cl.*
- 30 Cibus *aut* potus? *Six.* Lov.

CAP. 20.

- Addit. 10 Effudit intestina ejus in terram, nec secundum vulnus apposuit, *et mortuus est.* Joab autem. *Cl.* MS. R. H. C. G.
- 10 Vulnus apposuit. Joab autem. *Six.* Lov.
- Com. 18 Qui interrogant, interrogent in Abela, *et sic proficiebant.* *Cl.*
- 20 *Proficiebant.* *Six.* Lov.

CAP. 22.

- Detr. 7 Exaudiet de templo suo vocem meam.
Cl. 3. MS. H. C. G.
- 8 De templo *sancto* suo. *Six.* Lov.

- Com. 17 Misit de *excelso*, et assumpsit me. *Cl.*
 18 De *cælo*. *Six.* Lov.
 Contr. 36 Mansuetudo *tua* multiplicavit me. *Cl.*
 2. MS. H. C. G.
 37 *Mea*. *Six.* Lov.

CAP. 23.

- Detr. 8 Hæc nomina fortium David. Sedens
 in cathedra sapientissimus princeps
 inter tres. *Cl.* 4. MS. R. B. H. C. G.
 7 Hæc nomina fortium David. *David*
 sedens in, etc. *Six.* Lov.
 Detr. 15 Desideravit ergo David, et ait. *Cl.* 10.
 MS. H. C. G.
 14 Desideravit ergo David *aquam de lacu*,
 et ait. *Six.* Lov.

CAP. 24.

- Com. forte. 22 Habes boves in holocaustum et plaus-
 trum, juga bovum in *visum* lignorum.
Cl. Ed. 1593. *usum*: Ed. 1592.
 19 *Usum*. *Six.* Lov.
 Addit. 23 Omnia dedit Areuna *rex* regi. *Cl.*
 19 Omnia dedit Areuna regi. *Six.* Lov.
-

LIBER TERTIUS REGUM.

CAP. 1.

- Detr. 8 Sadoc vero sacerdos, et Banaias filius Joiadæ, et Nathan propheta, et Semei et *Rei*, et robur exercitus David non erat cum Adonia. *Cl.* 8. MS. *Hier.* H. C. G. et *apertius.* G. Q.
- 7 Semei et *cerethi et phelethi* et robur, etc. *Six.* Lov.
- Com. cas. 15 Ingressa est itaque Bethsabée ad regem in *cubiculum.* *Cl.*
- 14 *Cubiculo.* *Six.* Lov.
- Com. num. 35 Et ascendetis post eum, et *veniet*, et et pers. sedebit super solium meum, et ipse regnabit pro me. *Cl.* R. H. C. G.
- 27 *Venietis.* *Six.* Lov.
- Detr. 50 Adonias autem timens Salomonem, surrexit, et abiit, tenuitque cornu altaris. *Cl.* 3. MS. H. C. G.
- 41 Surrexit et abiit in *tabernaculum Domini*, tenuitque, etc. *Six.* Lov.

CAP. 2.

- Detr. 3 Observa custodias Domini Dei tui. *Cl.* 14. MS. H. C. G.
- 2 Observa, *ut* custodias *mandata* Domini Dei tui. *Six.* Lov.
- Contr. 4 Si custodierint filii tui *vias suas*, et ambulaverint coram me in veritate, in

omni corde suo, et in omni anima sua, non auferetur tibi vir de solio Israel. *Cl.* 8. MS. R. H. C. G.

2 Si custodierint filii tui vias *meas*. *Six.* Lov.

Com. 28 Venit autem nuncius ad *Joab*, quòd Joab declinasset post Adoniam. *Cl.* 1. MS. *Hier.* Q. N.

24 Ad *Salomonem*. *Six.* Lov.

Com. 42 Quacumque die egressus, *ieris* huc et illuc, scito te esse moriturum? *Cl.*

38 *Fueris*. *Six.* Lov.

Com. 46 *Egressus* percussit eum, et mortuus est. *Cl.* 2. MS. H. C. G.

42 *Aggressus*. *Six.* Lov.

CAP. 4.

Detr. 21 Salomon autem erat in ditione sua, habens omnia regna a flumine terræ Philisthiim usque ad terminum Ægypti. *Cl.* 2. MS. R. H. C. G.

17 Habens omnia regna *secum* à flumine, etc. *Six.* Lov.

Detr. 24 Ipse enim obtinebat regionem, quæ erat trans flumen, à Thaphsa usque ad Gazan. *Cl.* 1. MS. R. H. C. G.

19 *Quasi* à Thapsa. *Six.* Lov.

Transp. et Detr. 32 Locutus est quoque Salomon *tria millia parabolas*: et fuerunt carmina ejus *quinque et mille*. *Cl.* Lov.

26 Locutus est quoque Salomon *parabolas, tria millia*: et fuerunt carmina ejus *quinque millia*. *Six.*

CAP. 6.

- Com. 8 Ostium lateris medii in *parte* erat domus
dextræ. *Cl.* 5. MS. B.
- 8 In *pariete* erat. *Six.* Lov.
- Detr. 31 Et ingressu oraculi fecit ostiola. *Cl.*
Ed. 1593.
- 29 Et *in* ingressu. *Six.* Lov. et *Cl.* Ed.
1592.

CAP. 7.

- Contr. 9 *Extrinsecus* usque ad atrium majus. *Cl.*
8 *Intrinsecus* usque. *Six.* Lov.
- Detr. 24 Duo ordines sculpturarum *striatarum*
erant fusiles. *Cl.* Q. N.
- 22 Sculpturarum *histriatarum*. *Six.* Lov.
- Com. num. 25 Et *stabat* super duodecim boves. *Cl.* 1.
MS. H. C. G.
- 23 Et *stabant*. *Six.* Lov.
- Detr. 26 Grossitudo autem luteris, trium uncia-
rum erat: labiumque ejus—duo millia
batos capiebat. *Cl.* 4. MS. R. H.
C. G.
- 24 Duo millia batos capiebat, *et tria millia*
metretas. *Six.* Lov.
- Com. in 35 In summitate autem basis erat quædam
num. rotunditas dimidii cubiti. *Cl.* H.
- 33 *unius et* dimidii cubiti. *Six.* Lov.

CAP. 8.

- Com. 2 Convenitque ad regem Salomonem uni-
versus Israel in mense *Ethanim*. *Cl.* 2.
MS. H. G.
- 2 *Bethanim*. *Six.* Lov.

CAP. 11.

Com. 1 Rex autem Salomon adamavit mulieres alienigenas multas, filium quoque Pharaonis, et Maobitidas, et Ammonitidas, Idumæas et Sidonias, et *Hethæas*. *Cl.*

1 Sidonias et *Cethæas*. *Six*. Lov.

Detr. 5 Sed colebat Salomon Astarthen deam Sidoniorum, et Moloch idolum Ammonitarum. *Cl.* 10. MS. R. H. C. G.

4 Deam Sidoniorum et *Chamos Deum Moubitarum* et Moloch, etc. *Six*. Lov.

CAP. 12.

Addit. 10 Pater tuus aggregavit jugum nostrum, tu releva nos. *Sic loqueris ad eos*: minimus digitus meus grossior est dorso patris mei. *Cl.* Lov. H.

8 Tu releva nos: minimus digitus meus, etc. *Six*.

CAP. 13.

Com. cas. 23 Cumque comedisset et bibisset, stravit asinum suum *prophetæ*, quem reducerat. *Cl.* 2. MS. H. C. G.

20 Stravit asinum suum *propheta*. *Six*. Lov.

CAP. 15.

Com. num. 34 Et fecit malum coram Domino, ambulavitque in *via* Jeroboam. *Cl.*

26 In *viis*, etc. *Six*. Lov.

CAP. 18.

- Com. 8 *Num tu es, domine mi, Elias? Cl.*
 7 *Non, etc. Six. Lov.*

CAP. 19.

- Com. num. 18 *Quod non adoravit eum osculans manus.*
Cl.
 15 *Osculans manum. Six. Lov.*

CAP. 22.

- Com. 13 *Ecce sermones prophetarum ore uno*
regi bona prædicant. Cl. Lov.
 13 *Prædicunt. Six.*

LIBER QUARTUS REGUM.

CAP. 3.

- Com. num. 26 *Tulit secum septingentos viros educen-*
tes gladium. Cl.
 25 *Gladios. Six. Lov.*

CAP. 4.

- Addit. 27 *Dominus celavit à me, et non indicavit*
mihi. Cl. Lov. H.
 24 *Dominus celavit, et non indicavit mihi.*
Six.

- Com. temp. 35 *At ille reversus, deambulavit in domo.*
Cl.

31 *Deambulabat. Six. Lov.*

- Detr. 42 *Vir autem quidam venit de Baalsalisa*
deferens viro Dei panes primitiarum,
viginti panes hordeaceos. Cl. 1. MS.
H. G.

37 *Et viginti panes, etc. Six. R. C. Lov.*

CAP. 5.

Com. 13 Pater, et si rem grandem dixisset tibi propheta, certè facere debueras : quanto magis quia *nunc* dixit tibi : lavare et mundaberis? *Cl.* Lov.

10 Quanto magis quia *tantum* dixit tibi. *Six.*

Com. 17 Dixitque Naaman : *ut vis.* *Cl.* Lov.

13 *Si vis.* *Six.*

CAP. 6.

Detr. 15 Egressus, vidit exercitum. *Cl.* H.

13 Egressus *portam*, etc. *Six.*

15 Egressus *est*, viditque exercitum. Lov.

CAP. 9.

Addit. trans. et com. sen. 26 Si non pro sanguine Naboth, *et pro sanguine filiorum ejus, quem vidi heri, ait Dominus, reddam tibi* in agro isto, dicit Dominus. Nunc ergo tolle. *Cl.* H. Lov.

21 Si non pro sanguine Naboth, *quem vidi heri, ait Dominus, sanguinem filiorum ejus reddam tibi* in agro isto, dicit Dominus. Nunc ergo tolle. *Six.*

CAP. 11.

Com. 6 Tertia autem pars sit ad portam *Sur.* *Cl.* 1. MS. H.

4 *Seir.* *Six.* Lov.

Com. cas. 9 Assumentes singuli viros suos, qui ingrediebantur *sabbatum*, cum his qui egrediebantur sabbato. *Cl.*

7 *Sabbato.* *Six.* *Sabbatho.* Lov.

- Addit. 17 Pepigit ergo Joiada fœdus inter Dominum, *et inter regem*, et inter populum ut esset populus Domini, et inter regem et populum. *Cl.* Lov. H.
- 14 Inter Dominum et populum, ut esset populum Domini, et inter regem et populum. *Six.*
- CAP. 14.
- Error in num. 17 Vixit autem Amasias, filius Joas, rex Juda, postquam mortuus est Joas filius Joachaz regis Israel *quindecim* annis. *Cl.* 1. MS. H. C. G.
- 15 *Viginti*quinque annis. *Six.* Lov.
- CAP. 15.
- Com. 19 Veniebat Phul rex Assyriorum in *terram*, et dabat. *Cl.* 1. MS. R. H. C. G.
- 17 In *Thersam*, et dabat. *Six.* Lov.
- CAP. 19.
- Detr. 25 Eruntque in ruinam collium *pugnantium* civitates munitæ. *Cl.*
- 22 *Compugnantium*. *Six.* Lov.
- CAP. 20.
- Com. 1 Hæc dicit Dominus Deus: *Præcipe* domui tuæ. *Cl.* Lov.
- 1 *Dispone*, etc. *Six.*
- CAP. 23.
- Addit. 34 Porro Joachaz tulit, et duxit in Ægyptum, *et mortuus est ibi*. *Cl.* H. *Ioachaz*. Eds. Lov. 1583. 1590.
- 35 Porro Joahaz tulit, et duxit in Egyptum. *Six.* Lov.

CAP. 24.

Detr. 14 Et transtulit omnem Jerusalem—et omnem artificem et *clusorem*. *Cl.*

12 *Inclusorem*. *Six*. Lov.

CAP. 25.

Error in num. 18 et 19 Tulit quoque—*sexaginta* viros è vulgo. *Cl.* 1. MS. R. H. C. G.

17 *Sex* viros è vulgo. *Six*. Lov.

Com. 23 Saraia filius Thanehumeth *Netophutites*. *Cl.* Lov. H.

21 *Metophathites*. *Six*.

LIBER I. PARALIPOMENON.

CAP. 2.

Or. var. 3 De filia *Sue Chananitide*. *Cl.*

2 *Suæ Chananitidis*. *Six*. Lov.

CAP. 3.

Detr. 12 Cujus filii Hattus, et Jegaal, et Baria, et Naaria, et Saphat, sex numero. *Cl.*

13 Cujus filii Hattus, et Jegaal, et Baria, et Naaria, et Saphat, et *Sesa*, sex numero. *Six*. MS. *Hier.* H. G. Lov.

CAP. 6.

Com. 75 *Hucac*. *Cl.* *Hier.* H. G.

39 *Asach*. *Six*. Lov.

CAP. 7.

Com. num. 15 Machir autem accepit *uxores* filiis suis. *Cl.*

14 *Uxorem*. *Six*. Lov. H.

CAP. 8.

- Error in num. 40 Usque ad centum quinquaginta. *Cl.* 3
MS. R. *Hier.* H. G.
19 Usque ad centum quinquaginta *millia*,
etc. *Six.* Lov.

CAP. 11.

- Com. cas. et num. 20 Inter tres *secundos* inclytus. *Cl.* H.
18 *Secundus.* *Six.* Lov.

CAP. 14.

- Com. temp. 2 Et sublevatum *esset* regnum ejus. *Cl.*
2 Sublevatum *est.* *Six.* Lov.

CAP. 19.

- Detr. 5 Qui cum abiissent, et hoc *mandassent*
David. *Cl.* Lov.

5 *Amundassent.* *Six.*

- Detr. 17 Quod cum *nunciatum* esset David
congregavit. *Cl.*
16 *Annunciatum*, etc. *Six.* Lov.

CAP. 21.

- Com. 1 *Concitavit* David ut numeraret Israel.
Cl.
1 *Incitavit.* *Six.* Lov.

CAP. 23.

- Detr. 29 Ad lagana azyma, et sartaginem. *Cl.*
29 Ad lagana *et* azyma, etc. *Six.* Lov.

CAP. 25.

- Com. cas. et num. 2 Filii Asaph : sub manu Asaph *prophe-*
tantis juxta regem. *Cl.* R. H. G.
2 *Prophetantes.* *Six.* Lov.
Com. cas. et num. 5 Omnes isti filii Heman *Videntis* regis.
Cl. MS. R. H. G.
4 *Videntes.* *Six.* Lov.

LIBER II. PARALIPOMENON.

CAP. 1.

- Addit. 1 Dominus *Deus ejus* erat cum eo. *Cl.*
R. H. G.
1 Dominus erat cum eo. *Six.* Lov.

CAP. 2.

- Addit. et error in num. 10 Hordei coros totidem, *et vini viginti millia metretas*, olei quoque sata. *Cl.*
R. H. G.
8 Hordei coros totidem, olei quoque, etc. *Six.* Lov.
- Detr. 13 Misi ergò tibi virum prudentem, et scientissimum Hiram, patrem meum. *Cl.* Lov.
- 11 Hiram, *ut* patrem meum. *Six.*
- Detr. 17 Inveni sunt centum quinquaginta millia, *et tria millia sexcenti.* *Cl.* *Quinquingintaria.* Lov.
- 14 Inveni sunt centum quinquaginta tria millia *et sexcenti.* *Six.* Lov.
- Com. 18 Qui lapides *in* montibus cæderent. *Cl.*
15 *De* montibus, etc. *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Com. num. 7 Secundum speciem, qua *jussa erant* fieri. *Cl.* 3. MS.
7 *Jusserat.* *Six.* Lov.
- Addit. 16 Omnia vasa fecit Salomoni Hiram *pater ejus* in domo Domini. *Cl.* Lov.
14 Hiram, in domo Domini. *Six.* Lov.

CAP. 5.

- Detr. 13 Impleretur domus Dei nube. *Cl.* Lov.
 10 Impleretur *ita* domus Dei. *Six.*

CAP. 6.

- Contr. 16 Si custodierint filii tui vias *suas.* *Cl.*
Viam suam. 4. MS. R. H. G. *Vias*
suas. MS.
 8 *Meas.* *Six.* Lov.

CAP. 8.

- Detr. 15 Ex omnibus, quæ præceperat, *et* in
 custodiis thesaurorum. *Cl.* Lov.
 11 *Etiam* in custodiis, etc. *Six.*

CAP. 13.

- Error in 17 Et coruerunt vulnerati ex Israel *quin-*
 num. *genta* millia fortium virorum. *Cl.* 7.
 MS. R. H. G.
 12 *Quinquaginta* millia. *Six.* Lov.

CAP. 15.

- Or. var. 8 *Oded.* *Cl.*
 6 *Obed.* *Six.* Lov.

CAP. 18.

- Addit. 3 Ut ego, et tu : *sicut* populus tuus, *sic*
 et populus meus tecumque erimus
 in bello. *Cl.* Lov.
 3 Ut ego, et tu : *sic* populus tuus, et
 populus meus : tecumque, etc. *Six.*

CAP. 24.

- Contr. 5 Colligite de universo Israel pecuniam ad
 sarta—tectam templi Dei *vestri.* *Cl.*
 12. MS. *Hier.* H. G.
 5 *Nostri.* *Six.* Lov.

CAP. 25.

- Error in num. 5 Invenitque *trecenta* millia juvenum. *Cl.*
R. H. G.
4 *Triginta. Six.* Lov.

CAP. 32.

- Addit. et error in num. 29 Urbes ædificavit sibi. *Cl.* R. H. G.
23 Urbes *sex* ædificavit sibi. *Six.* Lov.

CAP. 36.

- Com. 21 Donec imperaret rex Persarum, *et* compleretur sermo Domini. *Cl.*
20 Donec imperaret rex Persarum. *Ut* compleretur, etc. *Six.* Lov.

LIBER PRIMUS ESDRÆ.

CAP. 2.

- Error in num. 66 Equi eorum *septingenti* triginta sex. *Cl.* 1. MS. R. H. G.
48 *Sexcenti* triginta sex. *Six.* Lov.
Error in num. 69 Secundum vires suas dederent impensas operis, auri solidos *sexaginta* millia et mille. *Cl.* R. B. H. G. Q. N.
49 *Quadraginta* millia et mille. *Six.* Lov.

CAP. 5.

- Addit. 13 Proposuit edictum ut domus Dei *hæc* ædificaretur. *Cl.*
13 Ut domus Dei ædificaretur. *Six.* Lov.

CAP. 9.

- Contr. 14 Ut non *converteremur.* *Cl.* Lov.
7 *Averteremur. Six.*

LIBER SECUNDUS ESDRÆ.

CAP. 1.

- Com. 2 Et viri *ex* Juda. *Cl.* 7. MS. R. H.
2 Et viri Juda. *Six.* R. G. Lov.

CAP. 2.

- Detr. et 8 Ut tegere possim portas *turris* domus
com. cas. et et muros civitatis. *Cl.*
num. 5 Portas *templi*, *turres*, domus, et muros
civitatis. *Six.* Lov.

CAP. 3.

- Contr. 28 Sursum autem à *porta* equorum ædifi-
caverunt. *Cl.* 11. MS.
21 *Ad portam.* *Six.* R. B. Lov.
Com. 31 *Aurifices* et negotiatores. *Cl.* 1. MS.
Q. N.
23 *Artifices.* *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Contr. 22 Sint *nobis* vices. *Cl.* 5. MS. R. H. G.
16 *Vobis* vices. *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Error in 12 Filii Ælam, mille *ducenti* quinquaginta
num. quatuor. *Cl.* R. H. G.
6 *Octingenti.* *Six.* Lov.
Error in 21 Filii Hezeciaë, *nonaginta* octo. *Cl.* 13.
num. MS. H. G.
6 *Nongenti* octo. *Six.* Lov.
Error in 66 Omnis multitudo quasi vir unus quadra-
num. ginta duo millia *trecenti* sexaginta.
Cl. 5. MS. H. G.
28 *Sexcenti.* *Six.* Lov.

CAP. 8.

- Detr. 6 Et benedixit Esdras Domino Deo
magno. Cl. 1. MS. R. H. G.
 6 *Voce magna. Six. Lov.*

CAP. 9.

- Detr. 8 Hethæi, et Amorrhæi. *Cl.*
 8 Hethæi, *et Hevæi et, etc. Six. Lov.*

CAP. 13.

- Com. num. 9 Præcæpique et emendaverunt *gazophy-*
lacia. Cl.
 7 *Gazophylacium. Six. Lov.*

LIBER TOBIÆ

CAP. 3.

- Com. 21 Si in *correptione* fuerit, ad misericordiam
 tuam venire licebit. *Cl. Lov.*
 14 *Correctione. Six.*

CAP. 8.

- Detr. 24 Fecit scripturam. *Cl.*
 20 Fecit *hanc* scripturam. *Six. Lov.*

LIBER JUDITH.

CAP. 1.

- Contr. 2 Fecit muros ejus in *latitudinem* cubit-
 orum septuaginta. *Cl.*
 1 *Altitudinem. Six. Lov.*

- Contr. 2 Et in *altitudinem* cubitorum triginta.
Cl.
1 *Latitudinem. Six. Lov.*
- CAP. 13.
- Addit. 7 Confirma *me* Domine Deus Israel. *Cl.*
Lov.
3 Confirma *me* Domine Deus Israel. *Six.*
- CAP. 13.
- 10 Percussit bis *in* cervicem ejus. *Cl. Lov.*
5 Percussit bis cervicem ejus. *Six.*
- Error ty- 28 Ecce *capu* Holofernus. Ed. 1593. *Cl.*
pograph. *Caput.* Ed. 1592.
28 Ecce *caput. Six.*

LIBER ESTHER.

- CAP. 4.
- Com. 4 Vestem misit, ut ablato sacco induerent
eum. Cl. 5. MS. H. C. G.
3 Indueret *eam. Six. Lov.*
- CAP. 9.
- Com. 10 Prædas de substantiis eorum *tangere*
noluerunt. Cl. 6. MS.
5 *Agere. Six. Lov.*
- CAP. 15.
- Addit. 1 Et mandavit ei (*haud dubium quin es-*
set Mardocheus) ut ingrederetur ad
regem. *Cl. Lov.*
1 Et mandavit ei Mardocheus ut ingrede-
retur. *Six.*

LIBER JOB.

CAP. 6.

Com. num. 17 Tempore, quo fuerint dissipati, peribunt :
et ut *incaluerit*, solventur de loco
suo. *Cl.*

16 *Incaluerint. Six. Lov.*

CAP. 19.

Detr. 26 In carne mea videbo Deum meum. *Cl.*
Lov.

25 Deum *salvatorem. Six. MS. Q.*

CAP. 20.

Detr. 25 Eductus, et egrediens de vagina sua.
Cl. H. C. Lov.

22 *Gladius* eductus, etc. *Six. 2. MS. R.*

CAP. 24.

Detr. 21 Pavit enim sterilem, quæ non parit. *Cl.*
21 *Et quæ non parit. Six. Lov.*

CAP. 30.

Com. 15 *Abstulisti* quasi ventus desiderium me-
um. *Cl. MS. Hier. H. et C.*

15 *Abiit* quasi ventus. *Six. Abstulit. Lov.*

Com. num. 24 Verumtamen non ad consumptionem
et pers. eorum emittis manum tuam : et si
corruerint, ipse salvabis. *Cl. Lov.*

24 *Corruerim. Six.*

CAP. 31.

Com. cas. 7 Si secutum est *oculos meos* cor meum.
et num. *Cl. 1. MS. Hier. H. C. G.*

7 Si secutus est *oculus meus* cor meum.
Six. Greg. Lov.

CAP. 36.

- Com. 7 Reges in solio collocat, in perpetuum,
et *illi* eriguntur. *Cl.* 4. MS. R.
Similiter Greg. habet textus. ab
H. C. et G. *neque hoc exprimitur*
neque illud.
- 7 Et *illic*, etc. *Six.*

CAP. 37.

- Detr. 9 Ab interioribus egredietur tempestas.
Cl. Lov.
- 9 Ab interioribus *Austri.* *Six.*

CAP. 38.

- Com. 41 Pulli ejus clamant ad Deum, *vagantes*,
è quòd non habeant cibos? *Cl.* Lov.
- 41 *Vagientes.* *Six.* H.

LIBER PSALMORUM.

PSAL. 1.

- Com. temp. 5 Ideo non *resurgent* impii. *Cl.* MS.
R. G. H. C.
- 6 *Resurgunt.* *Six.* Lov.

PSAL. 4.

- Addit. 4 *Et* scitote quoniam mirificavit Dominus
sanctum suum. *Cl.* Lov. H.
- 4 Scitote quoniam, etc. *Six.*

PSAL. 25.

- Detr. 7 Ut audiam vocem laudis, et enarrem
universa mirabilia tua. *Cl.* Lov.
- 7 Vocem laudis *tuæ.* *Six.*

PSAL. 27.

- Com. 3 Ne simul *trahas* me cum peccatoribus.
Cl. 1. MS. R. G. H. C.
 3 *Tradas. Six.* Lov.

PSAL. 34.

- Com. temp. 25 Non dicant in cordibus suis—*devoravimus* eum. *Cl.* 6. MS. R. *Aug.*
 G. H. C.
 28 *Devorabimus. Six.* Lov.

PSAL. 38.

- Com. 3 Obmutui, et humiliatus sum, et silui à
bonis. Cl. Lov.
 3 *Nobis. Six.*

PSAL. 40.

- Detr. 1 Beatus qui intelligit. *Cl.* 7. R. *Hier.*
Aug. G. H. C.
 1 Beatus *vir*, qui, etc. *Six.* Lov.

PSAL. 41.

- Com. 3 Sitivit anima mea ad Deum *fortem* vi-
 vum. *Cl.* 14. MS. R. G. H. C.
 2 *Fontem*, etc. *Six.* Lov.

PSAL. 49.

- Addit. et
 interp. var. 7 Audi populus meus *et loquar: Israel,*
 et testificabor tibi. *Cl.* Lov. H.
 8 Audi populus meus, *loquar Israel. Six.*

PSAL. 59.

- Com. 2 Cum succendit Mesopotamiam *Syriæ,*
 etc.—et percussit *Idumeum. Cl.* Lov.
 TIT. Cum succendit Mesopotamiam, *Syri-*
am—et percussit *Edom. Six.*

PSAL. 94.

- Addit. 9 Probaverunt *me*, et viderunt opera mea.
Cl.
9 Probaverunt, et viderunt opera mea.
Six. Lov.

PSAL. 96.

- Com. 4 *Illuxerunt* fulgura ejus orbi terræ. *Cl.*
4 *Alluxerunt. Six. Lov.*

PSAL. 128.

- Com. temp. 7 De quo non *implevit* manum suam
qui metit. *Cl. 12. MS. R. Hier.*
G. H. C.
6 *Implebit. Six. Lov.*

PSAL. 136.

- Contr. 9 Beatus, qui tenebit, et allidet parvulos
tuos ad petram. Cl. 6. MS. R. Aug.
G. H. C.
9 *Suos. Six. Lov.*

PSAL. 138.

- Contr. 20 Accipient in vanitate civitates *tuas. Cl.*
MS. R. G. H. C. "Dei civitates."
Hilarius intelligit.
19 *Suas. Six. Lov.*
-

LIBER PROVERBIORUM.

CAP. 3.

- Com. et detr. (in Lov.) 9 Honora Dominum de tua substantia, et de primitiis omnium frugum tuarum da *ei*: et implebuntur. *Cl.* MS. Q.
- 6 Da *pauperibus*: et implebuntur. *Six.*
- 9 Honora Dominum de tua substantia, et de primitiis omnium frugum tuarum: et implebuntur. *Lov.*

CAP. 4.

- Com. 16 Non enim dormiunt nisi malefecerint: et *rapitur* somnus ab eis nisi supplantaverint. *Cl.* 15. MS. H. C. G. Q. N. *Lov.*
- 11 Et non *capitur* somnus, etc. *Six.*

CAP. 6.

- Addit. 30 Non grandis est culpa, cùm quis furatus fuerit: *furatur enim* ut esurientem impleat animam. *Cl.* *Lov.*
- 13 Furatus fuerit ut esurientem. *Six.*

CAP. 8.

- Detr. 11 Melior est enim sapientia cunctis pretiosissimis. *Cl.* 5. MS. R.
- 8 Cunctis *opibus* pretiosissimis. *Six.*

CAP. 14.

- Com. temp. 5 Testis fidelis non *mentitur*. *Cl.*
- 5 *Mentietur*. *Six.* *Lov.*

CAP. 15.

- Com. cas. 10 Doctrina mala *deserenti* viam vitæ.
et num. Cl. 5. MS. H.
11 *Deserentium*. Six. Lov.

CAP. 16.

- Com. 21 Qui dulcis eloquio, majora *percipiet*.
Cl. MS. B.
22 *Reperiet*. Six. Lov.

CAP. 18.

- Detr. 5 Accipere personam impii non est bonum.
Cl.
5 Accipere personam *in judicio* non est
bonum. Six. Lov.
Com. 22 Qui autem tenet adulteram, stultus est
et *impius*. Cl. G. et *Hier. enarrans*.
c. 19. *Matthæi*.
24 *Insipiens*. Six. Lov.
Com. temp. 23 Cum obsecrationibus *loquetur* pauper.
Cl.
25 *Loquitur*. Six. Lov.
Com. 24 *Vir amabilis* ad societatem, magis amicus
erit, quàm frater. Cl.
26 *Amicabilis*. Six. Lov.

CAP. 19.

- Com. cas. 23 Timor Domini ad vitam—absque visita-
tione *pessima*. Cl.
23 *Pessimi*. Six. Lov.
Com. 26 Qui affligit patrem, et *fugat* matrem,
ignominiosus est. Cl.
26 *Fugit*. Six. Lov.

CAP. 20.

- Com. 15 Est aurum, et multitudo gemmarum :
et vas pretiosum labia scientiæ. Cl.
 MS. B. H. C. G.
- 15 *Vas autem pretiosum, etc. Six. Lov.*
- Com. 25 Ruina est homini *devorare* sanctos. *Cl.*
 18. MS. R. H. Q. N.
- 25 *Devotare. Six. Lov.*

CAP. 21.

- Com. temp. 18 Pro justo *datur* impius. *Cl. MS. B.*
 18 *Dabitur. Six. Lov.*
- Addit. 21 Qui sequitur justitiam et misericordiam,
inveniet vitam, justitiam, et gloriam.
Cl. Lov. H.
- 21 *Inveniet vitam, et gloriam. Six.*
- Com. 22 Civitatem fortium ascendit sapiens, *et*
destruxit robur fiduciae ejus. *Cl.*
 Lov. MS. et B.
- 22 *Detraxitque, etc. Six. R.*

CAP. 22.

- Detr. 17 Inclina aurem tuam, et audi verba sa-
 pientium. *Cl. 12. MS. R. H. G.*
- 18 *Fili mⁱ inclina aurem tuam. Six. C. Lov.*

CAP. 23.

- Com. 16 Exultabunt renes mei, cum locuta fuerint
rectum labia tua. *Cl.*
- 13 *Recta. Six. Lov.*

CAP. 24.

- Com. 10 Si desperaveris *lassus* in die angustiae :
imminuetur fortitudo tua. *Cl. 10.*
 MS. H. C.
- 9 *Lapsus. Six. Lov.*

- Detr. et com. 16 Septies enim *cadet* justus, et resurget.
Cl. Lov. H.
- 15 Septies *in die cadit*, etc. *Six.* MS. Q.
- Detr. 23 Hæc quoque sapientibus : Cognoscere personam in iudicio non est bonum.
Cl. Lov.
- 19 Hæc quoque sapientibus *dico*, etc. *Six.*
- Detr. sententiæ. 33 Parum, inquam, dormies, modicum dormitabis. *Cl.* 16. MS. R. H. C. G.
- 28 et 29 *Usque quo piger dormies? usque quo de somno consurges?* parum inquam, etc. *Six.* Lov.
- CAP. 25.
- Addit. sententiæ. 24 *Melius est sedere in angulo domatis, quàm cum muliere litigiosa, et in domo communi.* *Cl.* Lov. H.
- Sixtus* omittit hunc versum prorsus et omnino.
- CAP. 26.
- Com. 2 Sicut avis ad *alia* transvolans. *Cl.* 3. MS. H.
- 2 *Adalta.* *Six.* Lov.
- Com. temp. 20 Susurrone subtracto, jurgia *conquiescent.* *Cl.*
- 18 *Conquiescunt.* *Six.* Lov.
- CAP. 27.
- Detr. 4 Impetum concitati ferre quis poterit?
Cl. 20 MS. B. H. C. G.
- 4 Concitati *spiritus.* *Six.* Lov.
- Com. per. 11 Stude sapientiæ fili mi, et lætifica cor meum, ut *possis* exprobranti respondere sermonem. *Cl.*
- 12 Ut *possim.* *Six.* Lov. H.

- Com. 15 Tecta perstillantia in die frigoris et litigiosa mulier comparantur; qui retinet eam, quasi qui ventum teneat, et oleum dexteræ suæ *vocabit*. *Cl.* Lov. H.
- 16 *Evacuabit*. *Six.*
- Addit. 26 Hædi, *ad* agri pretium. *Cl.* MS. R. B. C.
- 27 Hædi, agri pretium. *Six.* H. Lov.
CAP. 28.
- Com. 26 Qui autem graditur sapienter, ipse *salvabitur*. *Cl.* 6. MS. R. H. C. G.
- 26 *Laudabitur*. *Six.* Lov.
CAP. 30.
- Addit. 17 Effodiant *eum* corvi de torrentibus. *Cl.* Lov.
- 17 Effodiant corvi de torrentibus. *Six.*
- Addit. et com. 31 Gallus succinctus lumbos: et aries: *nec est rex*, qui resistat ei. *Cl.* Lov.
- 26 Et aries: *et rex*, cui non est qui resistat ei. *Six.*
CAP. 31.
- Detr. 6 et 7 Date siceram mærentibus—sunt animo: bibant, *et* obliviscantur. *Cl.* Lov.
- 5 *Ut* bibant *et*, etc. *Six.*
- Detr. 29 Multæ filiæ congregaverunt divitias. *Cl.* Lov.
- 26 Congregaverunt *sibi*, etc. *Six.*
-

LIBER ECCLESIASTIS.

CAP. 2.

Com. 1 Dixi *ego* in corde meo. *Cl.* 13. MS. R.
Hier. H. C. G.

1 *Ergo.* *Six.* Lov.

CAP. 3.

Detr. 18 Dixi in corde filii hominum. *Cl.* Ed.
1593.

25 Dixi in corde *meo de.* *Six.* Lov. *Cl.*
Ed. 1592.

CAP. 8.

Addit. 14 Est et alia vanitas, *quæ sit* super terram.
Cl. Lov.

12 Alia vanitas super terram. *Six.*

CAP. 11.

Com. num. 2 Da *partem* septem. *Cl.* Lov.

2 *Partes.* *Six.*

LIBER CANTICORUM.

CAP. 1.

Detr. 7 Ed. 1592. Egredere, et abi post ves-
tigia gregum. *Cl.* Lov.

8 Ed. 1593.

6 Post vestigia gregum *tuorum.* *Six.*

CAP. 2.

Or. var. 17 Super montes *Bether.* *Cl.* 4. MS. H.

13 *Bethel.* *Six.* Lov.

CAP. 6.

- Or. var. 12 Revertere *Sulamitis*. *Cl.* 5. MS. H. G.
 12 *Sunamitis*. *Six.* Lov.

LIBER SAPIENTIÆ.

CAP. 1.

- Com. 6 Non liberabit *maledicum* a labiis suis.
Cl. 1. MS. G.
 3 *Maledictum*. *Six.* Lov.
- Detr. 15 et 16 Justitia enim perpetua est, et immortalis. Impii autem manibus et verbis accersierunt illam. *Cl.* G.
 12 et 13 Justitia—et immortalis: *injustitia autem mortis est acquisitio*. Impii autem manibus, etc. *Six.* MS. Q. N.
- Com. modi. 16 Digni sunt qui *sint* ex parte illius.
Cl. Q.
 13 *Sunt*. *Six.* Lov.

CAP. 2.

- Com. cas. 10 Non parcamus viduæ, nec *veterani* revereamur canos multi temporis. *Cl.* 12. MS. G.
 8 Viduæ nec *veterano*, nec revereamur, etc. *Six.* Lov.
- Contr. 11 Sit autem fortitudo nostra lex *justitiæ*.
Cl. 6. MS. G.
 9 *Injustitiæ*. *Six.* Lov.

CAP. 3.

Com. modi. 15 Bonorum enim laborum gloriosus est fructus, et quæ non *concidat* radix sapientiæ. *Cl.* 8. MS.

12 *Concidit.* *Six.* Lov.

Com. 16 Filii autem adulterorum in *inconsummatione* erunt. *Cl.* G.

13 *Consumptione*, etc. *Six.* in *consummatione* erunt. Lov.

CAP. 6.

Com. 11 Qui enim custodierint *justa justè*, *justificabuntur*: et qui didicerint *ista*, invenient quid respondeant. *Cl.*

8 Qui enim custodierint *justitiam*, *justè* *judicabuntur*: et qui didicerint *justa* invenient, etc. *Six.* Lov.

CAP. 7.

Com. cas. 1 Ex genere *terreni* illius, qui prior factus est. *Cl.* 4. MS. G.

ib. *Terreno.* *Six.* Lov.

Com. 18 Vicissitudinum permutationes, et *commutationes* temporum. *Cl.* G.

11 *Consummationes.* *Six.* Lov.

Com. cas. 22 Amans bonum, acutus, *quem* nihil vetat, *benefaciens.* *Cl.*

11 *Qui* nihil vetat *benefacere.* *Six.* Lov.

CAP. 8.

Com. 17 Immortalitas est in *cognitione* sapientiæ. *Cl.* G.

14 *Cogitatione.* *Six.* Lov.

- Com. cas. 21 Hoc ipsum erat *sapientiæ*. Cl. 6. MS.
Aug. G.
 17 *Sapientia*. Six. Lov.
 CAP. 10.
- Com. gen. 4 Propter *quem*, cum aqua deleteret terram.
 Cl. MS. G. Q. N.
 3 *Quod*. Six. Lov.
- Com. 5 In consensu *nequitia*. Cl. MS. G.
 4 *Superbia*. Six. Lov.
- Com. 5 Cum se nationes *contulissent*. Cl. 4.
 MS. Q. N. G.
 4 *Extulissent*. Six. Lov.
- Com. cas. 5 In *filiis misericordia* fortem custodivit.
 Cl. 2. MS. G.
 4 In *filiis misericordiam*. Six. Lov.
 CAP. 11.
- Addit. 5 A defectione potus sui, *et in eis*, cum
 abundarent filii Israel, lætati sunt.
 Cl. MS. R. *hæc sententia in G. non
 reperitur.*
 5 A defectione potus sui, cum abundarent,
 etc. Six. Lov.
- Com. 15 Non similiter justis *sitientes*. Cl. G.
 Q. N.
 13 *Faciens*. Six. Lov.
- Detr. 19 Aut novi generis ira plenas ignotas
 bestias. Cl.
 14 *Aut ignotas bestias*. Six. 3. MS. R.
 CAP. 12.
- Addit. 2 Eos, qui *exerrant*, partibus corripis.
 Cl. Lov. "*errant ex partibus corri-
 pis.*" 2. MS. Q. N.
 2 *Errant*. Six.

- Detr. 20 Cum tanta cruciasti attentione, dans
tempus et locum. *Cl. G.*
- 15 Cruciasti attentione, *et liberasti*, dans
tempus, etc. *Six. Lov.*
- Addit. sen. 26 et 27 Dignum Dei iudicium experti sunt.
In quibus enim patientes indignaban-
tur. Cl. G.
- 20 Dignum Dei iudicium experti sunt. *In*
his enim, quæ patiebantur, molestè
ferebant: in quibus autem patientes
indignabantur. Six. Lov.
- CAP. 14.
- Com. 4 Potens es ex omnibus salvare, etiamsi
sine *arte* aliquis adeat mare. *Cl.*
- 2 *Rate. Six. Lov.*
- Error. ty- 8 Per manus autem quod sit idolum,
pogr. “*mledictum*” est et ipsum. *Cl. Ed.*
1593.
- 6 *Maledictum. Six. Cl. Ed. 1592.*
- Erratum ty- 8 *llud* autem cum esset fragile, Deus cog-
pogr. nominatus est. *Cl. Ed. 1593.*
- 6 *Illud. Six. Cl. Ed. 1592.*
- Addit. 11 Propter hoc et *in* idolis nationum non
erit respectus. *Cl.*
- 9 Et idolis. *Six. Lov.*
- Com. 14 Supervacuitas enim hominum hæc *ad-*
venit in orbem terrarum. *Cl. G.*
- 11 *Adinvenit. Six. Lov.*
- Com. 31 Non enim *juratorum virtus*, sed pec-
cantium pœna perambulat. *Cl.*
- 25 *Jurantium. Six. Lov.*

CAP. 15.

- Detr. 6 Malorum amatores, digni sunt qui spem habeant in talibus, et qui faciunt illos, et qui diligunt et qui colunt. *Cl. Lov.*
- 4 Digni sunt *morte*: qui spem habeant, etc. *Six. Q. N.*

CAP. 16.

- Com. 11 In memoria enim sermorum tuorum *examinabantur. Cl. Lov.*
- 9 *Exterminabatur. Six. MS. R. Q. N.*
- Detr. 14 Homo autem occidit quidem per malitiam, et cum exierit spiritus, non revertetur. *Cl. G.*
- 11 Occidit quidem per malitiam *animam suam*, etc. *Six. Lov.*
- Com. cas. 21 *Substantia enim tua dulcedinem tuam, quam in filios habes, ostendebat. Cl. G.*
- 17 *Substantiam enim tuam et dulcedinem —ostendebas. Six. Lov.*
- Com. 28 Ad *ortum* lucis te adorare. *Cl. 23. MS. R. Q. N.*
- 22 *Orientem. Six. Lov.*

CAP. 17.

- Com. cas. 7 Sapientiæ *gloriæ* correptio cum contumelia. *Cl.*
- 6 *Gloria. Six. Lov.*
- Addit. 9 et 10 Aerem—negantes se videre. *Cum sit enim timida nequitia, dat testimonium condemnationis: semper enim præsumit sæva, perturbata conscien-*

tia. Nihil enim est timor nisi pro-
ditio cogitationis auxiliorum. *Cl.* 22.
MS. G. Q. N.

6 Negantes se videre. *Frequenter enim
præoccupant pessima, redarguente
conscientia.* Cum sit enim, etc. *Six.*
Lov.

CAP. 18.

Detr. 1 Quia non et ipsi eadem passi erant. *Cl.*
MS. Q. R.

ib. *Per eadem passi erant.* *Six.* Lov.

Com. cas. 9 *Patrum jam decantantes laudes.* *Cl.*
4. MS. G.

8 *Patri omnium.* *Six.* Lov.

Detr. 15 Omnipotens sermo tuus de cælo. *Cl.*

13 *Exiliens de cælo.* *Six.* Lov.

CAP. 19.

Com. 2 Consequabantur illos pœnitentia *acti.*
Cl. G. Lov.

1 Pœnitentiæ actus. *Six.*

Prologus in Ecclesiasticum.

Com. 1 Necesse est—et *dicentes* et scribentes
doctissimos fieri. *Cl.* 1. MS. G. Q.

ib. *Discentes.* *Six.* Lov.

Com. 2 Illorum periti *facti.* *Cl.*

ib. *Fieri.* *Six.* Lov.

LIBER ECCLESIASTICI.

CAP. 1.

- Com. 36 Ne sis *incredibilis* timori Domini. *Cl.*
Lov.
32 *Incredulus.* *Six.*

CAP. 2.

- Com. 5 In igne probatur aurum et argentum,
homines verò *receptibiles* in camino
humiliationis. *Cl.* Lov.
4 *Acceptabiles.* *Six.* MS.

CAP. 3.

- Com. 10 Superveniat tibi benedictio ab *eo.* *Cl.*
9 *A Deo.* *Six.* Lov.

CAP. 5.

- Detr. 16 Non appelleris susurro. *Cl.* G. Lov.
14 Non appelleris *in vita tua* susurro. *Six.*
MS. R. *Rab.* G. Q.

CAP. 6.

- Com. cas. 32 *Stolam* gloriæ indues eam. *Cl.* MS.
Rab. G.
26 *Stola.* *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Com. 4 Noli quærere à *Domino* ducatum.
Cl. G.
4 *Ab homine.* *Six.* Lov.
Com. 6 Ponas scandalum in *æquitate* tuâ. *Cl.* G.
6 *In agilitate* tuâ. *Six.* Lov.
Com. 13 Noli *arare* mendacium adversus fratrem
tuum. *Cl.* G.
11 *Amare.* *Six.* Lov.

CAP. 8.

- Contr. 8 Omnes morimur, et in gaudium *nolumus*
venire. *Cl.* 12. MS. *Rab.*
7 *Volumus.* *Six.* Lov.
- Com. modi. 12 In tempore necessitatis *dare* responsum.
Cl. 2. MS. G.
9 *Dabis.* *Six.* Lov.

CAP. 10.

- Com. 3 Civitates inhabitabuntur per sensum
potentium. *Cl.* G.
3 *Prudentium.* *Six.* Lov.
- Com. 5 In manu Dei *prosperitas* hominis. *Cl.* G.
5 *Potestas.* *Six.* Lov.
- Com. 27 Magnus, et judex, et potens est in hon-
ore. *Cl.* G. Q. N.
24 Magnus *est* judex, etc. *Six.* Lov.

CAP. 13.

- Addit. 22 Quæ communicatio sancto *homini* ad
canem? *Cl.* Lov.
- 22 Sancto ad canem? *Six.* Lov. *Carnem.*
Ed. 1583. *Canem.* Ed. 1590.

CAP. 16.

- Com. cas. 5 Ab uno sensato inhabitabitur patria,
et detr. tribus *impiorum* deseretur. *Cl.*
4 A tribus *impiis* et à tribu, etc. *Six.*
Lov.
- Com. 9 Non pepercit peregrinationi *Loth*, et
execratus est eos præ superbia verbi
illorum. *Cl.*
7 Peregrinationi *illorum*, etc. *Six.* Lov.

Com. 22 Interrogatio *omnium* in consummatione
est. *Cl.* 5. MS. *Rab.* G.

16 *Hominum.* *Six.* Lov.

Com. temp. 31 *Denunciavit.* *Cl.* MS. R. *Rab.* G.

23 *Denunciabit.* *Six.*

CAP. 17.

Com. 18 Eleemosyna viri quasi *signaculum* cum
ipso. *Cl.* MS. *Rab.* G.

16 *Sacculus.* *Six.* Lov.

Addit. 30 Quid nequius *quàm quod* excogitavit
caro et sanguis? *Cl.* MS. R.

25 Quid nequius excogitavit, etc. *Six.* Lov.

CAP. 18.

Com. cas. 14 Miseretur *excipientis* doctrinam misera-
tionis. *Cl.* MS. *Rab.* G. Q. N.

13 *Excipiens.* *Six.* Lov.

Com. cas. 24 Tempus retributionis in conversatione
faciei. *Cl.* "In *conversione faciei.*"

4. MS. *Rab.* G.

23 *Facies.* *Six.* Lov.

Com. temp. 27 Homo sapiens in omnibus *metuet.* *Cl.*
2. MS.

26 *Metuit.* *Six.* Lov.

Com. 29 *Impluerunt* proverbialia et iudicia. *Cl.* G.

28 *Imploraverunt.* *Six.* Lov.

CAP. 19.

Detr. 24 Est qui inclinat faciem suam. *Cl.* G.

21 Est *justus*, qui inclinat, etc. *Six.* Lov.

CAP. 21.

Contr. 15 Est autem *sapientia*, quæ abundat in
malo. *Cl.* MS. G.

ib. *Insipientia.* *Six.* Lov.

- Addit. 18 Quodcumque audierit sciens laudabit, et
ad se adjiciet. *Cl.* 8. MS. R. *Rab.* G.
 18 Quodcumque audierit laudabit et adji-
 ciet. *Six.* Lov.
 CAP. 22.
- Detr. 20 Cogitatus sensati in omni tempore metu
 non depravabitur. *Cl.* MS. G.
 19 In omni tempore *vel* metu, etc. *Six.*
 Lov.
 CAP. 23.
- Com. gen. 6 *Animæ* irreverenti et *infrunitæ* ne tradas
 me. *Cl.* Lov.
 5 *Animo* irreverenti et *infrunito*. *Six.* MS.
 CAP. 24.
- Com. temp. 39 *Abundavit*. *Cl.* 4. MS. *Rab.* G.
 23 *Abundabit*. *Six.* Lov.
- Com. num. 41 Ego quasi *fluvii dyorix*. *Cl.* *Vorax*.
 Ed. 1592. *Dioryx*. Ed. 1593. *dyo-*
rix. 3. MS. Q. N.
 25 *Fluvius Dorix*. *Six.* Lov.
 CAP. 27.
- Detr. 23 Maledicti est concordatio. *Cl.* Lov. G.
 21 Maledicti *dura* est, etc. *Six.*
 CAP. 28.
- Detr. 28 Ori tuo facito ostia, et seras. *Cl.* *Rab.* G.
 23 —Et seras *auribus tuis*. *Six.* Lov.
 CAP. 29.
- Contr. 10 Causa nequitiae *non* fœnerati sunt. *Cl.*
 MS. G. Q.
 6 Causa nequitiae fœnerati sunt. *Six.* *Co-*
dex autem Vaticanus conformiter
Textui ÷v legit. Lov.

CAP. 31.

- Addit. 13 Non dicas *sic*: multa sunt quæ super
illam sunt. *Cl.* Non dicas, *si* multa
sunt, etc. *Lov.*
- 12 Non dicas: multa sunt, etc. *Six.* *G.*
- Com. 30 *Diligentes* in vino noli provocare. *Cl.*
Lov. *Rab.* “*in vino ne virum te præ-*
beas.” ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζου. *G.*
- 25 *Delectantes.* *Six.*
- Addit. 32 Æqua vita hominibus vinum *in sobrie-*
tate: si bibas illud moderatè, eris
sobrius. *Cl.* *Lov.*
- 27 Æqua vitæ hominibus vinum: si bibas
illud moderatè. *Six.*

CAP. 32.

- Com. cas. 4 et 5 Loquere major natu: decet enim
te primum verbum diligenti *scientia.*
Cl.
- 3 *Scientiam.* *Six.* *Lov.*
- Com. 19 Qui insidiosè agit scandalizabitur *in* ea.
Cl. *Lov.*
- 16 Scandalizabitur *ab* ea. *Six.*

CAP. 33.

- Com. 15 Duo *et* duo, et unum contra unum. *Cl.*
G. *MS.* *Rab.*
- ib. Duo *contra* duo, et unum contra unum.
Six. *Lov.*

CAP. 34.

- Detr. 3 Ante faciem hominis similitudo hominis.
Cl. 6. *MS.* *G.*
- 2 *Alterius* hominis. *Six.* *Lov.*

CAP. 37.

- Detr. et addit. 7 Noli consiliari *cum eo, qui tibi insidiatur*, et à zelantibus te absconde consilium. *Cl.*
- ib. *Cum socero tuo* et à zelantibus te, etc. *Six. Lov.*
- Com. num. 12 Tracta—cum muliere de *ea*, quæ æmulatur. *Cl. 3. MS. Rab. G.*
- 10 De his quæ, etc. *Six. Lov.*
- Com. pers. 15 et 16 Cum viro sancto assiduus esto—qui, cum *titubaveris* in tenebris, condolebit tibi. *Cl. Rab. G. “quicumque titubaverit.” Lov.*
- 11 *Titubaverit. Six.*

CAP. 38.

- Interpunc. var. 1 Honora medicum propter necessitatem : etenim illum creavit Altissimus. *Cl. G. Lov.*
- 1 Honora medicum : propter necessitatem etenim illum, etc. *Six.*
- Com. cas. et addit. 4 Altissimus creavit de terra *medicamenta*, et vir prudens non abhorrebit *illa*. *Cl.*
- 4 Altissimus creavit de terrâ *medicinam*, et vir prudens non abhorrebit *illam*. *Six. Lov.*
- Com. cas. et or. var. 25 *Sapientia scribæ* in tempore vacuitatis. *Cl. G.*
- 21 *Sapientiam scribe. Six. Lov.*

CAP. 39.

- Com. 5 Bona enim et mala in *hominibus* tentabit. *Cl. MS. Rab. G.*
- 5 In *omnibus. Six. Lov.*

- Com. 34 Furorem ejus, qui fecit illos, *placabunt*.
Cl. 1. MS. G.
- 26 *Confundent*. *Six*. Lov.
CAP. 40.
- Detr. 14 In aperiendo manus suas lætabitur. *Cl*.
G. Lov.
- 9 *Pius* lætabitur. *Six*.
CAP. 41.
- Detr. 28 Ab amicis de sermonibus impropertii.
Cl. Lov.
- 22 Ab amicis *cave* de sermonibus impropertii. *Six*. MS. Q. R.
CAP. 42.
- Com. 8 Probabilis in conspectu omnium *vivorum*. *Cl*. G.
- 5 *Virorum*. *Six*. Lov.
- Com. 9 Filia patris abscondita est vigilia, et sollicitudo ejus aufert somnum, ne forte in adolescentia sua *adulta* efficiatur.
Cl. Q. N.
- 6 *Adultera*. *Six*. Lov. C.
CAP. 43.
- Com. cas. 11 In verbis *sancti* stabunt ad iudicium.
et num. *Cl*. MS. R. G.
- 10 *Sanctis*. *Six*. Lov.
- Error ty- 17 In *voultate* ejus aspirabit notus. *Cl*.
pogr. Ed. 1593. *voluntate*. Ed. 1592.
- 16 In *voluntate*. *Six*. Lov.
- Com. cas. 23 Extinguet viride, sicut *igne*. *Cl*.
- 21 *Ignem*. *Six*. Lov. MS. *Rab*.

- Com. et 25 In sermone ejus siluit ventus, et cogita-
com. cas. tione sua placavit abyssum, et plan-
et gen. tavit *in illa Dominus insulas. Cl. G.*
23 Plantavit illum Dominus JESUS. Six.
Lov.

CAP. 45.

- Com. 6 Dedit illi *coram* praecepta. Cl. 3. MS. G.
5 *Cor ad. Six. Lov.*
Com. 9 Circumcinxit eum zona *gloriæ. Cl.*
Lov. *Pro textu G. faciunt ισχυρος.*
9 *Justitiæ. Six. Lov. MS.*
Com. cas. 12 *Stolam sanctam. Cl. MS. Rab.*
8 *Stola sancta. Six. Lov. G.*

CAP. 46.

- Com. 4 Hostes ipse Dominus *perduxit. Cl. Lov.*
3 *Percussit. Six. MS. Q. Rab.*
Com. cas. 17 Vidit Deus Jacob, et in fide sua proba-
tus est propheta. Cl. "*vidit Dominus.*"
ἐπεσκέψατο κύριος τὸν Ἰακώβ. 4. MS. G.
11 *Deum. Six. Lov.*
Com. 23 Exultavit vocem *suam* de terra in pro-
phetia. Cl.
13 *Ejus. Six. Lov.*

CAP. 47.

- Addit. et 6 Nam invocavit Dominum omnipotentem
detr. et dedit in dextera ejus tollere homi-
nem fortem in bello. Cl. MS. G.
5 Nam *ubi* invocavit Dominum omnipo-
tentem, dedit, etc. Six. Lov. Eds.
1583 et 1590 delent "*Nam.*"
Com. 13 *Dominus* purgavit peccata ipsius. Cl. G.
10 *Christus. Six. Lov.*

- Com. pers. 16 Quemadmodum eruditus *es* in juven-
et contr. tute *tua*, et impletus *es*, quasi flumen,
sapientia, et terram retexit anima *tua*.
Cl. 2. MS. G. Q.
- 42 Quemadmodum eruditus *est* in juventute
sua, et impletus *est*, quasi flumen,
sapientia, et terram retexit anima *sua*.
Six. Lov.
- Com. 22 *Profanasti* semen tuum inducere ira-
cundiam ad liberos tuos, et *incitari*
stultitiam tuam. *Cl.* 3. MS. G. Q. N.
Ed. 1593. Ed. 1593. *Prophanasti*.
- 15 *In cæteris.* *Six.* Lov.
- CAP. 48.
- Com. 3 Dejecit *de* cœlo ignem terræ. *Cl.* G.
3 *A* cœlo. *Six.* Dejecit *a se* ignem terræ
Lov.
- Com. 13 Elias quidem in turbine *tectus* est. *Cl.*
Lov. G.
- 11 *Vectus.* *Six.*
- CAP. 49.
- Com. et 13 Quomodo amplificemus Zorobabel? nam
interp. var. et ipse quasi signum in dextera manu,
sic et Jesum filium Iosedec? *Cl.* G.
- 12 In dextera manu *Israel*: et Jesum, etc.
Six. Lov.
- Com. 16 Nemo natus est in terra qualis Henoch;
nam et ipse receptus est a terra. *Ne-*
que ut Joseph, qui natus est homo.
Cl. G.
- 5 *Et* Joseph qui, etc. *Six.* Lov.

CAP. 50.

- Addit. 26 Credere *Israel* nobiscum esse. *Cl.* Lov.
 21 Credere nobiscum esse. *Six.* G.

CAP. 51.

- Com. temp. 19 Ante *templum* postulabam pro illa, et
 usque in novissimis inquiram eam.
 Et *effloruit* tanquam præcox uva.
Cl. G.
 12 Ante *tempus*—*florebit.* *Six.* Lov.
 Detr. 26 et 27 Manus meas extendi in altum, et
 com. pers. *insipientiam ejus luxi.* Animam meam
 et contr. direxi ad illam. *Cl:* In insipientia
 ejus luxit anima mea. 2. MS. Q. R.
 19 *Et in sapientia ejus luxit anima mea,*
et ignorantias meas illuminavit. Ani-
 mam meam, etc. *Six.* Lov.

PROPHETIA ISAIÆ.

CAP. 3.

- Detr. 6 Apprehendet enim vir fratrem suum
 domesticum patris sui; Vestimentum
 tibi est. *Cl.* Lov. H.
 4 Patris sui, *dicens:* Vestimentum tibi est.
Six. MS. G. C.
 Detr. 14 Depasti estis vineam, et rapina pauperis
 in domo vestra. *Cl.* R. H. Lov.
 11 Vineam meam. *Six.* MS. *Hier.* C. G.

CAP. 6.

- Detr. 1 Ea, quæ sub ipso erant, replebant templum : Seraphim stabant super illud. *Cl. Lov. G.*
- ib. Replebant templum : *et plena erat domus a majestate ejus* : Seraphim stabant, etc. *Six.*
- Addit. 7 Dixit : Ecce *tetigit* hoc labia tua, et auferetur iniquitas tua. *Cl. 3. MS. R. H. G.*
- 6 Ecce *tetigi*, etc. *Six. Lov.*

CAP. 8.

- Detr. interp. var. 19 Numquid non populus à Deo suo requirit pro vivis à mortuis. *Cl. 3. MS. Hier. H. G. C.*
- 14 Requiret *visionem*. *Six. Requiret visionem?* *Lov.*

CAP. 13.

- Detr. 4 Vox sonitus regum, gentium congregatarum. *Cl. H.*
- ib. Regum, *et* gentium. *Six. Lov.*

CAP. 14.

- Com. et Com. temp. 15 Veruntamen ad infernum detraheris in profundum laci : qui te viderint, *ad te inclinabuntur*, teque prospiciant. *Cl. Lov. H.*
- 11 *Ut* qui te viderint, *inclinentur*, etc. *Six.*

CAP. 15.

- Interp. var. 1 Quia nocte vastatus est murus Moab, conticuit. *Cl. Lov.*
- ib. Quia nocte vastatus est murus, Moab conticuit. *Six.*

CAP. 19.

- Com. temp. 11 *Dicetis. Cl.*
 ib. *Dicitis. Six. Lov.*
 Error. ty- 12 Annuncient *tbi. Cl. Ed. 1593. Ed.*
 pogr. 1592. *tibi.*
 ib. *Tibi. Six.*

CAP. 20.

- Com. cas. 4 Sic minabit rex Assyriorum captivita-
 et num. tem Ægypti, et transmirationem
 Æthiopiæ, *juvenum et senum. Cl.*
 6. MS. H. G. C.
 2 *Juvenem et senem. Six. Lov.*

CAP. 22.

- Com. 23 Erit in solium gloriæ domui patris *ejus.*
Cl.
 18 *Sui. Six. Lov.*

CAP. 26.

- Detr. et 18 Et peperimus spiritum: *salutes* non
 com. cas. fecimus in terra. *Cl. Lov. H.*
 et num. 21 Et peperimus spiritum *salutis: justi-*
tiam non fecimus, etc. *Six.*

CAP. 27.

- Com. 13 Qui ejecti erant *in* terra Ægypti. *Cl.*
 ib. *De* terra, etc. *Six. Lov.*

CAP. 30.

- Addit. 15 Quia hæc dicit Dominus Deus *sanctus*
 Israel. *Cl. 8. MS. R. Hier. H. G. C.*
 12 Quia hæc dicit Dominus Deus Israel.
Six. Lov.
 Com. 29 Canticum erit vobis sicut *nox* sancti-
 ficatæ sollemnitatis. *Cl. 4. MS.*
 R. H. C.
 24 *Vox. Six. Lov.*

CAP. 34.

- Com. cas. 14 Occurrent dæmonia *onocentauris*. *Cl.*
 et num. 13 *Onocentaurus*. *Six*. Lov.

CAP. 35.

- Com. num. 4 Dicite *pusillanimis*: confortamini, et
 nolite timere. *Cl.* Lov.
 4 *Pusillanimes*. *Six*. MS. G. Q. N.

CAP. 45.

- Detr. 6 Absque me non est: ego Dominus. *Cl.*
 Lov.
 5 Non est *Deus*: etc. *Six*.
 Com. 21 Quis auditum fecit hoc ab initio, *ex*
 tunc prædixit illud? *Cl.* Lov. H
 19 *Et* tunc. *Six*.

CAP. 46.

- Com. 11 Vocans ab Oriente *avem*, et de terra
 longinqua virum voluntatis meæ. *Cl.*
 Lov.
 9 Vocans ab Oriente *justum*. *Six*.

CAP. 49.

- Detr. 21 Isti ubi erant? *Cl.*
 19 Ubi *hic* erant? *Six*. Lov.

CAP. 55.

- Addit. 5 Gentes, quæ te non cognoverunt, ad
 te current propter Dominum Deum
 tuum, et sanctum Israel, *quia* glori-
 ficavit te. *Cl.* Lov.
 5 *Qui*. *Six*.

CAP. 59.

- Contr. 9 Propter hoc elongatum est iudicium à
nobis. *Cl.* 6. MS. *Hier.* H. C.
 8 *Vobis*. *Six*. Lov.

CAP. 60.

- Addit. 9 *Quia. Cl. Lov.*
8 *Qui. Six.*

CAP. 61.

- Com. 2 *Ut ponerem lugentibus Sion. Cl. Lov*
1 *Et, etc. Six.*
Com. 7 *Laudabunt partem suam. Cl.*
5 *Eorum. Six. Lov.*

CAP. 62.

- Com. temp. 2 *Nominabit. Cl. 6. MS. R. H. G C.*
ib. *Nominavit. Six. Lov.*

CAP. 65.

- Com. cas. 6 *Reddam et retribuam in sinum eorum*
iniquitates. Cl. Lov.
5 *In sinu. Six.*
Com. num. 16 *Absconditæ sunt ab oculis meis. Cl.*
13 *Nostris. Six. Lov.*

CAP. 66.

- Addit. 2 *Ad quem autem respiciam, nisi ad pau-*
perculum, et contritum spiritu. Cl.
2 *Ad pauperculum contritum spiritu. Six.*
Lov.

LIBER JEREMIÆ.

CAP. 1.

- Detr 14 *Ab Aquilone pandetur malum super*
omnes habitatores terræ. Cl. Lov.
12 *Pandetur omne malum. Six.*

CAP. 2.

- Detr. 5 Quia elongaverunt à me. *Cl.* Lov.
3 Quia *se* elongaverunt à me. *Six.*

CAP. 4.

- Detr. 3 Hæc enim dicit Dominus viro Juda, et
Jerusalem. *Cl.* Lov. R. *Hier.* et
H. *non addunt.*
ib. Et *habitatori* Jerusalem. *Six.* MS.
G. C.

CAP. 6.

- Com. temp. 7 *Fecit.* *Cl.*
ib. *Facit.* *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Com. cas. 34 In *desolationem* enim erit terra. *Cl.*
27 *Desolatione.* *Six.* Lov.

CAP. 11.

- Com. 18 *Tunc* ostendisti mihi studia eorum.
Cl.
12 *Tu* ostendisti, etc. *Six.* Lov.

CAP. 14.

- Com. 14 Visionem mendacem, et divinationem,
et fraudulentiam, et seductionem
cordis sui prophetant vobis. *Cl.* 4.
MS. H. G. C.
14 Divinationem *fraudentam*, et seduc-
tionem. *Six.* Lov.

CAP. 15.

- Com. cas. 15 Noli in patientia *tua* suscipere me. *Cl.*
et detr. Lov.
14 In patientia *furoris tui.* *Six.*

CAP. 17.

- Com. 9 Pravum est cor *omnium*. *Cl.* 9. MS.
Hier. super omnia H. G. C.
 9 *Hominis*. *Six.* Lov.

CAP. 25.

- Com. cas. 20 Cunctis regibus terræ Philistiim, et *Ascaloni* et *Gazæ*. *Cl.*
 13 *Ascalonis*. *Six.* Lov.

CAP. 30.

- Com. gen. 7 Ex *ipso* salvabitur. *Cl.*
 5 *Ipsa*. *Six.* Lov.

CAP. 31.

- Detr. 3 Attraxi te, miserans. *Cl.* Lov.
 3 Miserans *tui*. *Six.*
 Detr. 18 Castigasti me, et eruditus sum. *Cl.*
 Lov.
 17 Castigasti me *Domine*. *Six.*
 Or. var. 24 *Judas*. *Cl.* Lov.
 22 *Juda*. *Six.*
 Transp. et detr. 40 Usque *ad torrentem Cedron*, et usque
 ad angulum portæ equorum Orientalis, Sanctum Domini. *Cl.* Lov.
 36 Usque ad angulum portæ equorum Orientalis: *et usque ad torrentem Cedron*
 sanctum Domini. *Six.*

CAP. 32.

- Com. num. 5 In Babylonem *ducet Sedeciam*: et ibi
 erit, etc. *Cl.* Lov.
 ib. In Babylonem *ducent Sedechiam*, etc.
Six.

CAP. 33.

- Addit. 11 Confitemini Domino exercituum, quoniam bonus *Dominus*. *Cl.* Lov.
8 Quoniam bonus. *Six.*

CAP. 38.

- Detr. 11 Tulit inde veteres pannos et antiqua, quæ computruerunt. *Cl.* Lov.
9 Antiqua *vestimenta*. *Six.*

CAP. 48.

- Detr. et com. 36 Cor meum ad Moab quasi *tibiæ* resonabit. *Cl.* Lov.
30 *Tibia æris*. *Six.*

CAP. 49.

- Com. 2 In *tumulum* dissipata. *Cl.* 1. MS. R. H. C.
ib. *Tumultum*. *Six.* Lov.

CAP. 50.

- Com. num. 2 Confusa sunt sculptilia *ejus*. *Cl.*
ib. *Eorum*. *Six.* Lov. Ed. 1583. “*ei.*”
Lov. Ed. 1590. “*ejus.*”

- Com. 39 Habitabunt dracones cum *faunis ficariis*. *Cl.*
37 *Fatuis sicariis*. *Six.* Lov.

CAP. 52.

- Detr. 29 In anno octavo decimo Nabuchodinosor de Jerusalem animas octingentas triginta duas. *Cl.* Lov.
25 *Transtulit* de Jerusalem. *Six.*
-

LIBER BARUCH.

CAP. 2.

- Detr. 22 Quod si *non* audieritis vocem Domini Dei vestri operari regi Babyloniae: defectionem vestram faciam. *Cl.* Lov.
 12 Quod si *non feceritis, nec* audieritis. *Six.* MS. R. *verum in G. codicibus non legitur.*

CAP. 3.

- Com. 23 Negotiatores *Merrhæ*, et Theman. *Cl.*
 13 *Terræ.* *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Addit. 6 Propter quod *in ira* ad iracundiam provocastis *Deum.* *Cl.* *Dominum.* Lov.
 5 Propter quod ad iracundiam. *Six.*
 Addit. 32 et 33 Civitates, quibus servierunt filii tui, punientur: et quæ accepit filios tuos. Sicut *enim* gavisata est in tua ruina, et lætata est in casu tuo, sit contristabitur in sua desolatione. *Cl.* Lov.
 27 Et quæ accepit filios tuos, sicut gavisata est in tua ruina, et lætata est in casu tuo, sic, etc. *Six.*

CAP. 5.

- Com. cas. 6 Adducet autem illos Dominus ad te portatos in *honore* sicut filios regni. *Cl.*
 6 In *honorem.* *Six.* Lov.

CAP. 6.

- Com. 26 Sicut mortuis *munera* eorum illis apponentur. *Cl.* Lov.
 26 *Humeri.* *Six.*
- Com. 46 *Artifices.* *Cl.*
 43 *Aurifices.* *Six.* Lov.
- Detr. 50 Cum sint lignea, inaurata, et inargentata, scietur postea quia falsa sunt. *Cl.* Lov.
 47 Cum sint lignea, et lapidea, inaurata, etc. *Six.*
- Detr. 54 Cum inciderit ignis in domum deorum ligneorum, argenteorum et aureorum, sacerdotes quidem ipsorem fugient, et liberabuntur. *Cl.* Lov.
 50 In domum deorum ligneorum, et lapideorum, argenteorum. *Six.*
- Interp. var. et com. 56 Non a furibus, neque a latronibus se liberabunt dii lignei, et lapidei, et inaurati, et inargentati, quibus hi, qui fortiores sunt, aurum, et argentum, et vestimentum, quo operti sunt, auferent illis, et abibunt, nec sibi auxilium ferent. *Cl.*
 52 Inargentati, quibus *iniqui* fortiores sunt: aurum et argentum, etc. *Six.* Lov.
- Com. 58 Ostium in domo, quod custodit, quæ in ipsa sunt, quàm falsi dii. *Cl.*
 53 Quæ in pace sunt, etc. *Six.* Lov.
- Com. 71 A purpura quoque et murice, quæ supra illos tineant. *Cl.*
 65 *Tenent.* *Six.*—A purpura quoque et marmore quæ supra illos teneant. Lov.

PROPHETIA EZECHIELIS.

CAP. 3.

- Addit. 5 et 6 Non—mitteris—ad *populos multos* profundi sermonis, et ignotæ linguæ.
Cl.
- 4 Ad *populos* profundi sermonis, etc. *Six.*
Ad *populum* profundi sermonis, etc.
Lov.
- Detr. 22 Et facta est super me manus Domini.
Cl. Lov.
- 17 Et facta est *ibi.* *Six.*

CAP. 4.

- Com. temp. 17 *Contabescant* in iniquitatibus suis. *Cl.*
Lov.
- 16 *Contabescent.* *Six.*

CAP. 5.

- Com. 7 Juxta *judicia* Gentium, quæ in circuitu vestro sunt, non estis operati. *Cl.*
Lov.
- 7 *Justitias.* *Six.*
- Detr. 10 Ideo patres comedent filios in medio tui. *Cl. Lov.*
- 8 Filios *suos.* *Six.*

CAP. 6.

- Com. temp. 9 *Fecerunt.* *Cl.*
- 4 *Fecerant.* *Six. Lov.*

CAP. 7.

- Com. num. 18 *Accinget* se ciliciis, et operiet eos formido. *Cl.*
- 14 *Accingent.* *Six. Lov.*

CAP. 9.

- Com. num. 6 *Parvulum*, et mulieres interficite usque
ad internecionem. *Cl. MS. Hier.*
R. H. C.
5 *Parvulos. Six. G. Lov.*

CAP. 13.

- Com. cas. 12 Ubi est litura, *quam* linistis? *Cl. Lov.*
8 *Qua. Six.*

CAP. 14.

- Contr. 22 Ecce ipsi *ingredientur* ad vos. *Cl.*
14 *Egredientur. Six. Lov.*

CAP. 16.

- Contr. 16 Et sumens de vestimentis *tuis* fecisti
tibi excelsa. *Cl. Lov. H.*
14 *Meis. Six.*

- Com. 18 Et sumpsisti vestimenta tua multicoloria,
et *operuisti illas. Cl. Lov.*
15 Et *vestita es eis. Six.*

CAP. 18.

- Com. temp. 19 *Portavit. Cl.*
8 *Portabit. Six. Lov.*

CAP. 19.

- Detr. et com. modi. 1 Et tu *assumes* planctum super principes
Israel. *Cl. Lov. H.*
forte. ib. Et tu *fili hominis assume* planctum,
etc. *Six.*

CAP. 20.

- Addit. 36 Sic judicabo vos, dicit Dominus *Deus.*
Cl.
27 Sic judicabo vos, dicit Dominus. *Six.*
Lov.

CAP. 21.

- Com. forte. 28 Mucro, mucro *evaginate* ad occiden-
dum, *limate* ut interficias, et fulgeas.
Cl. (Ed. 1593.)
20 *Evagina te—lima te*, etc. *Six.* Lov.
Cl. (Ed. 1592.)

CAP. 22.

- Com. num. 8 Sanctuaria mea *sprevisti*, et *sabbata*
mea *polluisti.* *Cl.*
5 *Sprevistis—polluistis.* *Six.* Lov. *Sab-*
batha. Lov.

CAP. 24.

- Detr. sen. 18 et 19 Fecique manè sicut præceperat
forte. mihi. Et dixit ad eos : sermo Domi-
ni factus est ad me, dicens. *Cl.* Ed.
1593.
16 Fecique manè sicut præceperat mihi.
Et dixit *ad me populus : quare non*
indicas nobis quid ista significant,
quæ tu facis? Et dixi ad eos : ser-
mo Domini factus est, etc. *Six.* Lov.
H. et *Cl.* Ed. 1592.

CAP. 25.

- Com. cas. 10 *Filiis.* *Cl.* Lov.
5 *Filios.* *Six.* 8. MS. Q. N.

CAP. 27.

- Com. 13 Mancipia, et vasa ærea *aduexerunt*
populo tuo. *Cl.*
9 *Adduxerunt.* *Six.* Lov.
Com. 35 Reges earum omnes tempestate *perculsi*
mutaverunt vultus. *Cl.*
26 *Percussi.* *Six.* Lov.

CAP. 31.

- Com. 17 Descendent *in* infernum. *Cl.*
 15 *Ad. Six.* Lov.

CAP. 32.

- Detr. 10 Reges eorum horrore nimio formidabunt
 super te, cum volare cœperit gladius
 meus super facies eorum. *Cl.* Lov.
 8 Formidabunt super te, *propter univer-*
sas iniquitates, quas operatus es :
cum volare cœperit, etc. *Six.* MS.
 Q. N.
 Contr. 10 Obstupescunt repentè singuli pro animâ
 suâ in die ruinæ *tuæ.* *Cl.* 2. MS. R.
Hier. H. G. C.

8 *Suæ. Six.* Lov.

- Addit. 18 Fili hominis cane lugubre super multi-
 tudinem Ægypti. *Cl.* Lov.
 13 Cane *carmen* lugubre, etc. *Six.*
 Com. temp. 24 *Descidunt.* *Cl.*
 19 *Descenderunt.* *Six.* Lov.

CAP. 33.

- Addit. 11 Convertimini, *convertimini* à viis vestris
 pessimis. *Cl.* R. H. G. C.
 8 Convertimini à viis vestris pessimis. *Six.*
 Lov.

CAP. 37.

- Com. cas. 16 Et tu fili hominis sume tibi lignum
 unum : et scribe super illud : Judæ,
 et *filiorum* Israel *sociorum* ejus. *Cl.*
 Lov.
 13 *Filiis—sociis.* *Six.*

CAP. 39.

- Com. 1 *Educam* te. *Cl.* 2. MS. R. Q. N.
 ib. *Seducam. Six.* Lov. *Reducam* te. 22.
 MS.

CAP. 41.

- Com. cas. 25 *Sculpturæ. Cl.*
 23 *Sculptura. Six.* Lov.

CAP. 42.

- Addit. 1 *Educentem* ad Aquilonem. *Cl.* Ed. 1593.
 ib. *Ducentem. Six.* Lov. *Cl.* Ed. 1592.

CAP. 46.

- Detr. 11 *Agnis* autem erit sacrificium. *Cl.* Lov.
 ib. *De agnis. Six.*
 Com. 16 *Si dederit princeps donum* alicui de filiis
 suis. *Cl.* Lov. H.
 16 *Domum. Six.* MS. Q. N.

PROPHETIA DANIELIS.

CAP. 2.

- Com. 23 *Deus* patrum *nostrorum.* *Cl.* MS. R.
Hier. G. Q.
 18 *Meorum. Six.* C. G. Lov.
 Com. cas. 41 *Vidisti*—partem *testæ.* *Cl.* 25. MS.
 Q. N.
 31 *Testeam. Six.* Lov.

CAP. 3.

- Addit. 64 *Benedicite omnis* imber. *Cl.* Lov. G.
 44 *Benedicite* imber. *Six.*

- Detr. . 92 Respondit, et ait. *Cl.* Lov. C.
 73 Respondit *rex* et ait. *Six.* MS. R.
Hier. G.

CAP. 4.

- Detr. 27 Nonne hæc est Babylon magna. *Cl.*
 Lov. H.
 21 *Civitas* magna. *Six.* MS. Q. R.
 Detr. 34 Viæ ejus judicia. *Cl.* Lov. H.
 27 *Omnes* viæ, etc. *Six.*

CAP. 9.

- Detr 16 Furor tuus à civitate tua Jerusalem, et
 monte sancto tuo. *Cl.*
 13 Et à monte. *Six.* Lov.

CAP. 12.

- Com. voc. 2 Evigilabunt: alii in vitam æternam, et
 alii in opprobrium ut *videant* semper.
Cl. Lov.
 ib. Ut *videantur* semper. *Six.*

CAP. 14.

- Com. cas. 35 Posuitque eum in *Babylone*. *Cl.*
 ib. *Babylonem*. *Six.* Lov.

 PROPHETIA OSEÆ.

CAP. 1.

- Detr. 9 Ego non ero vester. *Cl.* Lov. H.
 ib. Non ero vester *Deus*. *Six.* MS. G. Q.
 Q. N.

CAP. 5.

- Detr. 1 Rete expansum super Thabor. *Cl.* Lov.
Hier. et H.
 ib. *Sicut* rete, etc. *Six.* MS. R. G. C.

CAP. 12.

- Detr. 6 Tu ad Deum tuum converteris. *Cl.* Lov.
 R. *Hier.* H. G.
 6 Ad *Dominum* Deum tuum. *Six.* MS. C.
 Com. cas. 12 Fugit Jacob in regionem Syriæ, et ser-
 vivit Israel in *uxorem*, et in uxorem
 servavit. *Cl.* 9. MS. R. *Hier.* H. G.
 Lov.
 11 *Uxore.* *Six.*
 Detr. 14 Opprobrium ejus restituit ei Dominus
 suus. *Cl.* Lov.
 13 Dominus *Deus* suus. *Six.*

CAP. 13.

- Com. 9 Perditio *tua* Israel : tantummodo in me
 auxilium tuum. *Cl.* Lov. H.
 ib. *Tu.* *Six.*

PROPHETIA AMOS.

CAP. 1.

- Com. 1 Verba Amos, qui fuit in *pastoribus de*
 Thecue. *Cl.* 6. MS. R. Q. N. 8.
 MS. *Hier.* H. C. G.
 ib. In *pastoralibus* Thecue. *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Com. 1 Ecce serotinus post *tonsonem regis*.
Cl. 1. MS. R. Q. N.
- ib. *Tonsorem regis. Six. Tonsorem gregis.*
 Lov. “*regis.*” 4. MS. R. *Hier. H.*
 C. G.

CAP. 9.

- Detr. et
 com. 1 Non erit fuga eis. *Fugient, et non*
salvabitur ex eis qui fugerit. Cl.
 Lov. *Eis qui fugient.* 3. MS. Q. N.
- ib. Non erit fuga eis. *Et qui fugerit ex eis*
non salvabitur. Six.

 PROPHETIA MICHAËÆ.

CAP. 1.

- Com. cas. 14 *Domus Mendacii in deceptionem regi-*
bus Israel. Cl.
- 12 *Domos. Six. Lov.*

CAP. 4.

- Com. 4 *Sedebit vir subtus vitem suam. Cl.*
 3 *Vineam. Six. Lov.*
- Detr. 6 *Quam ejeceram, colligam : et quam af-*
fixeram. Cl. Lov. H.
- 5 *Quam afflixeram, consolabor. Six. MS.*
 Q.
- Com. num. 8 *Et tu turris gregis nebulosa filia Sion*
usque ad te veniet. Cl. Lov.
- 7 *Filia. Six. MS. R. Q. N. P*

CAP. 6.

- Detr. 5 Memento quæso quid cogitaverit Balach
rex Moab. *Cl.* Lov.
5 Cogitaverit *contra te.* *Six.*
- Com. 9 Salus erit timentibus nomen *tuum.* *Cl.*
9 *Ejus.* *Six.*
- Com. 16 Ambulasti in *voluntatibus* eorum. *Cl.*
3. MS. *Hier.* H. G. C.
ib. *Voluptatibus.* *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Com. 17 Dominum Deum nostrum *formidabunt,*
et timebunt te. *Cl.* H.
ib. *Desiderabunt.* *Six.* Lov.

PROPHETIA HABACUC.

CAP. 1.

- Detr. sen. 3 Quare ostendisti mihi iniquitatem, et
laborem, videre prædam, et injusti-
tiam contra me? et factum est ju-
dicium, et contradictio potentior. *Cl.*
22. MS. R. *Hier.* H. G. C. Q. N.
- 3 Injustitiam contra me? *quare respicis*
contemptores, et taces, conculcante
impio justiore se? et facies homi-
nes quasi pisces maris, et quasi rep-
tilia non habentia ducem: et factum
est *judicium, etc.* *Six.* Lov.
- Contr. 13 Quare respicis super iniqua agentes?
Cl. H.
ib. Quare *non* respicis. *Six.* Lov.

Com. 17 Semper interficere Gentes non *parcet*.
Cl. Lov. H.

16 *Cessat. Six.* MS. R. *Hier.*

CAP. 2.

Com. num. 17 Deterrebit eos de sanguinibus *hominum*.
Cl.

ib. *Hominis. Six.* Lov. H.

PROPHETIA SOPHONIÆ.

CAP. 3.

Contr. 17 Silebit in dilectione *sua*. *Cl.* H. C. G.

ib. *Tua. Six.* Lov.

PROPHETIA ZACHARIÆ.

CAP. 3.

Addit. 2 Increpet Dominus *in* te satan. *Cl.* Lov.

ib. Increpet Dominus te Satan. *Six.*

CAP. 4.

Accentus var. 7 Quis tu mons magne coram Zorababel?
 in planum : et educet lapidem prima-
 rium, et exæquabit gratiam gratiæ
 ejus. *Cl.* Lov. H.

7 Coram zorababel in planum? et educet,
 etc. *Six.*

CAP. 7.

Com. num. 11 Averterunt scapulam *recedentem*. *Cl.*

7 *Recedentes. Six.* Lov

PROPHETIA MALACHIÆ.

CAP. 1.

- Detr. 2 Posui montes ejus in solitudinem. *Cl.*
 Lov. H.
 2 Posui *Seir* montes—*Six.*

CAP. 3.

- Detr. 5 Calumniantur mercedem mercenarii, vi-
 duas et pupillos. *Cl.* Lov. H.
 4 Mercedem mercenarii, *et humiliant* vi-
 duas, etc. *Six.* MS. R. G.

 LIBER PRIMUS
 MACHABÆORUM.

CAP. 1.

- Com. 51 In omnibus *immundis.* *Cl.*
 32 *Immunditiis.* *Six.* Lov.

CAP. 2.

- Addit. 30 Filii *eorum*, et mulieres. *Cl.* G.
 16 Filii, et mulieres. *Six.* et filii *ejus.* Lov.
 Com. 46 Circumcidērunt pueros incircumcisos
 quotquot invenerunt in finibus *Israel.*
Cl. G.
 27 *Eorum.* *Six.* Lov.

CAP. 3.

- Com. num. 29 Ut *tolleret* legitima, quæ erant à primis
 diebus. *Cl.* G. Lov.
 19 *Tollerent.* *Six.*

Com. 30 Timuit ne non haberet *ut* semel et bis.
Cl. G. Lov.

19 Haberet *et* semel. *Six.*

CAP. 5.

Com. 3 In *Acrabathane*. *Cl.*

2 *Arabathane*. *Six.* Lov.

Com. et 44 *Fanum* succendit igni cum omnibus,
com. per. *qui* erant in ipso. *Cl.*

31 *Quæ*. *Six.* Lov. *Phanum*. Lov.

Com. modi. 49 Præcepit Judas *prædicare* in castris.
Cl.

35 *Prædicari*. *Six.* Lov.

CAP. 6.

Com. cas. 17 Vocavit nomen ejus *Eupator*. *Cl.*

11 *Eupatorem*. *Six.* Lov.

Detr. 26 Ecce applicuerunt hodie ad arcem Je-
rusalem. *Cl.*

17 Ad arcem *in* Jerusalem. *Six.* Lov.

Detr. 26 Munitionem Bethsuram munierunt. *Cl.*

17 *In* Bethsuram. *Six.* Lov.

Com. et 41 Et commovebantur omnes inhabitantes
addit. terram à voce *multitudinis*, *et incessu*
turbæ, *et collisione armorum*. *Cl.* à
voce *multitudinis eorum*. Lov.

28 A voce *tubæ*, *incessu multitudinis eo-*
rum, *et collisione*, etc. *Six.*

CAP. 7.

Com. 6 Nos *dispersit* de terra nostra. *Cl.*

5 Nos *disperdidit*. *Six.* Lov. *disperdide-*
runt.¹ G.

¹ Καὶ ἡμᾶς ἐσκόρπισαν ἀπὸ τῆς γῆς ἡμῶν.

CAP. 9.

- Com. num. 35 Rogavit Nabuthæos amicos suos, ut commodarent *illis*¹ apparatus suum, qui erat copiosus. *Cl.* Lov. G.
 27 *Illi. Six.* “*Commendant.*”² 19. MS. G.

CAP. 10.

- Addit. 19 Aptus *es* ut sis amicus noster. *Cl.* Lov.
 13 Aptus ut *sis.* *Six.*
 Com. temp. 40 *Do.* *Cl.* Lov.
 26 *Dabo.* *Six.*
 Com. temp. 53 *Sedimus.* *Cl.*
 35 *Sedemus.* *Six.* Lov.
 Com. 54 Dabo tibi dona, et ipsi *digna te.* *Cl.* G.
 35 *Dignitatem.* *Six.* Lov.
 Addit. 80 *Ejecerunt.* *Cl.* Ed. 1593.
 57 *Jecerunt.* *Six.* Lov. *Cl.* Ed. 1592.

CAP. 11.

- Detr. 28 Postulavit Jonathas à rege ut immunitatem faceret Judæam, et tres toparchias, *et* Samariam,³ et confines ejus. *Cl.* Lov. G.
 26 Tres toparchias, *hoc est* Samariam, etc. *Six.*

CAP. 12.

- Detr. et com. 19 et 20 Hoc est rescriptum epistolarum, quod miserat *Oniæ*: *Arius*, rex Spartiatarum *Oniæ* sacerdoti magno salutem. *Cl.* *Onias.*—Ed. Lov. legit *Onias* pro *Oniæ*, delet *Arius*, et addit *Ionathæ*: ita—“Hoc rescriptum

¹ αὐτοῖς.

² παραθέσθαι.

³ καὶ τὴν σαμαρείτην.

est epistolarum, quod miserat Onias.
Rex Spartiatarum *Onias Ionathæ*
sacerdoti," etc. MS.¹

15 Quod miserat *Oniases*, rex Spartiatarum:
Oniases Ionathæ sacerdoti magno
salutem. *Six. G.*

CAP. 13.

Detr. 46 Non nobis reddas secundum malitias
nostras, sed secundum misericordias
tuas. Et flexus Simon. *Cl. Lov. G.*
34 Misericordias tuas *et serviemus tibi.*
Six. MS. R.

CAP. 15.

Detr. et 21 *Refugerunt. Cl.*
com. 14 *Fugerint. Six. Lov.*
Com. 22 Hæc eadem scripta sunt Demetrio regi,
et Attalo, et *Ariarathi*² et Arsaci, et
in omnes regiones: et *Lampsaco*, et
Spartiatis. *Cl.*
15 Et Attalo, et *Arabæ*, et Arsaci, et in
omnes regiones: et *Sampsamæ*³ et
Spartiatis. *Six. Lov.*
Com. num. 33 Neque alienam terram sumpsimus, ne-
et pers. que *aliena* detinemus. *Cl. G.*
21 *Alienam. Six. Lov.*
Or. var. 34 *Vindicamus. Cl.*
22 *Vendicamus. Six. Lov.*
Com. 39 Mandavit ei ædificare *Gedorem. Cl.*
27 *Cedronem.*⁴ *Six. Lov. G.*

¹ Ονιάρης βασιλεὺς ὀσπάρτιατων Ὀνία ἱερεῖ μεγάλῳ χαίρειν.

² ἀριᾶθη.

³ σαμψαμη.

⁴ τὴν κεδρών.

LIBER II. MACHABÆORUM.

CAP. 3.

- Detr. 1 Leges etiam adhuc optimè custodirentur,
propter Oniæ pontificis pietatem. *Cl.*
Lov. G.
- ib. Propter Oniæ pontificis *dispositionem*
et pietatem. *Six.*
- Com. forte. 7 Cumque retulisset ad regem Appollonius
de pecuniis, quæ *delatæ* erant, ille ac-
citur Heliodorum. *Cl.*
- 4 Quæ *delata* erant. *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Com. gen. 20 *Hæ oblata* sunt quidem ab eo. *Cl.*
10 *Hæc oblata.* *Six.* Lov.
- Or. var. 21 Misso autem in Ægyptum Apollonio
Mnesthei filio. *Cl.* Lov.
- 11 *Menesthei*, etc. *Six.* G.
- Com. 30 *Antiochidi* regis concubinæ dono essent
dati. *Cl.* G.
- 19 *Antiochi.* *Six.* Lov.

CAP. 5.

- Com. gen. 3 *Armatos.* *Cl.*
2 *Armatas.* *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Com. cas. 20 Bono animo ferebat propter spem, quam
in *Deum* habebat. *Cl.*
- 12 *Deo.* *Six.* Lov.

CAP. 8.

- Detr. 33 Cum epinicia agerent Jerosolymis. *Cl.*
 22 *In* Jerosolymis. *Six.* Lov.

CAP. 10.

- Detr. 31 Interfecti sunt autem ^{et} viginti millia quin-
 genti, et equites sexcenti. *Cl.* G.
 Lov.
 25 Quingenti *peditum.* *Six.*

CAP. 11.

- Detr. 16 *Quidem.* *Cl.*
 11 *Siquidem.* *Six.* Lov.

CAP. 13.

- Error in - 15 Interfecit viros *quatuor* millia. *Cl.*
 num. Lov. G.
 12 *Quatuordecim.* *Six.* MS. R.

CAP. 14.

- Com. 4 Offerens ei—*thallos.* *Cl.*
 2 *Talos.* *Six.* Lov.
 Detr. 13 Datis mandatis ut ipsum quidem Judam
 caperet. *Cl.* Lov.
 6 Caperet *vivum.* *Six.* *ut occideret.*¹ G.

CAP. 15.

- Com. gen. 37 Tertiadecima die mensis Adar, *quod*
 dicitur voce Syriaca. *Cl.*
 27 *Quæ.* *Six.* Lov.

¹ ἐπανελέσθαι.

NOVUM TESTAMENTUM.

EVANGELIUM SECUNDUM

MATTHÆUM.

CAP. 1.

- Com. modi. 23 *Vocabunt* nomen ejus Emmanuel. *Cl.*
Lov. G.¹
44 *Vocabitur. Six.*

CAP. 2.

- Or. var. 5 In Bethlehem *Judæ. Cl. Lov.*
4 *Juda. Six.*

CAP. 3.

- Com. temp. 2 *Appropinquavit. Cl. 4. MS. R. Hil.*
G. S.
1 *Appropinquabit. Six. Lov.*
Com. 2 Hic est enim, *qui dictus* est per Isaiam
prophetam. *Cl. G.*
2 *De quo dictum. Six. Lov.*

CAP. 4.

- Com. 6 Angelis suis mandavit de te, *et in ma-*
nibus tollent te. Cl. G. Lov.
5 *Ut in manibus tollant. Six.*

CAP. 5.

- Detr. 11 Beati estis cum maledixerint vobis, et
persecuti vos fuerint. *Cl. MS. Q.*
Hier. G. Lov.
9 Maledixerint vobis *homines. Six.*

¹ καλέσουσι.

Com. 30 Si dextera manus tua scandalizat te,
abscide eam. Cl.

24 *Abscinde. Six. Lov.*

CAP. 6.

Detr. 7 Nolite multum loqui, sicut Ethnici. *Cl.*
Lov. G.

6 Sicut Ethnici *faciunt. Six. MS. Q.*
Hier.

CAP. 7.

Com modi 1 Nolite judicare *ut non judicemini.* In
et temp. et quo enim iudicio judicaveritis, judi-
detr. et com. cabimini. *Cl. Lov. G.*

ib. *Et non judicabimini. Nolite condem-
nare et non condemnabimini.* In
quo enim iudicio, etc. *Six. MS. Q.*

Detr. 23 Discedite a me, qui operamini iniquita-
tem. *Cl. Lov. G.*

21 A me *omnes. MS. G. Q.*

Addit. 29 Non sicut Scribæ *eorum,* et Pharisæi.
Cl. Lov.

25 Non sicut Scribæ, et Pharisæi. *Six. 4.*
MS. Hier.¹

CAP. 8.

Com. ob 12 Ejicientur in tenebras exteriores: *ibi* erit
simil. fletus, et stridor dentium. *Cl. Lov. G.*

9 *Ubi. Six.*

Detr. 18 Videns autem Jesus turbas multas cir-
cum se, jussit ire trans fretum. *Cl.*
Lov. G.

13 Jussit *discipulos* ire. *Six. MS. Q. Hil.*
Hier.

¹ και οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

- Detr. 20 Filius autem hominis non habet ubi
caput reclinet. *Cl.* Lov. G.
15 Caput *suum* reclinet. *Six.* 5. MS. *Hier.*
- Com. num. 28 Cum *venissent* trans fretum. *Cl.* Ed.
1593.
22 *Venisset* Jesus. *Six.* *Venisset.* *Cl.*
Ed. 1592. Lov. G.¹
- Detr. 32 Ecce impetu abiit totus grex per præ-
ceps in mare. *Cl.* Lov.
26 *Magno* impetu. *Six.*
- Detr. 33 Venientes in civitatem, nunciaverunt
omnia. *Cl.* G. Lov.
27 Nunciaveunt *hæc* omnia. *Six.*
- Detr. 34 Rogabant, ut transiret à finibus eorum.
Cl. Lov. G.
28 Rogabant *eum.* *Six.*

CAP. 9.

- Detr. 1 Ascendens in naviculam, transfretavit.
Cl. Lov. G.²
ib. Ascendens *Jesus* in, etc. *Six.* MS.
Hier. Q.
- Detr. 25 Cum ejecta esset turba, intravit: et
tenuit manum ejus. Et surrexit pu-
ella. *Cl.* Lov. G.
26 Tenuit manum ejus, *et dixit: Puella*
surge: et surrexit puella. *Six.*

CAP. 12.

- Detr. 2 Faciunt quod non licet facere sabbatis.
Cl. 4. MS. R. G. S.
2 Non licet *eis.* *Six.* Lov.

¹ και ἐλθόντι αὐτῷ.² ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον.

- Com. cas. 31 Omne peccatum, et blasphemia remittetur hominibus, spiritus autem *blasphemia* non remittetur. *Cl. Lov. G.*
 23 *Blasphemiæ. Six.*

CAP. 13.

- Detr. 3 Exiit qui seminat, seminare. *Cl. Lov. G.*
 2 Seminare *semen suum. Six.*
 Com. et 14 *Et adimpletur* in eis prophetia Isaiaë.
 com. modi. *Cl. Lov. G. MS. Hier. S.*
 11 *Ut adimpleatur. Six.*

CAP. 14.

- Com. cas. 13 Secessit inde in *navicula. Cl. Lov. G.*
 12 *Naviculam. Six.*
 Detr. 19 Dedit discipulis panes, discipuli autem turbis. *Cl. Lov. G.*
 18 Discipuli autem *dederunt* turbis. *Six.*

CAP. 17.

- Com. temp. 1 *Ducit* illos in montem excelsum seorsum. *Cl. Lov. G.*
 ib. *Duxit. Six.*
 Addit. 19 Dicetis monti huic, Transi hinc *illuc*, et transibit. *Cl. Lov. G.*
 17 Dicetis monti huic, transi hinc, et transibit. *Six.*

CAP. 20.

- Detr. 28 Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare et dare animam suam, redemptionem pro multis. *Cl. Lov. G.*
 22 *In* redemptionem pro multis. *Six.*

CAP. 21.

- Detr. 37 Verebuntur filium meum. *Cl. Lov. G.*
 30 Verebuntur *forte* filium meum. *Six.*

CAP. 24.

Com. temp. 12 Quoniam *abundavit* iniquitas, refrigeret charitas multorum. *Cl.*

9 *Abundabit. Six. Lov. G.*

Detr. sen. 41 et 42 Duæ molentes in mola : una assumetur, et una relinquetur. Vigilate ergo, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit. *Cl. Lov. G.*

27 Duæ molentes in mola : una assumetur, et una relinquetur. *Duo in lecto, unus assumetur, et unus relinquetur, Vigilate ergo, etc. Six. MS. Hil. G. Q. Q. N.*

CAP. 25.

Detr. 31 Cum autem venerit Filius hominis in majestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit. *Cl. Lov. G.*

26 Omnes angeli *ejus. Six.*

CAP. 26.

Com. temp. 11 Semper pauperes habetis vobiscum : me autem non semper *habetis. Cl. Lov. G.*

6 *Habebitis. Six. MS. Q.*

CAP. 27.

Addit. sen. 35 Postquam autem crucifixerunt eum, dividerunt vestimenta ejus, sortem mittentes : *ut impleretur quod dictum est per Prophetam dicentem : Dividerunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. Et sedentes servabant eum. Cl. Lov. G.*

30 Sortem mittentes. Et sedentes. *Six. 19. MS. Hier. G. S.*

CAP. 28.

- Com. num. 3 *Vestimentum* ejus sicut nix. *Cl. G.*
 Lov.
 2 *Vestimenta. Six. MS. Q.*
-

EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

CAP. 1.

- Com. num. 6 *Vestitus pilis cameli. Cl. Lov. G.*
 ib. *Camelorum. Six.*
 Detr. 10 *Vidit cœlos apertos, et spiritum tan-*
quam columbam descendentem. Cl.
 Lov. G.
 Detr. et 10 *Spiritum sanctum. Six.*
 com. 24 *Venisti perdere nos? scio qui sis, Sanc-*
tus Dei. Cl. Lov. G.
 20 *Venisti ante tempus perdere nos, scio*
quod sis. Six.
 Com. temp. 40 *Dixit. Cl.*
 33 *Dicit. Six. Lov. G.*

CAP. 2.

- Error in 1 *Intravit Capharnaum post dies. Cl. G.*
 num. Lov.
 ib. *Post dies octo. Six. MS. Q. B.*
 Com. temp. 16 *Dicebant. Cl. Lov.*
 13 *Dixerunt. Six.*
 Detr. 26 *Panes propositionis manducavit, quos*
non licebat manducare, nisi sacerdo-
tibus. Cl. G. Lov.
 22 *Nisi solis sacerdotibus. Six.*

CAP. 4.

- Com. 8 Dabat fructum ascendentem, et crescentem, et afferebat unum *triginta*, unum *sexaginta*, et unum *centum*. *Cl. Lov. G.*
- 5 Unum *trigesimum*, unum *sexagesimum*, et unum *centesimum*. *Six. MS. Q.*
- Com. 22 Nec factum est occultum, *sed ut* in palam veniat. *Cl. Lov.*
- 16 *Quod non* in palam veniat. *Six. Quod non veniat in palam. MS. S.*
- Detr. 29 Cum produxerit fructus, statim mittit falcem. *Cl. G.*
- 22 Cum *ex se* produxerit fructus, etc. *Six. cum se produxerit. Lov. Ex. MS. Q. R.*
- Com. et addit. 32 Cum *seminatum* fuerit, ascendit, et sit majus omnibus oleribus. *Cl. Lov. G.*
- 24 Cum *natum* fuerit, ascendit *in arborem*. *Six.*

CAP. 5.

- Com. num. 10 *Deprecabature* eum multum. *Cl. Lov. G.*
- 6 *Deprecabantur*. *Six.*
- Detr. 11 Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus, pascens. *Cl. Lov. G.*
- 7 Pascens *in agris*. *Six.*
- Com. 21 Cum *transcendisset* Jesus in navi rursum trans fretum, convenit turba multa ad eum. *Cl. Lov. G.*
- 16 *Ascendisset*. *Six.*

- Detr. et
com. 23 Veni, impone manum super eam, ut sal-
va sit. *Cl.* MS. S.
17 Manum *tuam*. *Six.* Impone *manus*.
Lov. G.
- Detr. et
com. 35 Adhuc eo loquente, veniunt *ab archi-*
synagogo, dicentes. *Cl.* 11. MS.
G. S.
26 Veniunt *nuncii ad archisynagogum*.
Six. Veniunt *ad archisynagogum*.
Lov.
- Com. 43 *Dixit* dari illi manducare. *Cl.* Lov. G.
33 *Jussit*. *Six.* MS. Q. B.

CAP. 6.

- Com. voc. 13 Ungebant oleo multos ægros, et *sana-*
bant. *Cl.* Lov. G.
7 *Sanabantur*. *Six.* MS. Q. B.
- Com. cas. 17 Vinxit eum in *carcere*. *Cl.* G.
11 *Carcerem*. *Six.* Lov.

CAP. 7.

- Detr. 4 A foro nisi baptizentur, non comedunt.
Cl. Lov. G.
3 A foro *venientes*, etc. *Six.*
- Com. 15 Quæ de homine procedunt, illa sunt,
quæ *communicant* hominem. *Cl.*
Lov. G.
10 *Coinquinant*. *Six.*
- Com. 18 *Communicare*. *Cl.* Lov. G.
13 *Coinquinare*. *Six.*

CAP. 8.

- Detr. 1 Cum turba multa esset, nec haberent
quod manducarent. *Cl.* Lov. G.
ib. Cum turba multa esset *cum Jesu*. *Six.*

- Com. et
addit. 28 *Illi dicentes*: Joannem Baptistam. *Cl.*
Lov. G.
- 24 *Alii* Joannem Baptistam. *Six.* MS.
R. B.
- Com. 38 Qui enim me *confusus*¹ fuerit, et verba
mea in generatione ista adultera et
peccatrice: et filius hominis *confun-*
*detur*² eum, cum venerit in gloria
patris sui cum angelis sanctis. *Cl.*
Lov. G.
- 34 Qui enim me *confessus* fuerit,—filius
hominis *confitebitur* eum, etc. *Six.*

CAP. 9.

- Detr. 40 Quisquis enim potum dederit vobis cali-
cem aquæ in nomine meo, quia Chris-
ti estis: Amen dico vobis, non perdet
mercedem suam. *Cl.* Lov. G.
- 36 Calicem aquæ *frigidæ*. *Six.*

CAP. 10.

- Com. cas. 17 Cum egressus esset in *viam*. *Cl.* 5.
MS. B. G.
- 15 *Via*. *Six.* Lov.
- Detr. 17 Quidem genuflexo ante eum, rogabat
eum. *Cl.* Lov. G.
- 15 Rogabat eum, *dicens*. *Six.* MS. B. S.
- Com. 41 *Cæperunt indignari* de Jacobo. *Cl.*
Lov. G.
- 36 *Indignati sunt*. *Six.*

CAP. 11.

- Com. cas. 6 Dimiserunt *eis*. *Cl.* Lov. G.
- 5 *Eos*. *Six.*

¹ ἐπαισχυυθῆ.² ἐπαισχυυθήσεται.

- Detr. 15 Veniunt Jerosolymam. *Cl.* Lov. G.
 13 Veniunt *iterum* Jerosolymam. *Six.*
 Detr. 31 Dicet, Quare ergo non credidistis ei?
Cl. Lov. G.
 25 Dicet *nobis.* *Six.*

CAP. 12.

- Com. voc. 14 Licet *dari* tributum Cæsari, an non da-
 bimus? *Cl.* Lov.
 13 *Dare.* *Six.* G.
 Detr. 25 Sunt sicut angeli in cœlis. *Cl.* Lov. G.
 23 Angeli *Dei* in cœlis. *Six.*

CAP. 14.

- Detr. 43 Venit Judas Iscariotes unus de duodecim
 et cum eo turba multa cum gladiis,
 et lignis, à summis sacerdotibus, et
 Scribis, et *senioribus.* *Cl.* Ed. 1593.
 Lov. G. *Sacerdotibus.* *Cl.* Ed.
 1592.
 40 *Missi* à summis sacerdotibus. *Six.* MS.
 G. Q.
 Detr. 58 Ego dissolvam templum hoc manu fac-
 tum, et *per* triduum aliud non manu
 factum ædificabo. *Cl.* Lov. G.
 53 *Post* triduum. *Six.* MS. B.

CAP. 16.

- Com. temp. 7 *Præcedit* vos in Galilæam. *Cl.* Lov. G.
 ib. *Præcedet.* *Six.* MS. Q. B.
 Detr. 9 Surgens autem mane, prima sabbati,
 apparuit primò Mariæ Magdalenæ.
Cl. Lov. G.
 9 Surgens autem *Jesus.* *Six.* MS. B.
 R. G.

- Detr. 14 Novissime recumbentibus illis undecim
apparuit. *Cl. Lov. G.*
13 Novissime *autem. Six.*
-

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

CAP. 1.

- Detr. 8 Cum sacerdotio fungeretur in ordine
vicis suæ. *Cl. Lov. G.*
4 Fungeretur *Zacharias. Six. MS. Q.*
Ambr. 1

CAP. 2.

- Com. num. 7 Non erat *eis* locus in diversorio. *Cl.*
Lov. G.
5 *Ei. Six. MS. Q. Ambr.*
Detr. 15 Videamus hoc verbum, quod factum est,
quod Dominus ostendit nobis. *Cl.*
Lov. G.
11 Quod *fecit Dominus, et* ostendit nobis.
Six.

CAP. 3.

- Com. num. 9 Securis ad radicem *arborum* posita est.
Cl. Lov. G.
5 *Arboris. Six. MS. S.*
Com. 31 Qui fuit *Melea. Cl. G. S.*
14 *Melcha. Six. Lov.*

CAP. 4.

- Detr. 7 Si adoraveris coram me, erunt tua om-
nia. *Cl. Lov. G.*
5 Si *procidens* adoraveris. *Six.*

CAP. 6.

- Detr. 29 Qui te percutit in maxillam, præbe et alteram. *Cl.* Lov. G.
 25 In maxillam *unam*, præbe *illi* et alteram. *Six.* MS. S.

CAP. 8.

- Detr. 27 Cum egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam. *Cl.* Lov. G.
 24 Cum *de navi* egressus, etc. *Six.*

CAP. 9.

- Detr. 1 Convocatis autem duodecim Apostolis, dedit illis virtutem. *Cl.* Lov. G.
 ib. Autem *Jesus* duodecim, etc. *Six.*

CAP. 10.

- Detr. 21 Exultavit Spiritu sancto. *Cl.* 1. MS. G. Q.
 17 *In* Spiritu sancto. *Six.* MS. S. Exultavit Spiritu. Lov. G.

CAP. 11.

- Com. 21 Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt *ea*, quæ possidet. *Cl.* Lov. G.
 17 *Omnia*, quæ possidet. *Six.*

CAP. 13.

- Com. 5 Si pœnitentiam non *egeritis*, omnes similiter peribitis. *Cl.* 4. MS.
 5 *Habueritis.* *Six.* Lov.

CAP. 14.

- Com. temp. 1 Cum *intraret* Jesus in domum cujusdam principis. *Cl.* Lov. G.
 ib. *Introisset.* *Six.*

CAP. 15.

Detr. 8 Quærit diligenter donec inveniatur. *Cl.*
Lov. G.

6 Inveniatur *eam. Six. MS. S.*

CAP. 19.

Com. 8 Dixit ad *Dominum. Cl. Lov. G.*

7 *Jesum. Six. MS. S.*

CAP. 20.

Detr. 10 In tempore misit ad cultores servum.
Cl. Lov. G.

8 In tempore *illo. Six.*

CAP. 21.

Detr. 17 Eritis odio omnibus propter nomen me-
um. *Cl. Lov. G.*

13 Omnibus *hominibus. Six. MS. Q.*

CAP. 22.

Detr. 54 Petrus verò sequebatur à longe. *Cl.*
Lov. G.

44 Sequebatur *eum. Six.*

CAP. 24.

Com. temp. 49 Ego *mitto* promissum Patris mei in vos.
Cl. Lov. G.

27 *Mittam. Six. MS. S.*

 EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

CAP. 1.

Com. num. 29 Ecce agnus Dei, ecce qui tollit *pecca-*
tum mundi. Cl. Lov. G.

21 *Peccata. Six. MS. Q.*

CAP. 4.

- Detr. 4 Oportebat autem eum transire per Samariam. *Cl. Lov. G.*
 1 Per *mediam* Samariam. *Six.*

CAP. 5.

- Com. 43 Veni in nomine Patris mei, et non *accipitis* me. *Cl. Lov. G.*
 37 *Accepistis.* *Six. MS. Q.*

CAP. 6.

- Detr. 13 Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus ordeaceis, quæ superfuerant his, qui manducaverant. *Cl. Lov. G.*
 12 Ex quinque panibus ordeaceis, *et duobus piscibus*, quæ superfuerant, etc. *Six.*
- Com. 33 Panis enim *Dei* est, qui de cœlo descendit. *Cl. Lov. G.*
 29 *Verus* est. *Six.*
- Com. 35 Non sitiet *umquam.* *Cl. Lov. G.*
 31 *In æternum.* *Six.*
- Com. temp. 36 Vidistis me, et non *creditis.* *Cl. Lov. G.*
 32 *Credidistis.* *Six.*
- Contr. 65 Sciebat enim ab initio Jesus qui essent *non credentes*, et quis traditurus esset eum. *Cl. Lov. G.*
 55 Qui essent credentes. *Six.*
- Com. temp. 70 *Credidimus*, et cognovimus quia tu es Christus. *Cl. 1. MS. Aug. G.*
 59 *Credimus.* *Six. Lov.*

- Com. cas. 71 Ex vobis unus diabolus est? Dicebat autem *Judam Simonis Iscariotem*. *Cl.* Lov. G.
60 *De Juda Simonis Iscariotis*. *Six.* MS. S.
CAP. 7.
- Detr. 4 Nemo quippe in occulto *quid* facit. *Cl.* Lov. G.
ib. *Quidquam*. *Six.*
- Com. 8 Ego autem non *ascendo* ad diem festum istum. *Cl.* Lov. G.
ib. *Ascendam*. *Six.* MS. Q. *nondum*. 3. MS. G. S.
- Com. gen. 12 Murmur *multum* erat. *Cl.* 2. MS. *Aug.*
ib. *Multus*. *Six.* Lov.
CAP. 9.
- Detr. 39 Dixit Jesus. *Cl.* 1. MS. G. S.
39 Dixit *ei* Jesus. *Six.* Lov.
CAP. 12.
- Detr. 28 Venit ergo vox de cœlo. *Cl.* Lov. G.
24 De cœlo, *dicens*. *Six.* MS. Q.
CAP. 17.
- Com. 5 Prius, quàm mundus *esset*, apud te. *Cl.* Lov. G.
3 *Fieret*. *Six.*
CAP. 18.
- Detr. 11 Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum? *Cl.* Lov. G.
ib. Non *vis*, ut bibam illum? *Six.* MS. Q. *Aug.*
- Detr. 35 Gens tua, et pontifices tradiderunt te mihi. *Cl.* Lov. G.
34 Pontifices *tui*. *Six.*

- Addit. 40 Clamaverunt *ergo* rursus omnes. *Cl.*
Lov. G.
39 Clamaverunt rursus, etc. *Six.*
CAP. 20.
- Detr. 26 Stetit in medio, et dixit. *Cl.* Lov. G.
21 Dixit *eis.* *Six.*
- Com. temp. 27 *Dicit.* *Cl.* Lov. G.
22 *Dixit.* *Six.*
CAP. 21.
- Com. temp. 6 *Dicit.* *Cl.* Lov. G.
5 *Dixit.* *Six.*
- Com. temp. 13 Venit Jesus, et *accipit* panem, et *dat*
eis. *Cl.* Lov. G.
12 *Accipit—dabat.* *Six.* MS. *Aug.* S.
- Detr. 15 Dicit ei : Pasce agnos meos. *Cl.* Lov. G.
15 Dicit ei *iterum.* *Six.*
- Com. temp. 22 *Dicit.* *Cl.* Lov. G.
24 *Dixit.* *Six.*

 ACTA APOSTOLORUM.

CAP. 2.

- Com. 1 *Cum.* *Cl.* Lov.
ib. *Dum.* *Six.*
- Detr. et
com. gen. 33 Dextera igitur Dei exaltatus, et promissione Spiritus sancti accepta à Patre, effudit *hunc, quem*¹ vos videtis. *Cl.*
Lov.
- 19 Effudit *hoc donum, quod* vos, etc. *Six.*
MS.

¹ ἐξέχεε τοῦτο ὁ, etc.

CAP. 3.

- Com. 11 Cum *teneret*¹ autem Petrum, et Joannem, cucurrit omnis populus ad eos.
Cl. Lov. G. tenerent. MS. S.
 ib. Cum *viderent. Six.*
- Com. gen. 18 Deus autem,² *quæ* prænuñciavit per os
 et num. omnium prophetarum, pati Christum suum, sic implevit. *Cl. Ed. 1593.—*
5. MS. G.
- 17 *Qui. Six. Lov. Cl. Ed. 1592.*

CAP. 4.

- Com. cas. 2 Dolentes quòd docerent populum, et
 annuñciarent in *Jesu* resurrectionem
 ex mortuis. *Cl. Ed. 1593.--7. MS. G.*
 1 *Jesum. Six. Lov. Cl. Ed. 1592.*

CAP. 5.

- Detr. 3 Dixit autem Petrus: Anania, cur tentavit satanas cor tuum, mentiri te Spiritui sancto. *Cl. Lov. G.*
 2 Dixit autem Petrus *ad Aniniam*: Anania. *Six. MS. Q. Q. S.*

CAP. 7.

- Com. temp. 1 Si hæc ita se *habent*? *Cl. Lov. G.*
 ib. *Haberent. Six.*
- Com. 6 Erit semen *ejus* accola in terra aliena.
Cl. Lov. G.
 5 *Tuum. Six.*
- Com. cas. 40 Fac nobis deos, qui præcedant nos:
Moses enim hic, qui eduxit nos de

¹ κρατοῦντος—τὸν Πέτρον, etc.

² ὁ δὲ θεὸς ἃ προκατήγγειλε.

terra Ægypti, nescimus quid factum sit ei. *Cl.* Lov. G.

30 *Moysi enim huic* qui eduxit, etc. *Six.*
f MS. Q.

Com. 43 Transferam vos *trans* Babylonem. *Cl.*
Lov. G.

33 Vos *in* Babylonem. *Six.*

Com. 48 Sed non Excelsus in manu factis habitat, sicut *Propheta* dicit. *Cl.* Lov. G.

37 *Per prophetam* dicit. *Six.*

Detr. 55 Ecce video cœlos apertos, et filium hominis stantem à dextris Dei. *Cl.*
Lov. G.

44 A dextris *virtutis* Dei. *Six.*

CAP. 8.

Com. 11 Attendebant autem eum : propter quod multo tempore *magis* suis dementasset eos. *Cl.* G. S.

10 *Magicis.* *Six.* Lov. *Artibus.* 9. MS.

CAP. 9.

Detr. et com. cas. 20 Continuò in *synagogis* prædicabat Jesum. *Cl.* 8. MS. G. S.

18 Continuò *ingressus in synagogas*, etc. *Six.* Lov.

Detr. 25 Accipientes autem eum discipuli nocte, per murum dimiserunt eum. *Cl.* Lov. G.

33 Discipuli *ejus.* *Six.* MS. Q.

CAP. 12.

Com. 13 Pulsante autem eo ostium januæ, processit puella ad *audiendum.* *Cl.* G.

ib. *Videndum.* *Six.* Lov.

- Detr. 16 Cum autem aperuissent, viderunt eum,
et obstupuerunt. *Cl.* Lov. G.
16 Aperuissent *ostium.* *Six.*
- CAP. 13.
- Detr. 6 Usque Paphum. *Cl.*
ib. Usque *ad.* *Six.* Lov.
- CAP. 14.
- Detr. sen. 6 et 7 Confugerunt ad civitates Lycaoniæ
Lystram, et Derben, et universam in
circuitu regionem, et ibi evangelizan-
tes erant. Et quidam vir Lystris in-
firmus pedibus sedebat. *Cl.* Lov. G.
5 et 6 Et ibi evangelizantes erant. *Et*
commota est omnis multitudo in doc-
trina eorum. Paulus autem, et Bar-
nabas morabantur Lystris. Et qui-
dam vir, etc. *Six.* MS. B. R. Q.
- CAP. 18.
- Com. cas. 15 Si vero quæstiones sunt de verbo, et
et detr. nominibus, *et lege vestra,* vos ipsi
videritis. *Cl.* G.
12 Et nominibus *legis vestræ.* *Six.* *Et*
legis vestræ. Lov.
- Com. 23 Perambulans ex ordine *Galaticam* re-
gionem. *Cl.* Lov. G.
19 *Galatiam.* *Six.*
- CAP. 19.
- Com. 1 Factum est—ut—inveniret quosdam
discipulos. *Cl.* Lov. G.
ib. *De Discipulis.* *Six.*
- Detr. 11 Virtutesque non quaslibet faciebat Deus
per manum Pauli. *Cl.* Lov. G.
9 Virtutesque non *modicas* quaslibet. *Six.*

Detr. et 14 Erant autem *quidam* Judæi Sceuæ
com. cas. principis sacerdotum septem filii. *Cl.*
Lov. G.

11 Erant autem *cujusdam* Judæi *nomine*
Sceuæ, etc. *Six.*

CAP. 20.

Com. num. 14 Cum autem *convenisset* nos in Asson,
et pers. assumpto eo, venimus Mitylenen.
Cl. 1. MS. G. *Invenisset.* Lov.

12 *Convenissemus.* *Six.*

Detr. 20 Quomodo nihil subtraxerim utilium. *Cl.*
Lov. G.

15 Nihil subtraxerim *vobis.* *Six.*

CAP. 21.

Detr. 10 Supervenit quidam à Judæa propheta
Cl. Lov. G.

ib. Quidam *vir.* *Six.*

Com. 16 Adducentes secum apud quem hospita-
remur *Mnasonem*, quendam Cyprium.
Cl. MS. G. S.

15 *Iasonem.* *Six.* Lov.

CAP. 23.

Com. 29 Quem inveni accusari de quæstionibus
legis ipsorum, *nihil* verò dignum
morte aut vinculis habentem criminis.
Cl. Lov. G.

24 *Nullum* verò dignum, etc. *Six.*

CAP. 24.

Detr. sen. 18 et 19 Invenerunt me purificatum in tem-
plo : non cum turba, neque cum tu-

multu. Quidam autem ex Asia. *Cl.*
Lov. G.

11 Neque cum tumultu, *et apprehenderunt me clamantes, et dicentes: Tolle inimicum nostrum.* Quidam, etc. *Six.*
MS. Q.

CAP. 25.

Detr. 16 Locumque defendendi accipiat ad ablucenda crimina. *Cl.* Lov. G.

13 Crimina, *quæ ei objiuntur.* *Six.*

CAP. 26.

Com. num. 16 Apparebo tibi, eripiens te de *populo*, et gentibus. *Cl.* 2. MS. G. S.

11 *Populis.* *Six.* Lov.

EPISTOLA AD ROMANOS.

CAP. 2.

Detr. 28 Non enim qui in manifesto, Judæus est: neque quæ in manifesto, in carne, est circumcisio. *Cl.* Lov. G.

13 In carne *est*, est circumcisio. *Six.*

Detr. 29 Qui in abscondito, Judæus est. *Cl.*
Lov. G.

13 In abscondito *est.* *Six.*

CAP. 3.

Com. 25 Quem proposuit Deus *propitiationem* per fidem in sanguine ipsius. *Cl.*
Lov.

14 *Propitiatorem.* *Six.*

CAP. 4.

- Detr. et 18 Sic erit semen tuum. Et non infirma-
com. tus est fide. *Cl.* 1. MS. *Amb.* S. G.
12 Semen tuum *sicut stellæ cœli, et arena*
maris. Et non est infirmatus in fide.
Six. Lov. Infirmatus est. Lov.

CAP. 6.

- Detr. 3 Anignoratis quia quicumque baptizatisu-
mus in Christo Jesu, in morte ipsius
baptizati sumus. *Cl.* Lov. MS. G S.
3 Ignoratis *fratres.* *Six.*
Com. 8 Vivemus cun *Christo.* *Cl.* Lov.
ib. *Illo.* *Six.* G.

CAP. 7.

- Com. pers. 4 Ut *fructificemus* Deo. *Cl.* Lov. G.
4 *Fructificetis.* *Six.* *Fructificem.* Lov.
Com. 19 Non enim quod volo bonum, hoc *facio* :
sed quod *nolo* malum, hoc *ago.* *Cl.*
Lov. G.
18 Hoc *ago* : sed quod *odi* malum, illud
facio. *Six.*

CAP. 8.

- Com. 30 Quos autem justificavit, illos et *glorifi-*
cavit. *Cl.* Lov.
26 *Magnificavit.* *Six.* 19. MS. *Amb.*

CAP. 9.

- Detr. 1 Veritatem dico in Christo, non mentior.
Cl. Lov. G.
1 In Christo *Jesu.* *Six.*

CAP. 10.

- Detr. 21 Tota die expandi manus meas ad populum non credentem, et contradicentem. *Cl.* 6. MS. R. *Amb.* G. S.
- 19 Contradicentem *mihî.* *Six.* Lov.

CAP. 11.

- Detr. 9 David dicit: fiat mensa eorum in laqueum. *Cl.* Lov. G.
- 7 Fiat mensa eorum *coram ipsis* in laqueum. *Six.* MS. S.
- Detr. 36 In ipso sunt omnia: ipsi gloria in sæcula. Amen. *Cl.* Lov. G.
- 30 In sæcula *sæculorum.* Amen. *Six.*

CAP. 12.

- Com. cas. 10 *Charitate* fraternitatis invicem diligentes. *Cl.* 4. MS. G. Q. N.
- 6 *Charitatem.* *Six.* Lov.
- Com. modi. 15 *Gaudere* cum gaudentibus, *fere* cum flentibus. *Cl.* Lov. G.
- 6 *Gaudete* cum gaudentibus, *flete* cum flentibus. *Six.*

EPISTOLA I. AD CORINTHIOS.

CAP. 1.

- Detr. 14 Gratias ago Deo, quòd neminem vestrum baptizavi. *Cl.* Lov. G.
- 9 Deo *meo.* *Six.* MS. S.

CAP. 2.

- Com. num. 9 Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis *ascendit.* *Cl.* Lov. G.
- 5 *Ascenderunt.* *Six.*

Com. et detr. 16 Quis enim cognovit sensum Domini,
qui instruat eum? Cl. Lov. G.

9 Sensum Domini? *Aut quis instruxit eum? Six. MS. Q.*

CAP. 5.

Detr. 5 Ego—judicavi—tradere hujusmodi sa-
tanæ in interitum carnis. *Cl. Lov. G.*

3 Hujusmodi *hominem. Six.*

Detr. et com. 11 Si is, qui frater *nominatur, est* fornicator.
Cl. Lov. G.

8 *Nominatur inter vos. Six.*

CAP. 8.

Com. 1 *Sacrificantur. Cl. Lov.*

ib. *Immolantur. Six. G.*

Com. 10 Si enim quis viderit eum, qui habet
scientiam, in *idolio* recumbentem :
nonn econscientia ejus, cum sit in-
firma, ædificabitur. *Cl. Lov. G.*

9 *Idolo. Six.*

Detr. 11 Peribit infirmus in tua *scientia* frater,
propter quem Christus mortuus est?
Cl. Lov. G.

10 *Conscientia. Six. MS. Q.*

CAP. 10.

Detr. 17 Quoniam unus panis, unum corpus multi
sumus, omnes qui de uno pane par-
ticipamus. *Cl. Lov. G.*

11 De uno pane *et de uno calice. Six. MS.*

Detr. 27 Si quis vocat vos infidelium, et vultis ire.
Cl. Lov. G.

20 Infidelium *ad cœnam. Six. MS. Q.*

CAP. 11.

Com. et detr. 10 Ideo debet mulier *potestatem* habere
supra caput propter Angelos. *Cl.* Lov. G.

10 *Velamen* supra caput *suum*. *Six.* MS. S.

CAP. 14.

Com. 23 Nonne dicent *quòd* insanitis? *Cl.* Lov. G.

21 *Quid*. *Six.* MS.

Com. num. 32 Spiritus prophetarum prophetis *subjecti*
sunt. *Cl.* Lov.

28 *Subjectus est*. *Six.* MS. *Ambr.* S. G.

CAP. 15.

Com. temp. 11 *Prædicamus*. *Cl.* Lov. G.

4 *Prædicavimus*. *Six.*

Com. 31 Quotidie morior *per* vestram gloriam.
Cl. Lov. G.

20 *Propter*. *Six.* MS. Q. N.

CAP. 16.

Detr. 19 Salutant vos ecclesiæ Asiæ. *Cl.* Lov. G.

15 *Omnes* ecclesiæ. *Six.* MS. S.

EPISTOLA II. AD CORINTHIOS.

CAP. 1.

Addit. 6 Tribulamur pro vestra *exhortatione* et
salute. *Cl.* Lov. G.

4 Tribulamur pro vestra salute. *Six.*

- Addit. 6 Exhortamur pro vestra exhortatione *et salute* quæ, etc. *Cl.* Lov. G.
- 4 Pro vestra exhortatione quæ, etc. *Six.* 15. MS. S. *Ambr.* "Consolamus pro vestra exhortatione." MS Q. N.
- Detr. et com. gen. 11 Ut ex *multorum* personis, ejus quæ in nobis est donationis, per multos gratiæ agantur pro nobis. *Cl.* G.
- 6 Ut ex *multarum* personis *facierum* ejus, etc. *Six.* Lov.
- Detr. 18 Fidelis autem Deus, quia sermo noster, qui fuit apud vos, non est in illo *EST*, et *NON*. Dei enim filius. *Cl.* Lov. G.
- 11 Non est in illo *EST* et *NON*: *sed est in illo* *EST*. Dei enim filius. *Six.*

CAP. 2.

- Detr. 9 Scripsi, ut cognoscam experimentum vestrum. *Cl.* Lov. G.
- 8 Scripsi *vobis*. *Six.*

CAP. 3.

- Detr. 9 Ministratio damnationis gloria est. *Cl.* 8. MS. *Ambr.* G. S.
- 5 *In* gloria est. *Six.* Lov.

CAP. 4.

- Detr. sen. 8 In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: persecutionem patimur, sed non derelinquimur: dejicimur, sed non perimus. *Cl.* Lov. G.
- 5 Sed non derelinquimur: *humiliamur*, *sed non confundimur*: dejicimur, etc. *Six.* MS.

CAP. 8.

- Detr. 18 Misimus etiam cum illo fratrem, cujus
laus est in Evangelio. *Cl. Lov. G.*
10 Fratrem *nostrum. Six.*
- Detr. 20 Devitantes hoc, ne quis nos vituperet in
hac plenitudine, quæ ministratur à
nobis. *Cl. Lov. G.*
10 A nobis *ad Domini gloriam. Six.*
- Com. cas. 23 Fratres nostri, Apostoli Ecclesiarum,
gloriæ Christi. Cl. 2. MS. G.
11 *Gloria. Six. Lov.*

CAP. 11.

- Com. num. 6 Etsi imperitus sermone, sed non scientia,
in omnibus autem *manifestati sumus*
vobis. *Cl. Lov. G.*
5 *Manifestus sum. Six.*

CAP. 12.

- Com. 11 Nihil enim minus *fui* ab iis, qui sunt
supra modum Apostoli. *Cl. Lov. G.*
9 *Feci. Six. MS. R. Ambr. Q. N.*

EPISTOLA AD GALATAS.

CAP. 3.

- Detr. 12 Lex autem non est ex fide, sed, Qui
fecerit ea, vivet in illis. *Cl. Lov.*
10 Fecerit ea *homo* vivet. *Six. G.*
- Com. num. 19 Quid igitur lex? propter *transgressiones*
posita est. *Cl. Lov. G.*
16 *Transgressionem. Six. MS. S.*

CAP. 4.

- Detr. 6 Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum filii sui. *Cl. Lov. G.*
 3 Filii *Dei. Six. MS. Hier.*
 11 Timeo vos, ne fortè sine causa laboraverim in vobis. *Cl. Lov. G.*
 7 Timeo ne fortè, etc. *Six.*

CAP. 5.

- Detr. 7 Currebatis benè: quis vos impedit veritati non obedire? persuasio hæc non est ex eo, qui vocat vos. *Cl. MS. G.*
 ib. Nonobedire? *nemini consenseritis.* Persuasio hæc, etc. *Six. Q. N. Persuasio non est, etc. Lov.*
 Detr. 16 Dico autem: Spiritu ambulate. *Cl. Lov. G.*
 16 Dico autem *in Christo. Six.*

EPISTOLA AD EPHESIOS.

CAP. 1.

- Com. 15 Audiens fidem vestram, quæ est in Domino Jesu. *Cl. Lov. G.*
 5 In *Christo* Jesu. *Six. MS. Q. Syri* habent; “*in Domino nostro Jesu Christo*”.

CAP. 2.

- Detr. 1 Et vos, cum essetis mortui delictis. *Cl. Lov. G.*
 ib. Et vos *convivificavit. Six. MS. Q.*

- Com. pers. 11 *Dicimini. Cl. G.*
 4 *Dicebamini. Six. Lov.*
- Detr. ult. Coædificamini in habitaculum Dei in
 Spiritu. *Cl. G.*
 ib. In Spiritu *sancto. Six. Lov.*
- CAP. 4.
- Com. cas. 30 Signati estis in *diem* redemptionis. *Cl.*
 8. MS. G. S.
 17 *Die. Six. Lov.*
- CAP. 5.
- Detr. 27 Ut exhiberet ipse sibi gloriosam Eccle-
 siam. *Cl. 8. MS. G. S.*
 14 Sibi *in* gloriosam. *Six. Lov.*
- CAP. 6.
- Com. cas. 15 Calceati pedes in *præparatione* Evan-
 gelii pacis. *Cl. G.*
 9 *Præparationem. Six. Lov.*
- Detr. 23 Pax fratribus, et charitas cum fide à
 Deo Patre. *Cl. Lov. G.*
 11 Patre *nostro. Six. MS. Q.*

EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

CAP. 3.

- Detr. 21 Reformabit corpus humilitatis nostræ,—
 secundum operationem. *Cl. Lov. G.*
 10 Operationem *virtutis suæ. Six.*

CAP. 4.

- Detr. 18 Misistis odorem suavitatis. *Cl. Lov. G.*
 14 Misistis *in* odorem. *Six.*

EPISTOLA AD COLOSSENSSES.

CAP. 1.

- Detr. 12 Gratias agentes Deo Patri. *Cl.* 19. MS.
Amb. G. Q.
- Detr. et 2 Deo *et* patri. *Six.* Lov.¹
addit. 14 In quo habemus redemptionem *per*
sanguinem ejus, remissionem pecca-
torum. *Cl.* G. Redemptionem, re-
missionem. Lov.
- 2 Redemptionem *et* remissionem, etc. *Six.*
MS. S.
- Com. cas. 25 Minister secundum dispensationem Dei,
quæ data est mihi in *vos*. *Cl.* 2.
MS. *Ambr.* G.
- 5 *Vobis*. *Six.* Lov.

CAP. 3.

- Detr. 10 Renovatur in agnitionem secundum
imaginem ejus, qui creavit illum. *Cl.*
Lov. G.
- 5 Agnitionem *Dei*. *Six.* MS.
- Detr. 11 Ubi non est Gentilis, et Judæus. *Cl.*
Lov. G.
- 5 *Ubi non est masculus, et femina*, Gen-
tilis, etc. *Six.* MS.

CAP. 4.

- Com. cas. 17 Eam, quæ Laodicensium est, *vos legatis*.
et voc. *Cl.* Lov. G.
- 11 *Vobis legatur*. *Six.* MS. Q.

¹ εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ. G.

- Detr. 18 Gratia vobiscum. Amen. *Cl.* Lov. G.
 ib. Gratia *Domini nostri Jesu Christi* vobiscum. Amen. *Six.* MS. Q.
-

EPIST. I. AD THESSALONICENSES.

CAP. 1.

- Detr. 1 Paulus — Ecclesiæ Thessalonicensium,
 in Deo Patre, et Domino Jesu Christo.
Cl. Lov. G.
 ib. Patre *nostro* et, etc. *Six.*

CAP. 2.

- Detr. 1 Ante passi, et contumeliis affecti. *Cl.*
 Lov. G.
 ib. Passi *multa*, etc. *Six.*
-

EPIST. II. AD THESSALONICENSES.

CAP. 1.

- Detr. 11 Impleat omnem voluntatem bonitatis.
Cl. Lov. G.
 4 Bonitatis *suæ*. *Six.* MS. Q.

CAP. 3.

- Com. 16 *Dominus* pacis. *Cl.* Lov. G.
 13 *Deus*. *Six.*
-

EPISTOLA I. AD TIMOTHEUM.

CAP. 1.

Com. num. 8 et 9 Scimus autem quia bona est lex, si quis ea legitimè utatur : *sciens* hoc quia lex justo non est posita. *Cl.* Lov. G.

5 Quia—*scientes.* *Six.*

CAP. 2.

Detr. 6 Dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, testimonium temporibus suis. *Cl.* 14. MS. G. S.

2 *Cujus* testimonium, etc. *Six.* Lov.

CAP. 3.

Com. 2 Oportet *ergo.* *Cl.* Lov. G.

2 *Enim.* *Six.*

Detr. 14 Hæc tibi scribo, sperans me ad te venire cito. *Cl.* Lov. G.

11 Scribo *fili Timothee.* *Six.* MS. Q.

CAP. 5.

Com. 15 Quædam conversæ sunt *retro*¹ satanam. *Cl.* Lov.

10 *Post.* *Six.*

Com. cas. 24 Quorundam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad iudicium : *quosdam* autem et subsequuntur. *Cl.* Lov. 4. MS. R. *Amb.* G.

19 *Quorundam* autem, etc. *Six.* *Quosdam* autem subsequuntur. Lov.

¹ ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. G.

EPISTOLA II. AD TIMOTHEUM.

CAP. 1.

- Detr. 3 Gratias ago, Deo cui servio. *Cl.* Lov. G.
 2 Deo *meo*. *Six.* MS.
- Com. 15 *Phigellus*. *Cl.* Ed. 1593. 5. MS. R.
 G. Q. N. *Phigelus*. *Cl.* Ed. 1593.
 Lov.
- 9 *Philetus*. *Six.*

CAP. 2.

- Com. temp. 5 *Coronatur*. *Cl.* Lov. G.
 4 *Coronabitur*. *Six.*
- Com. 19 Discedat ab iniquitate omnis, qui *nominat* nomen Domini.¹ *Cl.* Lov.
- 12 *Invocat*. *Six.*

CAP. 4.

- Com. cas. 11 Est enim mihi utilis in *ministerium*. *Cl.*
 Lov. G.
- 8 *Ministerio*. MS. Q.

EPISTOLA AD TITUM.

CAP. 1.

- Detr. 7 et 8 Oportet enim Episcopum esse—hospitalem, benignum, sobrium,² justum.
Cl. Lov. G.
- 4 Benignum, *prudentem*, sobrium, justum.
Six. 17. MS. R. Q. N.

¹ τὸ ὄνομα Χριστοῦ² σώφρονα.

EPISTOLA AD PHILEMONEM.

- Com. 19 *Ita frater. Cl. Lov. G.*
 8 *Facies. Six.*
- Com. 20 *Domino. Cl. Lov. G.*
 8 *Christo. Six. MS. Hier. G. Q. S.*

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

CAP. 3.

- Detr. 2 *Fidelis est ei, qui fecit illum. Cl. Lov. G.*
 1 *Præfecit. Six.*
- Detr. 19 *Non potuerunt introire propter incredulitatem. Cl. Lov. G.*
 12 *Introire in requiem ipsius propter, etc. Six. MS. Q.*

CAP. 4.

- Contr. 1 *Existimetur aliquis ex vobis deesse. Cl. Lov. G.*
 ib. *Nobis. Six.*
- Com. 3 *Sicut juravi in ira mea. Cl. Lov. G.*
 ib. *Quibus. Six.*
- Detr. 14 *Teneamus confessionem. Cl. Lov. G.*
 12 *Teneamus spei nostræ confessionem. Six.*

CAP. 5.

- Contr. 11 *Grandis sermo, et ininterpretabilis ad dicendum. Cl. 10. MS R. G. S. Q. N.*
 6 *Interpretabilis. Six.*

CAP. 6.

- Detr. 10 Non enim injustus Deus. *Cl. Lov. G.*
 6 Injustus *est*, Deus. *Six.*

CAP. 7.

- Detr. 23 Facti sunt sacerdotes. *Cl. Lov. G.*
 16 Sacerdotes *secundum legem. Six.*
- Com.num. 25 Salvare in perpetuum potest *accedentes*
 per semetipsum ad Deum. *Cl. 13.*
 MS. R. G. S. Q. N.
- 17 *Accedens. Six. Lov.*

CAP. 9.

- Detr. 28 Sine peccato apparebit expectantibus
 se, in salutem. *Cl. Lov. G.*
- 14 *Omnibus* expectantibus. *Six.*

CAP. 10.

- Com. 16 *Dando* leges meas in cordibus eorum.
Cl. Lov. G.
- 8 *Dabo. Six. MS. Haymo. S.*

CAP. 11.

- Com. cas. 11 Fide et ipsa Sara sterilis virtutem in
conceptionem seminis accepit. *Cl. G.*
- 11 *Conceptione. Six. Lov.*
- Com. 17 Unigenitum offerebat, *qui* susceperat
 repromissiones. *Cl. Lov. G.*
- 16 *In quo. Six. MS. Q. B.*

CAP. 12.

- Com. 18 Non enim accessistis ad tractabilem
 montem, et *accensibilem* ignem, et
 turbinem. *Cl. 4. MS. R. G. S.*
- 14 *Accessibilem. Six. Lov.*
-

EPISTOLA CATHOLICA B. JACOBI.

CAP. 1.

Com. cas. 25 Qui autem perspexerit in *legem perfectam* libertatis, et permanserit in ea, —beatus in facto suo erit. *Cl.* 1.
MS. G. S.

20 *Lege perfectæ*, etc. *Six.* Lov.

CAP. 2.

Com. temp. 13 *Fecit.* *Cl.* Lov.

10 *Facit.* *Six.* *Fecerit.* 2. MS. G.

CAP. 3.

Detr. 9 In ipsa maledicimus homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt. *Cl.*
Lov. G.

8 Ad *imaginem*, et similitudinem, etc. *Six.*

CAP. 4.

Addit. 1 Unde bella, et lites in vobis? Nonne *hinc?* ex concupiscentiis vestris? *Cl.*
Lov. G.

ib. Nonne ex concupiscentiis, etc. *Six.*

Detr. 11 Nolite detrahere alterutrum fratres. *Cl.*
6. MS. G.

ib. Fratres *mei.* *Six.* Lov.

CAP. 5.

Com. 6 *Addixistis*, et occidistis justum *Cl.*
6. MS. G. S. Q. N.

ib. *Adduxistis.* *Six.* Lov.

- Interp. var. 13 Tristatur aliquis vestrûm? *oret: Æquo*
 et detr. *animo est? Psallat. Cl. Lov. G.*
- 15 Tristatur *autem* (MS. Q.) aliquis ves-
 trûm: *oret æquo animo, et psallat.*
Six.

EPISTOLA I. PETRI.

CAP. 1.

- Com. cas. 25 Hoc est autem verbum, quod evangeli-
 zatum est in *vos. Cl. 1. MS. R. G.*
 ib. *Vobis. Six. Lov.*

CAP. 2.

- Com. 20 Quæ enim est *gloria*, si peccantes, et
 colaphizati suffertis. *Cl. Lov. G.*
- 11 *Gratia. Six. MS. Q.*

CAP. 4.

- Detr. 3 Ambulaverunt—in commessionibus,
 potationibus, et illicitis idolorum cul-
 tibus. *Cl. Lov. G.*
- 3 Potationibus, *ebrietatibus* et illicitis.
Six.

CAP. 5.

- Com. 13 Ecclesia, quæ est in Babylone *coëlecta.*
Cl. Lov. G.
- 9 *Collecta. Six.*
-

EPISTOLA II. PETRI.

CAP. 1.

Detr. 15 Dabo autem operam—ut horum memoriam faciatis. *Cl.* Lov. G.

10 Horum *omnium*. *Six.*

Contr. 16 Non enim *doctas* fabulas secuti. *Cl.* 3.
MS. Q. N. G.

11 *Indoctas*. *Six.* Lov.

CAP. 3.

Com. 13 Novos vero cœlos, et novam terram *secundum* promissa ipsius expectantes.
Cl. Lov. G.

8 Terram, *et* promissa, etc. *Six.*

EPISTOLA I. JOANNIS.

CAP. 2.

Com. 4 Qui dicit se nosse *eum*, et mandata ejus non custodit, mendax est. *Cl.* Lov. G.

3 *Deum*. *Six.* MS. Q.

CAP. 4.

Detr. 13 De spiritu suo dedit nobis. *Cl.* Lov. G.

14 Spiritu *sancto* suo. *Six.*

EPISTOLA II. JOANNIS.

Detr. sen. 11 et 12 Qui enim dicit illi AVE, communi-
cat operibus ejus malignis. Plura
habens vobis scribere, nolui. *Cl.*
Lov. G.

11 et 12 Ejus malignis. *Ecce prædixi vo-
bis, ut in die Domini non confun-
damini: plura habens, etc. Six. MS.*

APOCALYPSIS JOANNIS.

CAP. 2.

Detr. 4 Habeo adversum te, quod charitatem
tuam primam reliquisti. *Cl. 9. MS.*
Pr. G.

2 Adversum te *pauca. Six. Lov.*

Com. temp. 5 *Venio. Cl. Lov. G.*

3 *Veniam. Six.*

Com. temp. 22 *Mittam. Cl. Lov.*

16 *Mitto. Six. 1. MS. R. Pr. G.*

CAP. 3.

Addit. 17 Quia dicis: *quòd dives sum. Cl. Lov. G.*

13 Quia dicis: *dives, etc. Six.*

CAP. 4.

Detr. 1 Ostendam tibi quæ oportet fieri post
hæc. *Cl.*

ib. Fieri *cito. Six. 7. MS. Pr. R. G. Lov.*

CAP. 6.

- Detr. 6 Bilibris tritici denario, et tres bilibres
hordei denario. *Cl. Lov. G.*
6 Denario *uno. Six.*

CAP. 8.

- Detr. et 5 Accepit Angelus *thuribulum*, et imple-
com. vit illud. *Cl. Lov. G.*
ib. *Turibulum aureum. Six. MS. Q.*

CAP. 11.

- Com. 2 Atrium autem quod est *foris* templum,
ejice foras, et ne metiaris illud. *Cl.*
Lov. G.
1 Quod est *infra* templum. *Six.*
Com. gen. 4 *Stantes. Cl. Lov. G.*
2 *Stantia. Six.*

- Detr. 17 Gratias agimus tibi Domine Deus om-
nipotens. *Cl. Lov. G.*
12 Domine Deus *noster* omnipotens. *Six.*
Detr. 19 Facta sunt fulgura, et voces, et terræ-
motus, et grando magna. *Cl. Lov.*
ib. Voces, et *tonitrua*, et terræ motus.
Six. G.

CAP. 14.

- Com. 16 *Demessa est terra. Cl. Lov. G.*
12 *Demessuit eam. Six.*

CAP. 15.

- Detr. 3 Justæ et veræ sunt viæ tuæ Rex, sæcu-
lorum. *Cl. Lov. Sanctorum. 2. MS.*
G. Q. Q. N.
2 Viæ tuæ *Domine*, Rex sæculorum. *Six.*

CAP. 16.

- Detr. 2 Abiit primus, et effudit phialam suam
in terram. *Cl.* Lov. G.
- 2 Primus *Angelus.* *Six.* MS. Q.
- Detr. 2 Factum est vulnus sævum—in homines
—qui adoraverunt imaginem ejus.
Cl. Lov. G.
- 2 Adoraverunt *bestiam*, et imaginem ejus.
Six.
- Detr. 4 Et tertius *effudit* phialam suam. *Cl.*
Ed. 1593. Ed. 1592. *effugit.* Lov.
- 2 Tertius *Angelus.* *Six.* G.
- Addit. 7 Audivi alterum *ab altari* dicentem.
Cl. G.
- 6 Alterum dicentem. *Six.* Lov.
- Detr. 13 Vidi de ore—pseudoprophetæ spiritus
tres immundos. *Cl.* Lov. G.
- 10 Pseudoprophetæ *exire.* *Six.* MS. Pr.

CAP. 18.

- Detr. 6 In poculo, quo miscuit, miscete illi du-
plum. *Cl.* Lov. G.
- 5 Miscuit *vobis.* *Six.*
- Com. 13 Cinnamomum et odoramentorum. *Cl.*
Lov. Pr. Q N.
- 9 Cinnamomum, et *amomum*, et odora-
mentorum. *Six.*

CAP. 19.

- Com. 1 *Salus*, et gloria, et virtus Deo nostro
est. *Cl.* R. G. Q. N.
- ib. *Laus*, etc. *Six.* Lov.

Com. temp. 13 *Vocatur. Cl. Lov. G.*
 12 *Vocabatur. Six. MS.*

CAP. 21.

Com. temp. 23 *Claritas Dei illuminavit eam. Cl. Lov.*
 G.

19 *Illuminabit. Six. MS. Q.*

CAP. 22.

Com. 1 *Ostendit mihi fluvium aquæ vitæ. Cl*
 MS. R. Pr. G.

ib. *Vivæ. Six. Lov.*

APPENDIX AD LECTOREM.

QUID à me jam præstitum sit in hoc libello, prudens et Christiane Lector, non est meum pluribus dicere, judicent alii; at non nisi lecto hoc opusculo, et instituta diligenti locorum et librorum collatione; ne mihi, et causæ huic præjudicent. Ut, ut est, ne raperent me in invidiam homines maligni, maledici, quorum jam plenus est mundus, iteravi labores meos, et nunc etiam inter operas Typographicas, adjutus à nullo, visitavi iterum tertióque loca omnia, in quibus codices inter se variare antehac animadversum est, propositis ante oculos meos, utriusque editionis Bibliis. Biblia in quarto, ex editione Romana anno 1593 quibus prius utebar in compositione hujus libri, apud Bibliopolas diu quæsita, non inveni: et inveni tamen ejusdem generis Biblia edita Antuerpiæ in octavo anno 1599 quæ ubique prostant; ea jam in his secundis animadversionibus, sequor, quod te scire volui, ut intelligas, si quando (quod perraro accidit et sub verbo fortè notatum est) codices inter se consentire videantur, ea (nisi vehementer fallant me mei oculi,) haberi eo modo et iisdem verbis quibus à me citantur apud Clementem in illa priore editione. Quæ cum instituta sit ab eodem, jussu Sixti (ut ipse dicit sed falsissimè in titulo libri) ut non pauca preli vitia emendaret, quæ Sixtum, Rocham, aliósque viros doctissimos præterierant, quibus unum hoc curæ fuit, ut Biblia quam

emendatissimè cuderentur ; ille, idem, Pontifex optimus, maximus, in illis, ipsis Bibliis habet multa loca in quibus à Typographis manifesto erratum sit : errata vero neque in textu neque in fine libri (quod magis frequens est) corriguntur. At Sixtus in omnibus exemplaribus quæ ad manus meas venerunt, correxit multa calamo, vel sua ipsius manu vel aliorum (ut ipse testatur) in Præfatione sua, et in Indice quodam ea omnia collegimus in unum, et notavimus. Hoc in Clemente fortasse apud aliquos mereatur reprehensionem aliquam ; at illud sine dubio apud omnes laudem non vulgarem, quod tot loca in vulgata editione post tot Pontificum et annorum intervalla, vindicaverit in libertatem, revocaverit ad fontes, correxerit ad fidem codicum tam Græcorum quam Hebraicorum : verum supersunt adhuc multò plura corrigenda. Veluti illud Ge. 3. ubi legitur, ipsa pro ipse, et decem ad minus sententiæ temere insertæ in uno libro Proverbiorum Salomonis expungendæ præter decem millia verborum in utroque Instrumento, quæ differre quantum ad sensum à Græcis et Hebræis fontibus Chaldaicoque Paraphraste observatum est, et annotatum jampridem à Lovaniensibus in notis marginalibus. Hæc omnia quoniam jam tandem aliquando sine timore ab erroribus et receptis editionibus tantum recedant ultro pontifices Romani (quam rem quam in partem accepturi sint viri docti, qui contrarium semper docuerunt verbo et factis planè nescio) magna spes est, futurum ut brevi habeant populi Christiani jussu ipsorum, primò Biblia Sacrosancta, deinde opera Sanctorum Patrum (in quibus cardines omnium questionum vertuntur) pura pura, purgata ab innumeris erroribus, et emendata ad verbum, et ad literam. Oportet ut sint scandala in hoc mundo (dicit

Spiritus sanctus) et ecclesia quamdiu militans in hac terra (ut sæpe Augustinus) non est sine macula et ruga. Quid igitur fiet de nobis, si fontes habeamus ab iis vel corruptos, ut servi Jacob, vel penitus interclusos, ut Judæi. Certè, certè, fieri non potest ut controversiæ quarum movendarum sicut librorum scribendorum nullus est finis, quietè ac pacificè pro bono totius ecclesiæ terminentur; cum aliud hi, aliud illi, et neutri quod verum est proferunt, ex mendosis codicibus decepti. Deus misericors, omnipotens Pater, summe Pastor, re-duc jam filios tuos, sicut oves errantes in hac valle tenebrarum ad viam veritatis: tu qui es via, veritas et vita hoc nobis clementer concede, quæsumus; ut ea simul agnita cognitaque, te Deum Patrem et Dominum nostrum Jesum Christum, omnes, unanimes, glorificemus: quibus cum Spiritu sancto, sit omnis laus, honor, et gloria, et nunc et in secula seculorum. *Amen.*

T. JAMES BENEVOLO LECTORI. S. P. D.

ERRARE possum, corrigi volo: magna est in mendis admittendis facilitas, præsertim cum de numeris agatur; his crebrò idque necessario usi sumus, propter differentes *Sixti Quinti* et *Clementis* Bibliorum editiones circa versus. Quæ res magnas mihi molestias peperit in secundis Collationibus: peperit, sed ego has et multò graviores, Deo bene juvante, feliciter devoravi. Errores si quis comiter mihi monstraverit, erit mihi longè gratissimum; confitebor, et quà potero emendabo. Vale, et mihi salutis tuæ neglectis interdum privatis rebus meis studiosissimo, animo aut lingua saltem fave.—24. Maii. A. D. 1600.

FINIS.

In the Press, and Shortly will be Published,

A NEW EDITION OF

JAMES' TREATISE

OF THE

CORRUPTION OF SCRIPTURE,

COUNCILS, AND FATHERS,

By the Prelates, Pastors, and Pillars of the Church of Rome,

FOR THE

MAINTENANCE OF POPY, &c.

BY THE

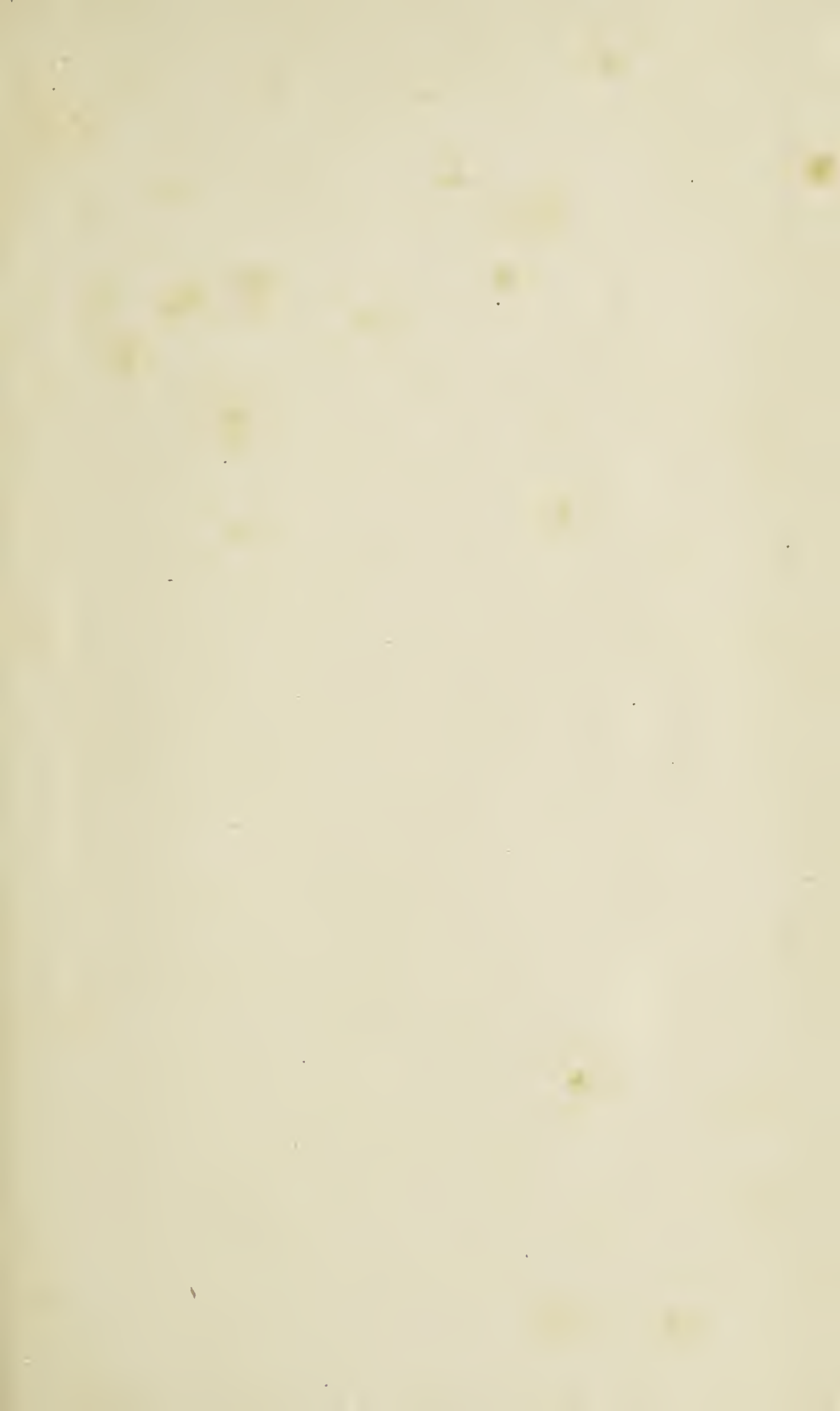
REV. JOHN EDMUND COX, M.A.

OF ALL SOULS' COLLEGE, OXFORD,
AND PERPETUAL CURATE OF ALDEBY, NORFOLK.

LONDON: HAMILTON, ADAMS, & CO.
NORWICH: MUSKETT.—OXFORD: ABRAMS.

BS85 .J29

Bellum papale, sive, Concordia discors

Princeton Theological Seminary-Speer Library

1 1012 00010 7898